

82
Շ - 53

ՇԵՔՍՊԻՐ

ԿՈՄԵԴԻԱՆԵՐ

ՀԱՅԳՊԵՏԱՐԱՆ

SHAKESPEARE

C O M E D I E S

Twelfth Night
Much Ado About Nothing
The Comedy of Errors
The Two Gentlemen
of Verona

Translated from the original into Armenian
by
Kh. DASHTENTS and V. Terzibashyan
Introduction and Notes by V. Terzibashyan

Armenian State-Publishing-House

Y E R E V A N

1946

ՇԵՔՍՊԻՐ

Կ Ո Մ Ե Դ Ի Ա Ն Ե Ր

Տասներկուերորդ գիշեր

Ոչնչից շատ աղմուկ

Սխալների կոմեդիան

Վերոնայի երկու

ազնվականները

**Բնագրից բարգմանեցին
ԽԱՉԻԿ ԴԱՇՏԵՆՑ և ՎԱՀՐԱՄ ԹԵՐԶԻԲԱՇՅԱՆ**

**Խմբագրություն, առաջաբան և ծանոթագրություններ
Վ. ԹԵՐԶԻԲԱՇՅԱՆԻ**

ՇԵՔՍՊԻՐ

Կ Ո Մ Ե Դ Ի Ա Ն Ե Ր

Տասներկուերորդ գիշեր

Ոչնչից շատ աղմուկ

Սխալների կոմեդիան

Վերոնայի երկու

ազնվականները

Բնագրից բարգմանեցին

ԽԱԶԻԿ ԴԱՇՏԵՆՑ և ՎԱՀՐԱՄ ԹԵՐԶԻԲԱՇՅԱՆ

Խմբագրություն, առաջաբան և ծանոթագրություններ
Վ. ԹԵՐԶԻԲԱՇՅԱՆԻ

Կազմը և նկարները նկարիչ՝
Ա. ր. մ. Չիլիբեգյանի

Վ. ШЕКСПИР
КОМЕДИИ
(На армянском языке)
Армгиз, Ереван, 1946

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Շեքսպիրի կոմեդիաները նրա հանճարի զարմանալի բազմա-
մեղանություն արտահայտությունն են, միաժամանակ հանդիսա-
նալով նրա ստեղծագործության միասնական, անխզելի մասը:
Փննադատության մեջ պայմանական կերպով ընդունված է այդ
կոմեդիաները բաժանել երկու խմբի՝ «նախատական և ռոմանտի-
կական»: Այս հատորում ամփոփված պիեսներից երեքը՝ «Տասն-
երկուերորդ գիշերը», «Ոչնչից շատ աղմուկը» և «Վերոնայի
երկու անվականները» պատկանում են այսպես կոչված ռոմանտի-
կական խմբին, իսկ «Սխալների կոմեդիան»՝ «նախատականին»:
Սակայն, ինչպես նշեցինք, այս բաժանումը պայմանական է, ո-
րովհետև Շեքսպիրի բովանդակ ստեղծագործության վրա դրված
է «նախատական խորը դրոշմ»:

Ռոմանտիկական կոչված կոմեդիաները քննադատները
համարում են Շեքսպիրի հորդառատ կենսուրախության, կշռնքով
զմայլելու, սիրո փառաբանության և լավատեսության արտա-
հայտությունը, հումանիզմի անզուսպ պոռթկումը՝ Վերածննդի դա-
րաշրջանում, երբ մարդն ազատագրվում է միջնադարի և մռայլ
սխոլաստիկայի կապանքներից, ձգտելով դեպի կյանքի ուրախու-
թյունը, գեղի մտքի անկաշկանդ թռիչքը:

«Տասներկուերորդ գիշերը» սիրո պայծառ գովերգությունն
է, երբ համարյա ոչ մի մռայլ ամպ չի մթադնում այդ համապար-
փակ զգացմունքի երկնակամարը: Այնինչ «Ոչնչից շատ աղմուկ»
կոմեդիայի մեջ ողբերգության տարրը խառնված է կոմիկականին,
իսկ «Սխալների կոմեդիան» մեջ գերիշխում է անզուսպ ծիծաղը
սկզբից մինչև վերջը, ապետել հոգսն ու վիշտը միայն մի պահ են
մոռացում գործողության անսահման զվարթությունը, քայքայել և
ուրախ կատակել: Սակայն Շեքսպիրի կատակն անգամ լի է խոր
բովանդակությամբ: Նրա հզոր միտքը կարծես մի պահ, զվարճա-
նում է անհոգ և կենսախրթին, որպես խորհրդավոր ընդմիջում իր
տրագիկական հղացումներից առաջ:

«Տասներկուերորդ գիշերը» սրանչելի կոմեդիան Շեքսպիրը

գրել է իր ստեղծագործության երկրորդ շրջանում, մոտ ավորապես 1599—1600 թ. Վյ., պոսիսքն «Համլետից» անմիջապես առաջ: «Սխալների կոմեդիան» գրված է վաղ շրջանում (1592—93 թ.), «Ուլնլից շատ աղմուկ»-ը՝ 1598—1599 թ. թ., իսկ «Վերոնայի երկու ազնվականները» 1594—1595 թ. թ.: Սակայն այսօր, ժամանակագրական կարգը չէ կարևոր, այլ՝ պիեսների գաղափարական բովանդակությունը:

«Տասներկուերորդ գիշերը» իր սյուժետով ավելի նման է «Սխալների կոմեդիային» (երկվորյակները), սակայն այդ երկու պիեսների մեջ մեծ տարբերություն կա թե՛ իդեալական և թե՛ ոճական տեսակետից: «Շատ աղմուկը» իր սյուժետով ոչ մի ընդհանուր բան չունի մյուս երկու կոմեդիաների հետ, սակայն իր ոճական առանձնահատկությամբ և թեմայով (սիրտ ամենակարող ուժը) ավելի նման է «Տասներկուերորդ գիշեր»-ին:

«Տասներկուերորդ գիշեր» կոմեդիան առաջին անգամ տպագրված է 1623 թվին Շեքսպիրի երկերի առաջին ժողովածուի մեջ: Կոմեդիայի աղբյուրները շատ են: Բացի լատին դրամատուրգ Պլավտի «Երկվորյակներ»-ից («Մենեքմները»)՝ հիշատակվում է իտալական մի կատակերգություն «Inganni» անունով («Պարբեքներ»), սակայն ենթադրվում է, որ գլխավոր աղբյուրը հանդիսացել է անգլիացի մի աննշան գրողի՝ Բարնաբի Ռիչի «Ապոլլոնիուսի և Սիլվայի պատմությունը» — «Հրաժեշտ զինվորական ծառայության» ժողովածուից (1581 թ.):

Սակայն Ռիչի չոր պատմվածքից Շեքսպիրը կերտել է մի իսկական գոհար, ստեղծելով նոր անձնավորություններ և խաղակերպեր, ինչպես Թորի Բելլը, Էնդրյու Լոյդ-Վալիեր, Մարիան, ծաղրածուն և այլն: Հատկապես հոյակապ է Մալվոլոնտի տիպը, որն ամբողջովին Շեքսպիրի անսպառ ֆանտազիայի պտուղն է:

Կյանքի ուրախությամբ համակված այս կոմեդիայի մեջ Մալվոլոնտն իսկական մի հակադրություն է մոռաց, չոր, խստագույն «կարգ ու կանոնի», պատշաճության և ձևականության պաշտպան՝ նախնիների և ամեն տեսակ զվարճությունների, պայքարում է նույնիսկ բառախաղերի դեմ, որովհետև առում է սրամտությունը, ինքը լինելով վերին աստիճանի բույժ և գորշ մի անձնավորություն: Մալվոլոնտ՝ դա պուրիտանության՝ այսինքն խստակրոնության ներկայացուցիչն է փաստորեն, որին Շեքսպիրը

դնում է վերին աստիճանի ծիծաղելի դրություն մեջ, կարծես վրձրեժ լուծելով նրանից նրա՝ արտառոց խստության, կեղծ բարեպաշտության, մեծամոռության համար: Եվ այն մարդը, որը թըշնամի էր բոլոր սիրահարների, դատապարտում էր սերն ու զվարճությունը, ինքը դառնում է զոհ մի զավեշտական խաբեության, սիրահարվելով իր իսկ տիրուհու վրա և նրա կողմից համարվելով խենթ:

Շերսպիրի ստեղծած սիպարներից են Թոբի Բելլը և էնդրյու Էգյուշիկը: Սրանք ռզնվականության որոշ խավի ներկայացուցիչներ են, ըստ էության մակսբուլժներ: Բոբի Բելլը օժտված է ֆալստաֆյան շեշտված գծերով, նրա նշանաբանն է «Կեր, արբ և ուրախ լեր»: Էնդրյու Էգյուշիկը պատկերված է որպես շնչին և ողորմելի անձնավորություն, մինչդեռ Թոբի Բելլը ունի որոշ չափով համակրելի գծեր. բնորոշ է, որ վերջիվերջո նա ամուսնանում է Մարիայի՝ իր ազգականուհու աղախնի հետ: Չափազանց հետաքրքրական են Մարիայի և ձաղրածուի սիպարները, Շերսպիրի կենսորախության և պայծառ տրամադրության մարմնացումները, որոնք մերկացնում և հիմարացնում են շարագուշակ և շարակամ մալվոլիոյին—իսկական պանքի թշնամուն:

«Տասներկուերորդ գիշեր» անունը կապ չունի կոմեդիայի բովանդակության հետ: Պիեսը կոչվում է «Տասներկուերորդ գիշեր, կամ Ինչ կամենաք» (չչփոթել «Ինչպիս կուզեք»-ի հետ): Ինչպես «Միջամառնային գիշերվա երազը», այս կոմեդիայի անունը նույնպես կապված է նրա բնագործության ժամանակի հետ, այսինքն ծննդյան տոնից հետո տասներկուերորդ գիշերը (հունվարի 6-ը), երբ ամբողջ Անգլիան տոնի և զվարճության մեջ էր: Սակայն կոմեդիայի բնույթը որոշ չափով առնչվում է այդ տոնի ուրախության հետ՝ իր փայլուն ոճով, անսպառ ֆանտազիայով և հրաշալի պոեզիայով:

«Ունչից շատ աշմուկ» կոմեդիան Շերսպիրի հանճարի հասունության շրջանի նշանավոր երկերից մեկն է: Ինչպես «Տասներկուերորդ գիշեր» կոմեդիայում, այստեղ ևս բանաստեղծը տալիս է սիրո,՝ որպես գերադույն զգացմունքի փառաբանությունը, երբ դեռևս ուղբերգական տարրը չէր մոայլում այդ զգացմունքի նյայծառությունը: Սակայն Շերսպիրը կարծես նախապատրաստվում էր իր մեծ տրագեդիաների՝ «Համլետի», «Օթելլոյի», «Լիր արքայի»

Համար: Ահա թե ինչու «Ունչից շատ աղմուկ» կոմեդիայի մեջ զգալի տեղ է գրավում ողբերգական տարրը և թվում է, թե հանձարեղ դրամատուրգը փորձում է իր ուժերը տրագիկական մեծ կտավներին անցնելուց առաջ:

«Ունչից շատ աղմուկ» պիեսը տպագրված է առանձին գրքով հեղինակի կենդանության օրով 1600 թվին: Ենթադրվում է, որ այս կոմեդիան գրված է եղել 1598—1599 թ. ը և բեմադրվել է նույն ժամանակ: Կոմեդիայի տրագիկական յուժեղությունը մի անմեղ աղջկա զրպարտությունը շարամիտ մարդկանց կռիվից շատ տարածված է եղել իր ժամանակին, հատկապես հայտնվելու Եվրոպայում: Շեքսպիրի պիեսի բովանդակության՝ կորիզը կարելի է գտնել իտալացի նովելիստ Բանդելլոյի մոտ (1554 Ս.), որից հավանաբար նյութ է քաղել իտալացի հռչակավոր բանաստեղծ Արիոստոն իր «Մուկերի Ռոլանդ» պոեմում մեջ բերված նմանությունակ մի պատմության համար: Բանդելլոյի նովելը ֆրանսերենի է Վյարգամենի Բելֆորեն իր «Ողբերգական պատմություններ» զբոսում (1569): Դրանցից զատ, նույն սյուժետն օգտագործել է անգլիացի բանաստեղծ Սպենսերը և գոյություն ունի մի անանուն հեղինակի պիեսը «Արիոդանտ և Զենեվրա», որը նույնպես կառուցված է այդ պատմության հիման վրա: Ավելի հավանական է, որ Շեքսպիրը հիմնվել է Բանդելլոյի նովելի վրա ֆրանսերեն թարգմանության միջոցով: Այդ ապացուցում է այն փաստը, որ Լեոնատո, Դոն Պեդրո անունները և Մեսիսա քաղաքը, որպես գործողության վայր, հանդիպում են Բանդելլոյի նովելում:

Սակայն վերցնելով սյուժետը Բանդելլոյից, Շեքսպիրը միանգամայն նոր մեկնաբանություն է տվել նրան և ստեղծել է իր ինքնուրույն, սեփական նոր սյուժետը, որ զուգահեռ ընթանում է առաջին պատմությանը և տեղ-տեղ հանդես է գալիս առաջին պլանը. դա Բեստրիչի և Բենեդիկտի «ենթասյուժեն» է, եթե կարելի է այսպես արտահայտվել, որը բարդանում է որպես ինքնուրույն, առանձին պատմություն և կազմում է կոմեդիայի՝ հմայքը: Սակայն եթե պիեսի ողբերգական սյուժետը, այսինքն Հերոյի զրպարտվելը և մահացած ձևանալը, կաշելի է փոխառություն համարել, ապա պիեսի ամբողջ կոմիկական տարրը, այդ սքանչելի զավեշտը, Շեքսպիրի հանճարին է պատկանում, լինելու զուտ նրա ստեղծագործության արդյունքը: Հոնի, Մահակի և գի-

շերապահներին վերսրերող զվարճալի տեսարանները այդ փայ-
լուն զավեշտի լավագույն նմուշներն են, որոնք միախառնվելով
ողբերգական տեսարանների հետ՝ ստեղծում են զարմանալի ներ-
դաշնակություն:

Բհատրիչի և Բենեդիկտի սիրո թեման—կոմեդիայի երկրորդ
սյուժետային գրծը—գալիս է մեղմացնելու առաջին թեմայի ող-
բերգականությունը և, ինչպես նշեցինք, երբեմն հետին պլանն է
մղում այն՝ այդ երկու ինքնատիպ հակառակորդների անսպառ
սրամտությունը, փոխադարձ ծաղրանքներով, սուր վեճերով, զը-
վարթ կատակներով և վերջիվերջո բուն սիրահարությունը: Կա-
րելի է ասել, որ ընթերցողի, իսկ թատրոնում հանդիսատեսի ու-
շադրությունը բեռնված է այդ զուգի վրա: Բհատրիչի և Բենե-
դիկտի հակառակությունը բնական է թվում և համոզիչ: Որովհե-
տեղ և՛ իր արտաքին է, թվում է առաջին հայացքից, թե նրանց
բնավորությունների միջև ինք տարբերություն կա, որ նրանք եր-
բեք չեն կարող իրար հետ լեզու գտնել: Սակայն ըստ էության
նրանց միջև շատ նմանություն կան: Երկուսն էլ սիրում են
սրախոսել, ծաղրել, միշտ հակաձայնել, երկուսն էլ սուր և խայ-
թող լեզու ունեն: Շատ հավանական է, որ նրանք հենց սկզբից,
առաջին հանդիպումից, սիրում են միմյանց, սակայն իրենց բնա-
վորության ուժով չեն ուզում խոստովանել այդ, ընդհակառակը՝
շարունակ հակաձայնում են իրար, ծաղրում և նույնիսկ վիրավո-
րում: Որոշ քննադատներ Բհատրիչի և Բենեդիկտի ամուսնությունը
համարում են տարօրինակ և անհավանական: Մինչդեռ Շեքսպի-
րի այս հիանալի պիեսում այդ «տարօրինակ» զուգի միացումը թը-
վում է բնական և համոզիչ: Զուր չէ ասում ժողովուրդը «շատ մի-
ատի՛ր, սիրել կա»: Հայկական այս առածը բավական դիպուկ է
Բհատրիչի և Բենեդիկտի սիրո վերաբերմամբ, այդ երկու հա-
կառակորդ բիււհարների, որոնց արտաքուստ անհաշտ, հեգնող և
նույնիսկ անդուր երևույթի տակ թաքնված է բարի և քնքուշ
սիրտ, ազնիվ և մարդասեր հոգի, որոնք երիտասարդական ավու-
նով պատրաստ են զոհել իրենց կյանքը դժբախտ ընկերուհու ա-
րատավորված պատիվը վերականգնելու համար: Ահա ընկերասի-
րական այդ խոր ըզգացմունքն է կազմում այդ զուգի հմայքը և
տալիս է նրանց խորապես մարդկային բնույթ:

Այս զուգի հակադրությունն է Դոն-Խուանը, նույնպես երի-

**ՏԱՄՆԵՐԿՈՒԵՐՈՐԴ ԳԻՇԵՐ
ԿԱՄ
ԻՆՉ ԿԱՄԵՆԱՔ**

ԿՈՄԵԴԻԱ ՀԻՆԳ ԹՐԱԲԵԴԱՅՈՒՄ

Գ Ո Ր Ծ Ո Ղ, Ա Ն Ձ Ե Ր

ՕՐՄԻՆՈ—Իլլիւրիայի դուքսը:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ—Վիոլայի եղբայրը:

ԱՆՏՈՆԻՈ—Նալսպետ, Սերաստիանի բարեկամը:

ՎԱԼԵՆՏԻՆ } —Դուքսին հետեւող ազնւականներ:

ԿՈՒՐԻՈ

ՍԸՐ ԹՈՔԻ ԲԵԼԶ—Օլիվիայի քեռին:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ ԷԳՅՈՒԶԻԿ:

ՄԱԼՎՈՂԻՈ—Օլիվիայի սենեկապետը:

ՖԱՔԻԱՆ } —Օլիվիայի սպասավորները:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ

ՄԻ ՆԱՎԱՊԵՏ—Վիոլայի բարեկամը:

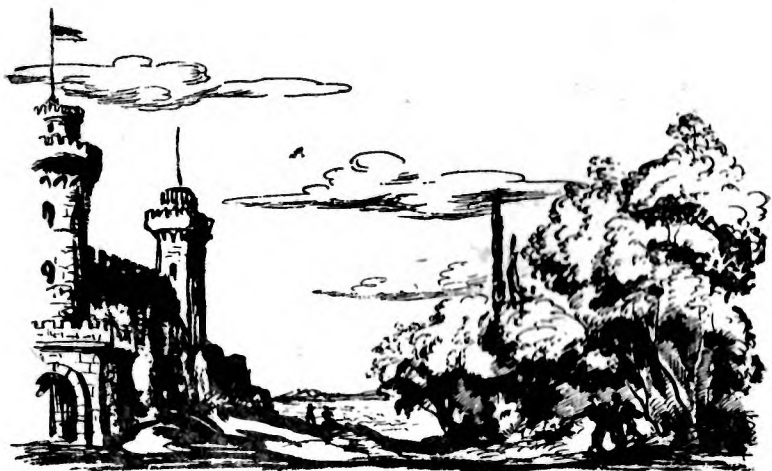
ՕԼԻՎԻԱ—Մի հարուստ կոմսուհի:

ՎԻՈՂԱ—Սերաստիանի քույրը:

ՄԱՐԻԱ—Օլիվիայի նաժիշտը:

Իշխաններ, ֆառանաւորներ, ցաւաստիներ, ոսթիւաններ, երամիւթներ և այլ սպասավորներ:

Գործողութիւնը կատարւում է Իլլիւրիայի մի փառաւոր և նրա մերձակա ծովափում:

ԱՐԱՐՎԱՆ՝ ԱՌԱՋԻՆ

Տեսարան առաջին— ՄԻ ՍԵՆՅԱԿ ԴՈՒՔՍԻ ՊԱԼԱՏՈՒՄ

Մտնում են դուքսը, Կուրիոն, իշխանները և երաժիշտները
նվագելով:

ԴՈՒՔՍ.— Եթե նվագը սնունդն է սիրո, արդ նվագեցեք
Այնքան ժամանակ, մինչ ախորժակը
Սաստիկ նվագից սկսի հյուծվել և անհետանալ:
Նույն եղանակը կրկին հնչեցրեք, որ դանդաղ մարեց:
Օ, շոյեց նա իմ լսելիքն անուշ մի գեփյուտի պես,
Որը փշելով մանուշակների մարգերի վրա,
Նրանց բուրմունքը հափշտակելով
Պարգևում է մեզ: Օ, բավ է, լռե՛ք:
Այդ եղանակը էլ առաջվա պես քաղցր լի հնչում:
Օ, սիրո ոգի, դու որքան թարմ և արագաշարժ ես,
Որ դու, շնայած, օվկիանոսի պես
Պարփակում ես քո խորքում ամեն ինչ,
Բայց ինչ ընկնում է քո ընդերքի մեջ—
Որքան էլ լինի մեծ ու կարևոր—
Կորցնում է իր ողջ կշիռն ու գինը
Մի ակնթարթում: Անուրջը այնքան լի է թովչանքով,

Որ նա է միակ կախարդականը:

ԿՈՒՐԻՈ.— Կգնա՞ք որսի, իշխան:

ԴՈՒՔՍ.— Ի՞նչ որսի, Կուրիո:

ԿՈՒՐԻՈ.— Եղնիկի:

ԴՈՒՔՍ.— Որսում եմ արդեն ամենաազնիվ իմ եղնիկին ես:

Օ, երբ առաջին անգամ նայեցի ես Օլիվիային,

Թվաց՝ նա օդը մաքրեց վարակից:

Այդ վայրկյանին ես մի եղնիկ դարձա,

Եվ այն օրվանից, ցանկություններս

Որսի կատաղած շների նման

Հետևում են ինձ:

Մտնում է Վալենտինը:

Ի՞նչ լուր նրանից:

ՎԱԼԵՆՏԻՆ.— Տեր իմ, կոմսուհին ինձ ներս չընդունեց:

Իր աղախինը վերադառնալով

Այս պատասխանը նրանից բերեց.

Ինքը, տարերքը, մինչև յոթ տարի

Զպետք է նրա երեսը տեսնի:

Վճռել է շրջել միանձնուհու պես քողածածկ դեմքով

Եվ իր խցիկը թրջել ամեն օր ջերմ արցունքներով,

Իր մեռած եղբոր սուրբ հիշատակը հարգելու համար,

Որ նա մշտապես վառ է պահելու

Եվ թարմ՝ իր տրտում հիշողության ձեռք:

ԴՈՒՔՍ.— Օ, նա, որ նման քնքուշ սիրտ ունի

Մեռած եղբորը իր սիրո պարտքը հատուցանելու,

Ի՞նչպիսի սիրով սիրելու է նա,

Երբ ոսկյա՝ նետը

Սպանի իր մեջ ապրող բոլոր այլ զգացմունքների

Խուռն երամը, երբ լյարդի, ուղեղի, սրտի—

Այդ ամենաբարձր գահերի վրա

Լույս մի թագավոր բազմել կարենա:

Առաջնորդեք ինձ դեպի ծաղկավառ պուրակներն անշեջ,

Սիրո խոհերը փթթում են ծաղկանց ստվերների մեջ:

Գնում են:

Մտնում են Վիռլան, նավապետը և նավաստիներ:

ՎԻՈՂԱ.— Այս ի՞նչ երկիր է, բարեկամներ:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Սա Իլլիրիան է, տիրուհի:

ՎԻՈՂԱ.— Ի՞նչ եմ անելու ես Իլլիրիայում:

Նղբայրս այնտեղ է, Նլիսյան դաշտում:

Գուցե պատահամա՞ք նա դեռ խեղդված չէ:

Դուք ի՞նչ եք կարծում, ով նավաստիներ:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Դուք էլ պատահամա՞ք մահից փրկվեցիք:

ՎԻՈՂԱ.— Օ, իմ խեղճ եղբայր. թերևս նա էլ բախտի բերումով փրկված է ինձ պես:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Ճիշտ է, տիրուհի: Եվ որպեսզի ձեզ ես մխիթարեմ,

լսեք իմ խոսքը: Մեր նավը ժայռին բախվելուց հետո,

ծրբ դուք, և ձեզ հետ փրկված այս թշվառ արարածները,

Մեր արագընթաց մակույկից կախված սկսեցիք լողալ—

Տեսա, թե ինչպես վտանգի հանդեպ սաստիկ հեռատես

Ձեր քաջ եղբայրը,— որին արիությունն ու

Փրկության հույսը սովորեցնում էին լող տալ անվարան—

Իրեն կապելով

Մովում լողացող մի զորեղ կայմից,—

Ինչպես Արիոնը դելֆինի մեջքին,— սկսեց լողալ:

Քանի իմ աչքը նշմարեց նրան, ես նրան տեսա

Գլուխը բա՛րձր ալիքներից վեր

Առաջ լողալիս:

ՎԻՈՂԱ.— Վերցրու այս ոսկին այդ խոսքի համար:

Իմ փրկությունը բորբոքեց մի հույս,

Որ զորանում է քո այս պատմությանը,

Թերևս նա էլ ինձ պես փրկված է:—

Դու ճանաչո՞ւմ ես այս երկիրն արդյոք:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Այո, տիրուհի,

Մեծացել եմ ես այստեղից երեք ժամաչափ հեռու:

ՎԻՈՂԱ.— Ո՞վ է այս երկրի կառավարիչը:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Մի ազնիվ դուքս է, թե իր ծագումով և թե անունով:

ՎԻՈՂԱ.— Նրա անունը:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Օրսինո:

ՎԻՈԼԱ.— Օրսինո:

Հորիցս եմ լսել ես այդ անունը:

Նա այդ ժամանակ դեռ ամուրի էր:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Եվ նա հիմա էլ դեռ այդպիսին է.

Կամ այդպիսին էր մինչև վերջերս:

Որովհետեւ, երբ մի ամիս առաջ անցաւ այս տեղով.

Մի լուր էր շրջում—իսկ ինչպես գիտես

Ինչ որ անում են մեծավորները

Բերնե-բերան են կրկնում փոքրերը—

Որ դուքսը չքնաղ Օլիվիանին է թունդ սիրահարված:

ՎԻՈԼԱ.— Ո՞վ է Օլիվիան:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Մի կույս ողջախոհ, դուատրը մի կոմսի,

Որը մահացավ տասներկու ամիս սրանից առաջ,

Նրան թողնելով իր միակ որդու պաշտպանութանը՝

Աղջկա եղբոր,

Որը, շատ չանցած, նույնպես մահացավ.

Եվ խեղճ աղջիկը

Եղբորը սաստիկ սիրելու համար,

Այն օրից ի վեր, ինչպես պատմում են,

Մեկուսացել է տղամարդկանց ընկերությունից:

ՎԻՈԼԱ.— Օ՛, հնար լինեք, իմ ով լինելը գաղտնիք պահելով,

Ծառա դառնայի ես այդ կոմսուհուն,

Մինչ հասունանար ժամանակն այնպես,

Որ հայտնի դառնար թե ով եմ ես:

ՆԱՎԱՊԵՏ.— Այդ շատ դժվար է,

Որովհետեւ նա չի թույլատրում իր մոտ ոչ ոքի,

Անգամ և դուքսին:

ՎԻՈԼԱ.— Նավապետ, դեմքդ ինձ դուր է գալիս,

Եվ չնայելով, որ բնությունը

Պերճ պատյանի տակ ներկավածություն է հաճախ թաքցնում,

Բայց հավատում եմ, որ վեհ կեցվածքիդ

Ներդաշնակում է մի ազնիվ հոգի:

Ազաշում եմ քեզ—իսկ իմ ուզածը եթե կատարես,

Ես առատորեն կվարձատրեմ քեզ,—

Որ դու թաքցնես իմ ով լինելը և օգնես իսկույն

Մի տարազ գտնել, որը հարմարվի իմ մտադրության.
Ես կամենում եմ դուքսին ծառայել:
Ինձ ներկայացրու հարգարժան դուքսին որպես ներքինի,
եվ քո ջանքերը իզուր չեն անցնի. ես գիտեմ երգել,
եվ նրա համար ամեն տեսակի խաղեր նվագել
եվ ընդունակ եմ սպասավորել ես արժանապես:
Իսկ հետագայում ինչ որ պատահեց՝ կտամ պատասխան,
Միայն թե ձեի՛ր քո լուսթյունը մտքիս համաձայն:
ՆԱՎԱՊԵՏ.— Դու կոմսի համար ներքինի եղիր, ես համարդ
դառնամ,

Եթե իմ լեզուն քեզ դավաճանե, թող ես կուրանամ:
ՎԻՈԼԱ.— Շնորհակալ եմ, խառնորդիր ինձ:

Գնում եմ:

Տեսարան երրորդ — Մի ՍԵՆՅԱԿ ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՏԱՆԸ

Մտնում են սրբ Թոբի Բելլը և Մարիան:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Թո՛ւ՛հ, իմ քրոջ աղջիկն էլ ժամանակ է գտել տըխ-
րելու, միթե՞ կարելի է ալդբան սուգ պահել եղբոր մահվան
պատճառով: Հավատացեք ինձ, հոգսը կյանքի թշնամին է:

ՄԱՐԻԱ.— Ըշմարիտ եմ Վասում, պարոն Թոբի, դուք պետք է երե-
կոները շուտ տուն վերադառնաք, որովհետև ձեր եղբոր աղ-
ջրկան՝ իմ տիրուհուն, չափազանց դուր չեն գալիս ձեր գիշե-
րային այցելությունները:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Թող դուր չգա, եթե այդ իրեն դուր է գալիս:

ՄԱՐԻԱ.— Լսեցեք, դուք ձեզ պետք է պահե՞ք կարգ ու կանոնի
պարկեշտ սահմաններում:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Պահե՛մ... սրանից էլ լավ ես չեմ կարող ինձ պա-
հել: Այս շորերը կոնծեղու համար շատ հարմար են: Նույնպես և
կոշիկները. իսկ եթե հարմար չեն, թող կախվեն իրենց սեփա-
կան ափանջներից:

ՄԱՐԻԱ.— Այդ կերուխումն ու հարբեցողությունը ձեզ կկործանեն:
Ես լսեցի թե ինչպես իմ տիրուհին երեկ խոսում էր այդ մասին

և այն հիմար ապակեի մասին, որ դուք մի երեկո այստեղ բերիք նրա հետ պատկելու նպատակով:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ո՞վ, պարոն էնդրյու էգյուշի՞կը:

ՄԱՐԻԱ.— Այո:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Նա իր քաջությամբ Իլլիրիայում ոչ մեկից ետ չի մնում:

ՄԱՐԻԱ.— Հետո ի՞նչ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ի՞նչ, նա ստանում է տարեկան երեք հազար դոլար:

ՄԱՐԻԱ.— Ստանո՞ւմ է, բայց նա այդ ամբողջ գումարը խժուում է մի տարվա մեջ. նա կատարյալ հիմար է և անառակ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Թո՛ւհ, ինչեր եք ասում: Նա նվագում է վիոլ դե գամբույի վրա, խոսում է երեք-չորս լեզուներով, բառ առ բառ առանց գրքի, և բնությունից օժտված է բոլոր տեսակի շնորհներով:

ՄԱՐԻԱ.— Նա օժտված է իսկապես շատ շնորհներով, որովհետև, բացի հիմար լինելուց, հայտնի կովարար է, և եթե նա չունենար վախկոտություն շնորհքը, որը մեղմացնում է նրա կովարար ոգին, ապա, ըստ խելամիտ մարդկանց, նա կարող էր շատ շուտով օժտվել գերեզման մտնելու շնորհքով:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Երգվում եմ իմ այս ձեռքով, որ նրա մասին՝ նման կարծիք ունեցողները ստախոսներ և սրիկաններ են: Ովքե՞ր են դրանք:

ՄԱՐԻԱ.— Նրանք, որոնք ավելացնում են նաև, որ նա ամեն երեկո ձեզ հետ խմում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Նա խմում է իմ քրոջ աղջկա կենացը: Եվ ես կխմեմ նրա կենացը այնքան ժամանակ, քանի դեռ այս կոկորդում անցք կա, իսկ Իլլիրիայում՝ խմիչք: Սրիկա և վախկոտ է այն մարդը, ով չի խմում իմ քրոջ աղջկա կենացը. այնպես, որ նրա ուղեղը խմելուց հոլի պես դառնա: Բայց կամա՞ց, գեղեցկուհի՝ Castiliano vulgo! Որովհետև այստեղ է գալիս պարոն էնդրյու էգյուֆեսյը:

Մտնում է սրբ էնդրյու էգյուշիկը:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Պարոն Թորի Բե՛լլ: Ինչպե՞ս ես, պարոն Թորի Բելլ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Անուշիկ պարոն էնդրյո՞ւ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Բարե ձեզ, կամակոր գեղեցկուհի:

ՄԱՐԻԱ.— Ձեզ նույնպես, պարոն:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ըսկսիր, պարոն էնդրյու, Ըսկսիր...

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ո՞վ է սա:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Իմ քրոջ աղջկա նաժիշտը:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Անուշիկ օրիորդ Ըսկսիր. ես փափագում եմ
ձեզ հետ ավելի մտերմանալ:

ՄԱՐԻԱ.— Իմ անունը Մարիա է, պարոն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Անուշիկ տիրուհի, Մարիա Ըսկսիր—

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դու ինձ սխալ հասկացար, ասպետ: Ըսկսիր, նշա-
նակում է մոտեցիր նրան, սիրաբանիր, շրջապատիր, հարձակ-
վիր...

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Երգվում եմ պատվովս, այս հապարակու-
թյան մեջ չէի հարձակվի նրա վրա: Ուրեմն ա՞յդ է «ըսկսիր»
բառի իմաստը:

ՄԱՐԻԱ.— Մնաք բարով, պարոններ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եթե թույլ տաս, որ նա այդ ձևով հեռանա, պարոն
էնդրյու, թող ուրեմն դու հավիտյան չկարողանաս քո սուրբ
պատյանից հանել:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե դուք այդ ձևով հեռանաք, օրիորդ, թող
ուրեմն ես հավիտյան չկարողանամ իմ սուրբ պատյանից հա-
նել: Գեղեցկուհի, չլինի՞ դուք ինձ հիմարի տեղ եք դրել և ու-
զում եք ձեռքի վրա խաղացնել:

ՄԱՐԻԱ.— Պարոն, դուք իմ ձեռքի վրա չեք:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Բայց կլինեմ շուտով, ահա իմ ձեռքը:

ՄԱՐԻԱ.— «Մտքերն աղատ են», պարոն: Խնդրում եմ ձեր ձեռքը
տարեք գինետուն, թող այնտեղ խմե:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Իսկ ինչու համար, անուշիկս: Ի՞նչ է նշանա-
կում այդ փոխաբերությունը:

ՄԱՐԻԱ.— Նա շոթ է, պարոն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Բան տեսցիր. մի՞թե ես այնպիսի ավանակ
եմ, որ չկարողանամ իմ ձեռքը շոր պահել: Բայց ինչու՞ համար
է ձեր այդ կատակը:

ՄԱՐԻԱ.— Չոր կատակ է, պարոն:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Չլինի՞ դուք լիքն եք դրանցով:

ՄԱՐԻԱ.— Ամեն մատիս ծայրին մի հատ կա, պարոն: Այժմ բաց եմ թողնում ձեր ձեռքը, ես դատարկ եմ:

Գնում է:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Օ, ասպետ, քեզ այժմ հարկավոր է մի բաժակ կանաչյան գինի՝ կոնծել: Ես դեռ չեմ տեսել քեզ այդպես տապալված:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Կարծում եմ քո ամբողջ կյանքում երբեք չես տեսել, բացի այն ժամանակ, երբ կանաչյան գինին ինձ վայր է տապալել: Ինձ թվում է, որ իմ խելքը մի քրիստոնեայի կա՞ սովորական մարդու խելքից ավելի չէ: Բայց ես հզան մսի թունդ սիրահար եմ, իսկ դա վնասում է իմ մտքի սրույթյանը:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Անկասկած:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե ես մտածեի այդ մասին, ուխտ կանեի այլևս հզան միս չուտել: Վաղը ես գնում եմ տուն, պարոն Թո-
րի:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Pourquoi, սիրելիդ իմ ասպետ:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ի՞նչ է նշանակում «pourquoi», գնա՛լ, թե չգնալ: Ցավում եմ, որ ես այն ժամանակը որ վատնեցի սրամարդության, պարեմի և արջաորսի վրա: չնվիրեցի լեզունեի սովորելու գործին: Օ, եթե ես զբաղվեի արվեստներով:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Այն ժամանակ գլխիդ վրա հրաշալի մագեր կլինեին:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ինչպե՞ս, միթե դա կօգնեի հարգարելու իմ մագերը:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Անկասկած: Տեսնում եմ, որ ի բնե նրանք չեն ուզում գանգուր լինել:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Բայց նրանք իմ դեմքին բավականաչափ սազում են, այնպես չէ՞:

ԱՐՐ ԹՈՐԻ.— Սքանչելի են սազում. նրանք կախված են ինչպե՞ս վուշը ճախարակի վրա, և ես՝ հույս ունեմ ապրել մինչև այն օրը, երբ կտեսնեմ թե ինչպես մի տանտիրուհի քեզ սեղմելով իր ծնկների մեջ կսկսի նրանց մանել:

ԱՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ազնիվ խոսք, վաղը ես տուն եմ գնալու, պարոն Թորի: Քո քրոջ՝ աղջիկը չի ուզում իրեն ցույց տալ: Եթե անգամ ցույց էլ տա, միևնույն է, մեկի՞ դեմ չորս գրպա կգամ,

որ նա ինձ չի հավանի: Ինքը, կոմսը այստեղ շատ թունդ սիրահարված է նրա վրա:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Նրան ոչ մի կոմս էլ հարկավոր չէ, որովհետև չի ցանկանում ամուսնանալ այնպիսի մի մարդու հետ, որն իրենից բարձր է անունով, տարիքով և խնդրով: Ինքս եմ լսել թե ինչպես նա երգվել է այդ: Ուրախացիր, մա՛րդ, դեռ ամեն ինչ կորած չէ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Մի ամիս էլ կսպասեմ: Ես չափազանց արտասովոր հոգու տեր մարդ եմ, երբեմն ամբողջովին խնձնատուր եմ լինում գիմակահյանդեսներին և գինարբուքներին:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մի՞թե դու պիտանի ես այդ տեսակ հիմարություններին համար, ասպետ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այո, ինչպես ամեն ոք Իլլիրիայում, ով էլ նա լինի՝ բացի ինձնից մի աստիճանով բարձր եղողները, իսկ մի աղնվական ծերունու հետ ես ինձ համեմատել չեմ ուզում:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Իսկ ինչի մեջ ես հատկապես փայլում, գալյարդ պարի մեջ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Հավատա, կարող եմ այժի պես ցատկել:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Իսկ ես գերադասում եմ այժի միս ուտել:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Իսկ ետ-ետ ցատկելու մեջ ինձ ոչ ոք չի կարող գերազանցել Իլլիրիայում:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Հապա ինչու ես թաքցնում այդ հատկությունները: Ինչո՞ւ ես վարագույրի տակ պահում այդ շնորհքները: Չլինի՞ վախենում ես, որ նրանք կարող են՝ փողոտվել ինչպես տիկին Մոլլի պատկերը: Ինչու եկեղեցի չես գնում գալյարդով և տուն վերադառնում կորանտոյով: Ես քո փոխարեն քայլելիս ջիգ կը պարեի և կմիզեի միայն կոնտրդանս պարելիս: Ինչի՞ մասին ես մտածում, մի՞թե այսօրվա օրը՝ նրա համար է, որ մարդ թաքցնի իր տաղանդը: Նայելով քո սրունքի սքանչելի կազմվածքին, կարող եմ ասել, որ նա ստեղծված է գալյարդի աստղի տակ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այո, նա գորավոր է և բոցազույն երկար գուլպաների մեջ նա այնքան էլ վատ չէ: Չգնա՞նք կոնծելու:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Էհ, մեր գործի անունն ի՞նչ է: Մի՞թե մենք չենք ծնվել Յոպ աստղի տակ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Յո՛վ... այդ նշանակում է կողեր և կուրծք:

ՄԼՐ ԹՈՐԻ.— Ոչ, պարոն, դա նշանակում է սրունքներ և ազդ-
րեր: Դե, ցույց տուր ինձ, թե ինչպես ես թռչկոտում: Դե
սկսիր: Ավելի բարձր: Հա՛, հա՛, հրաշալի է:

Գնում եմ:

Ցեսարան չորրորդ.— ՄԻ ՍԵՆՅԱԿ ԴՈՒՔՍԻ ՊԱԼԱՏՈՒՄ:

Մտնում եմ վալենտինը և վիոլան՝ տղամարդու տաբազով:

ՎԱԼԵՆՏԻՆ.— Եթե դուքսը շարունակի այդքան սիրալիր վարվել
ձեզ հետ, Կեսարիո, դուք կարող եք շատ ավելի հեռու գնալ...
Ընդամենը հրեք օր է, ինչ նա ձեզ ճանաչում է և դուք արդեն
օտարական չեք:

ՎԻՈԼԱ.— Դուք վախենում եք կամ նրա անվճռականությունից,
կամ իմ անզգուշությունից, եթե կասկածում եք նրա սիրո հա-
րատություն մասին: Միթե՞, պարոն, նա անհաստատ է իր
բարյալականության մեջ:

ՎԱԼԵՆՏԻՆ.— Ոչ, հավատացեք ինձ:

ՎԻՈԼԱ.— Շնորհակալ եմ: Այստեղ է գալիս դուքսը:

Մտնում եմ դուքսը, Կուրիոն և սպասավորները:

ԴՈՒՔՍ.— Ո՛ւր է Կեսարիոն:

ՎԻՈԼԱ.— Այստեղ եմ, տեր իմ, պատրաստ ծառայության:

ԴՈՒՔՍ.— Դուք այժմ մի պահ հեռու քաշվեցեք:—

Լսիր, Կեսարիո, ամեն ինչ գիտես: Ես բաց եմ արել

Քո առաջ նույնիսկ հոգուս գաղտնիքի

Բովանդակ գիրքը:

Ուստի, սիրելիս, քայլերդ իսկույն ուղղիր նրա մոտ:

Մերժում չընդունես, կանգնիր նրա դռան

Եվ ասա նրանց, որ քո ոտքերը չեն պոկվի շեմքից,

Մինչև որ նրանք քեզ ներս չընդունեն:

ՎԻՈԼԱ.— Բայց, ազնիվ տեր իմ,

Եթե իսկապես, ինչպես պատմում են,

Նա անձնատուր է եղել իր վշտին,

Չի ընդունելու նա ինձ հրեք ներս:

ԴՈՒՔՍ.— Աղմկիր, գոռա, ամեն մի սահման ոտնատակ տալով,

Քան թե ապարդյուն ետ վերադարձիր:

ՎԻՈԼԱ.— Ենթադրենք, տեր իմ, որ նա թույլ տվեց

Իր հետ խոսելու, ի՞նչ ասեմ նրան:
ԴՈՒՔՍ.— Օ, այն ժամանակ
Դու նրան պատմիր իմ կրքոտ սերը:
Կախարդիր նրան
Իմ ազնիվ սիրո հավատարմությանը,
Քնդ սազական է խոսել իմ կողմից:
Երիտասարդ ես, և նա հաճույքով քեզ կունկընդորի,
Քան թե մի ծերուկ պատգամախոսի:

ՎԻՈՂԱ.— Չեմ կարծում, տեր՝ իմ:

ԴՈՒՔՍ.— Հավատա դու ինձ, անգին պատանյակ:
Նա, ով ասում է դու տղամարդ ես,
Զրպարտում է քո մատաղ հասակը:
Դիանալի շուրթերը անգամ
Քո շուրթերի պես վառ ու քնքուշ չեն:
Ձայնդ նման է աղջկա ձայնի՝ բարձր ու զրընգուն,
Դու որպես կին՝ ես համակ ստեղծված,
Եվ քո աստղը խիստ ներդաշնակում է այս դեսպանության:
Մի չորս-հինգ հոգի թող քեզ հետ գնան,
Թե անհրաժեշտ է թող ամենքն էլ գան:
Միշտ լավ եմ զգում,
Երբ քիչ մարդիկ են ինձ շրջապատում:
Պատվիրանները թե իմ կատարես դու հաջողությամբ,
Քո տիրոջ՝ նման՝ դու ազատ կապրես,
Եվ նրա բախտով կբախտավորվես:

ՎԻՈՂԱ.— Ամեն ինչ կանեմ,

Որ հարսնախոսեմ ես ձեր տիրուհուն:

(Մեկուսի)

Բայց ում համար որ ես հարսնախոսեմ,
Նրան կին դառնալ ես ինքս կուզեմ:

Գնում է:

Տեսարան երկրորդ — ՄԻ ՍԵՆՑԱԿ ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՏԱՆԸ

Մտնում են Մարիան և խեղկատակը:

ՄԱՐԻԱ.— Չէ՛, կամ կասես թե որտեղ ես եղել, կամ ես իմ շուրթերը մազաշափ անգամ իրարից չեմ հեռացնի, որ քեզ համար

ներում խնդրեմ: Տիրուհիս քեզ կախել կտա քո բացակայության համար:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Թող կախել տա: Ով այս աշխարհում լավ է կախվում, նա ոչ ոքի դրոշից չի վախենա:

ՄԱՐԻԱ.— Պարզաբանիր միտքդ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Նա ոչ մի դրոշ չի տեսնի, որ վախենա:

ՄԱՐԻԱ.— Դա բավական մաշված պատասխան է: Ես կարող եմ քեզ ասել, թե որտեղ է ծնվել «չեմ վախենում ոչ ոքի դրոշից» խոսքը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ո՞րտեղ, բարի տիրուհի Մարիա:

ՄԱՐԻԱ.— Պատերազմներում: Եվ դու կարող ես այն համարձակ կրկնել քո հիմարություններում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Այո, բայց աստված նրանց է խելք տալիս, ովքեր խելացի են, իսկ հիմարները՝ թող գործադրեն իրենց տաղանդը:

ՄԱՐԻԱ.— Այնուամենայնիվ քեզ կախելու են այդքան երկար բացակայելու համար, կամ վռնդելու են տանից. իսկ մի՞թե այդ քեզ համար նույն չէ, ինչպես կախվելը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Լավ կախվելը շատ անգամ փրկում է մարդուն վատ ամուսնությունից, իսկ եթե վռնդեն, փուլթ չէ, դուստմ այժմ ամառ է:

ՄԱՐԻԱ.— Ուրեմն դու հաստատ ես քո վճռում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես երկու կողմից էլ կապեր ունեմ:

ՄԱՐԻԱ.— Որ եթե մեկը կտրվի, մյուսը կպահի, իսկ եթե երկուսն էլ կտրվեն, վարտիքդ ցած կընկնի:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Հաջող էր, հավատա, շատ հաջող էր: Շարունակիր: Եթե պարոն Թոբին կոնծեիլ թողնի, դու կլինես Եվայի մսի ամենասրամիտ կտորը ամբողջ Իլլիրիայում:

ՄԱՐԻԱ.— Լռիր, խեղկատակ, էլ ոչ մի խոսք այդ մասին: Այստեղ է գալիս իմ տիրուհին, լավ կլինի, ինչպես հարկն է ներդրություն խնդրես:

Գնում է:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ով սրամտություն, աղաչում եմ քեզ, օգնիր ինձ իմ բարի խեղկատակության մեջ: Այն խելոքները, որ կարծում են՝ թե սրամիտ են, հաճախ հիմար են մնում, իսկ ես, որ հավատացած եմ, թե զուրկ եմ քեզանից, կարող եմ իմաստուն

համարվել, որովհետեւ ինչ է ասում Կլիմաբարադուրը.— «Հավ է իմաստուն հիմարը, քան թե հիմար իմաստունը»:

Մտնում է Օլիվիան Մալվոլիոյի հետ:

Թող աստված օրհնե քեզ, տիրուհի:

Օլիվիա.— Հեռացրեք հիմար արարածին:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Չե՞ք լսում, միթե, հեռացրե՛ք տիրուհուն:

Օլիվիա.— Չքվիր այստեղից տխմար խեղկատակ, ես քեզ այլևս չեմ հանդուրժի, դու գնալով անպատկառ ես դառնում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Դրանք երկու թերույժյուններ են, մարդոննա, որ կարելի է ուղղել կոնծելով և բարի խորհուրդներով: Տվեք տըխմար հիմարին կոնծել և նա այլևս տխմար չի լինի: Խորհուրդ տվեք անպատկառին ուղղվել, և եթե նա ուղղվի, նա այլևս անպատկառ չի լինի: Իսկ եթե նա չի կարող ուղղվել, թող դերձակը նրան կարկատե: Այն ամենը, ինչ ուղղված է, կկարկատված է: Հանցավոր առաքինին կարկատված է մեղքով: Իսկ ուղղված մեղքը առաքինության կարկատանն է: Եթե՞ այս պարզ սիլլոգիզմը ձեզ օգտակար է, լավ, եթե ոչ՝ ուրիշ ճար չկա: Խաբված ամուսինը միայն դժբախտություն է, իսկ գեղեցկությունը ծաղիկ է: Տիրուհին հրամայեց դուրս վտարել հիմար արարածին, իսկ ես կրկնում եմ, հեռացրեք տիրուհուն:

Օլիվիա.— Պարոն, ես նրանց հրամայեցի ձե՛ղ հեռացնել:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Դա մեծագույն թյուրիմացություն է: Տիրուհի,

cucullus non facit monachum. նույն է, թե ասել իմ ուղեղը բաճկոնակիս պես նախշուն չէ: Բարի մադոննա, թույլ տուր ապացուցել, որ դուք հիմար արարած եք:

Օլիվիա.— Մի՞թե կարող ես դու լալդ ապացուցել:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Մեծ վարպետությամբ, բարի մադոննա:

Օլիվիա.— Ապացուցիր:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Բայց այդ բանի համար ես նախապես ձեզ պետք է խոստովանեցնեմ, մադոննա: Իմ բախտավոր մկնիկ, պատասխանիր ինձ:

Օլիվիա.— Լավ, պարոն, քանի որ այլ զվարճություն չկա, ես կլսեմ քո ապացույցը:

ԽԵՆԴԿԱՏԱԿ.— Ինքն իմացոնեմ, ինչո՞ւ ես դու սուգ պահում:

ՕԼԻՎԻԱ.— Բարի հիմար, իմ եղբոր մահվան համար:

ԽԵՆԴԿԱՏԱԿ.— Ես կարծում եմ, նրա հոգին դժոխքումն է, մահոցոնեմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Իսկ ես գիտեմ՝ նրա հոգին դարձաւոյն է, հիմար:

ԽԵՆԴԿԱՏԱԿ.— Նշանակում է դու առավել հիմար ես, մահոցոնեմ, որովհետեւ սուգ ես պահում նրա համար, որ քո եղբոր հոգին դարձաւոյն է: Հեռացրեք հիմար լարարածին, պարոններ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ կարծիք ունես այս հիմարի մասին, Մալվոլիո. նա խելոքանում է, թե ոչ:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Այո. և կխելոքանա մինչև որ հոգեւորքի վերջին գալարը նրան չբռնի: Մերութիւնը խելոք մարդուն հիմարացնում է, իսկ հիմարին՝ խելոքացնում:

ԽԵՆԴԿԱՏԱԿ.— Տա առավաժ, որ քո ծերութիւնը, պարոն, շուտ վրա հասնի, որ ձեր հիմարութիւնը բարգաւաճի: Պարոն Թորին կարող է երգել, որ ես աղվես չեմ, բայց երկու գրոշով էլ չի երաշխավորի, որ դուք հիմար չեք:

ՕԼԻՎԻԱ.— Սրան ի՞նչ կասես, Մալվոլիո:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Ես զարմանում եմ, թե ինչպես ձերդ պայծառափայլութիւնը բավականութիւն է գտնում այդ փուշ սրիկայի կատակներում: Վերջերս ես ահանատես, եղբա, թե ինչպես, մի սովորական բթամիտ հիմար նրան առաջալեց: Նայեցե՛ք. նա արդեն պարտւում է: Եթե դուք չծիծաղեք և առիթ չտուք նրան սրախոսելու, նա կպապանձվի: Երգվում եմ, այն խելոքները, որ ծիծաղում են լայս կարգի հիմարներին՝ վրա, ոչ այլ ոք են, քան այդ հիմարների խելկատակները:

ՕԼԻՎԻԱ.— Օ, դու հիվանդ ես ինքնասիրութեամբ, Մալվոլիո, և քո ճաշակը բոլորովին փչացել է: Այն ամենը, ինչ որ դուք համարում եք թնդանոթի արկ, մեծահոգի, անմեղ և ազատամիտ մարդը կհամարի լոկ թռչուն որախցող սլաք: Այն խելկատակը, որի պաշտոնը ծաղրելն է, չի կարող վիրավորանք հասցնել, թեկուզ նա շարունակ ծաղրի: Այդպես էլ այն խելացի մարդը, որի պաշտոնը շարունակ կշտամբելն է, չի կարող ծաղրել:

ԽԵՆԴԿԱՏԱԿ.— Թող Մերկուրը քեզ սրախոսութեան շնորհք տա, որովհետեւ դու լավ ես ճառում խելկատակների մասին:

Մտնում է Մարիամ:

ՄԱՐԻԱ.— Տիրուհի, դուանը մի երիտասարդ մարդ կա, որը խիստ փափագում է խոսել ձեզ հետ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նա կոմս Օրսինոյի մոտից է եկել, այնպես չէ:

ՄԱՐԻԱ.— Չգիտեմ, տիրուհի, նա մի գեղեցիկ երիտասարդ է և լավ շքախմբով:

ՕԼԻՎԻԱ.— Իմ մարդկանցից ո՞վ թույլ չի տալիս նրան ներս գալու:

ՄԱՐԻԱ.— Պարոն Թոբին, տիրուհի, ձեր ազգականն է:

ՕԼԻՎԻԱ.— Հեռացրեք նրան խնդրում եմ. նա գժի պես շարունակ հիմարություններ է դուրս տալիս: Ֆո՛ւ նրան:

Մարիամ գնում է:

Շտապիր, Մալվոլիո, եթե այդ պատգամախոսը կոմսի մոտից է եկել, ասա որ ես հիվանդ եմ, կամ հլաշտնիր, որ տանը չեմ: Արա, ինչ ուզում ես, միայն թե հեռացրու նրան:

Մալվոլիոն գնում է:

Այժմ տեսնում եք, պարոն, թե ինչպես ձեր կատակները հանում են և մարդիկ խորշում են նրանցից:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Բայց դու մեր օգտին այնպես խոսեցիր, մադոննա, ասես թե քո անդրամիկ որդին խեղկատակ է լինելու: Թող Ֆուկստերը նրա գանգը ուղղելով լցնի, որովհետև այստեղ է գալիս քո ազգականներից մեկը, որ շափազանց թույլ *prima mater* ունի:

Գնում է:

Մտնում է սրբ Թոբի Բելլը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ազնիվ խոսք կիսահարբած է: Դուան մոտ ո՞վ կա կանգնած, քեռի:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Մի պարոն:

ՕԼԻՎԻԱ.— Պարոն, բայց ինչպիսի՞ պարոն:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Մի պարոն կա այնտեղ... Դրողը տանի այդ աղած տառերներին: Ի՞նչ կա, խենթ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Թանկագին պարոն Թոբի...

ՕԼԻՎԻԱ.— Քեռի, այ՛ քեռի, այդքան վաղ և նման խայտառակ տեսքո՞ւմ:

ԱՐԻ ԹՈՐԻ.— Անառա՞կ. գրողը տանի անառակությունն էլ:
Դռանը մի մարդ է սպասում:

ՕԼԻՎԻԱ.— Կա՛վ, բայց ո՞վ է նա:

ԱՐԻ ԹՈՐԻ.— Թող սատանան լինի, եթե ուզում է, իմ ի՞նչ գործն
է. հավատացե՛ք ինձ: Ասենք ինձ համար մի՛Անույն է:

Գնում է:

ՕԼԻՎԻԱ.— Խեղկատակ, ինչի՞ է նման հարբած մարդը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Խեղդվողի, հիմարի և խելագարի: Մի ավելորդ
կումը ծարավի դեմ նրան հիմարացնում է, երկրորդը՝ խենթաց-
նում, իսկ երրորդը՝ խեղդում է:

ՕԼԻՎԻԱ.— Գնա քննիչին կանչիր, որ քեռուս նայե, որովհետև նա
հարբեցողության երրորդ աստիճանումն է, նա խեղդվել է.
շտապիր օգնելու նրան:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Նա առայժմ խելագարվել է, մադոննա, և հիմարը
հսկելու է խելագարին:

Գնում է:

Մավվոլիոն վերադառնում է:

ՄԱՎՎՈԼԻՈ.— Տիրուհի, խղճ երիտասարդ պարոնը երդվում է, որ
անպայման ուզում է խոսել ձեզ հետ: Ես ասացի՝ նրան, որ
դուք հիվանդ եք. նա ասաց, որ ինքը լմել է այդ միասին և հենց
դրա համար էլ եկել է տեսնելու ձեզ: Ես հայտնեցի նրան, որ
դուք քնած եք, բայց այդ մասին էլ, ինչպես երևում է, նա նա-
խապես տեղյակ է եղել, ուստի եկել է խոսելու ձեզ հետ: Ի՞նչ
պատասխանեմ նրան, տիրուհի: Նա զինված է ամեն տեսակ
մերժումների դեմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ախ նրան, որ ես չեմ ուզում նրա հետ խոսել:

ՄԱՎՎՈԼԻՈ.— Ես հենց այդպես էլ ասացի, բայց նա պատասխա-
նեց, որ շերիֆի սյունի պես անսասան կանգնելու է ձեր դռանը
կամ նստարանի ոտքի պես ամրանալու է ձեր շեմքին, մինչև
նրան ներս չընդունեք:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ սեռի է այդ մարդը:

ՄԱՎՎՈԼԻՈ.— Արական սեռի:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ տեսակի:

ՄԱՎՎՈԼԻՈ.— Շատ վատ տեսակի. ուզե՛ք թե չուզե՛ք, նա ուզում է
անպատճառ խոսել ձեզ հետ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նրա արտաքինն ու տարի՞քը:

ՄԱՆՎՈՂԻՒՌ.— Բաւական տհաս՝ տղամարդ կոշվելու համար և բաւական հասուն՝ տղա կոշվելու համար: Մի խոսքով այդ երկուսի խառնուրդը, մի կիսահաս խնձոր: Դեմքով գրավիչ է և խոսում է հանդգնությամբ: Կարծես թե մոր կաթը դեռ չի ցլամաքել իր շուրթերի վրա:

ՕՂԽԻՒՄ.— Թույլ տուր թող ներս գա: Կանչեցեք իմ նաժիշտին:

ՄԱՆՎՈՂԻՒՌ.— Է՛յ, նաժիշտ, տիրուհին կանչում է: Գնում է:

Մարիան վերադառնում է:

ՕՂԽԻՒՄ.— Տուր ինձ դիմաքողը, ձգիր այն երեսիս: Մի անգամ էլ լսենք Օրսինոյի պատգամավորին:

Մտնում է վիոլան:

ՎԻՈՂԱ.— Ո՞վ է ձեզանից այս տան պատվարժան տիրուհին:

ՕՂԽԻՒՄ.— Ինձ դիմեք և ես նրա փոխարեն կպատասխանեմ ձեզ. ի՞նչ եք կամենում:

ՎԻՈՂԱ.— Ամենապայծառ, գերազանց և անզուգական գեղեցկուհի:— Աղաչում եմ ձեզ, ասեք ինձ թե ով է այս տան տիրուհին, որովհետեւ ես երբեք նրան չեմ տեսել և չլի կամենա իմ խոսքերը զուր տեղը հողմերին տալ, որովհետեւ, բացի նրանից որ իմ ճառը վարպետորեն է զարադրված, միաժամանակ ես մեծ ջանք եմ թափել այն անգիր սովորելու համար: Բարի գեղեցկուհիներ, չծիծաղեք ինձ վրա, ես շափազանց զգայուն եմ և ամենաշնչին անուշադրությունն անգամ ինձ վրա ազդում է:

ՕՂԽԻՒՄ.— Դուք ո՞րտեղից եք գալիս, պարոն:

ՎԻՈՂԱ.— Ես ձեզ իմ սերտածից դուրս շատ քիչ բան կարող եմ ասել. իսկ այդ հարցը չի մտնում իմ դերի մեջ: Քնքուշ գեղեցկուհի, համոզեցեք ինձ, որ դուք այս տան տիրուհին եք, որ ես կարողանամ շարունակել իմ ճառը:

ՕՂԽԻՒՄ.— Դուք դերասա՞ն եք:

ՎԻՈՂԱ.— Օ, ոչ, իմ սրտի նվիրական գանձ, և սակայն երդվում եմ նենգության ժանիքներով, որ ես այձ չեմ, որի դերը խաղում եմ: Դուք եք այս տան տիրուհին:

ՕՂԽԻՒՄ.— Եթե ես ինձ չեմ իրավագրկում, նշանակում է ես եմ:

ՎԻՈՂԱ.— Իրավ, եթե այդ դուք եք, ապա դուք իրավագրկում եք ձեզ, որովհետեւ այն, ինչ իրավունք ունեք շնորհել, իրավունք

շուներ մերժել: Բայց, ի դեպ, դա չի վերաբերում իմ առաքելությանը. ես նախ կշարունակեմ իմ գովասանական ճառը, ապա ցույց կտամ ձեզ իմ հանձնարարության կորիզը:

ՕլիվիԱ.— Խոսենք հենց այդ կորիզի մասին, ես ձեզ խզատում եմ ինձ փառաբանելու ճառից:

ՎիՈւԱ.— Ավա՛ղ, եթե իմանաք, որքան քրտինք եմ թափել այդ ճառը անգիր սովորելու համար և թե որքան բանաստեղծական է նա:

ՕլիվիԱ.— Հենց դրա համար էլ նա կեղծ է: Խնդրեմ այն ձեզ համար պահեցեք: Ես լսեցի, որ դուք հանդգնաբար եք ձեզ պահել իմ դռանը և ես ձեզ ներս ընդունեցի ավելի շուտ խաչելու ձեզ վրա, քան Վե լսելու ձեզ: Եթե դուք խելագար չեք, ապա հեռացեք այստեղից, իսկ եթե խելոք եք, կարճ կտրեք: Այսօր ամսվա այն օրը չէ ինձ համար, որ տրամադիր լինեմ դատարկ խոսակցության:

ՄԱԼՎՈՒԻՈ.— Պարոն, բարի եղևք առաջաստը բարձրացնել, ասա ձեր ճանապարհը:

ՎիՈւԱ.— Ոչ, բիրելիդ իմ նախաստի, ավելի մի կողմ տար, ես դեռ մի փոքր էլ կօրորվեմ այստեղ: Մի քիչ մեղմացրեք ձեր հսկային, անուշիկ տիրուհի: Ի՞նչ կասեք, չե՞ որ ես պատգամախոս եմ:

ՕլիվիԱ.— Եթե քաղաքավարի ձևերը այդքան վախ են ազդում, նշանակում է դուք ուզում եք ինձ զարհուրելի մի բան հայտնել: Ասացեք ի՞նչ է ձեզ հանձնարարված:

ՎիՈւԱ.— Դա վերաբերում է միայն ձեր ականջներին: Ես եկել եմ ոչ պատեղազմ հայտարարելու, ոչ է՛լ հպատակություն պահանջելու: Ձիթենու ճյուղը իմ ձեռքումն է և ես բերում եմ միայն խաղաղության խոսքեր:

ՕլիվիԱ.— Բայց դուք չափազանց կոպտաբար սկսեցիք: Ո՞վ եք դուք, ի՞նչ եք ուզում:

ՎիՈւԱ.— Այդ կոպտությունը ես սովորեցի դռան մոտ ինձ դիմավորողներից: Թե ով եմ ես, և ինչ եմ ուզում, դա նույնպիսի գաղտնիք է, ինչպես աղջկա կուսությունը. ձեր ականջների համար սրբություն է, իսկ ուրիշների համար սրբապղծություն:

ՕլիվիԱ.— Մենակ թողեք ձեզ լսելու այդ սրբությունը:

Մարիան և մյուս նպասավորները դուրս են գնում:
Այժմ, պարոն, ասացեք, ո՞րն է ձեր նյութը:

ՎԻՈՂԱ.— Հրաշագեղ տիրուհի...

ՕԼԻՎԻԱ.— Դալ հանգստացնող ուամունք է, այդ միասին կարելի է
երկար զրուցել: Ո՞ւր է ձեր նյութը:

ՎԻՈՂԱ.— Օրսինոյի կրծքում:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նրա կրծքո՞ւմ: Կրծքի ո՞ր հատվածում:

ՎԻՈՂԱ.— Մեթոդաբար պատասխանելով կարող եմ ասել՝ նրա
կրծքի առաջին հատվածում:

ՕԼԻՎԻԱ.— Օ, ես այդ կարգացել եմ: Դա հերետիկոսություն է:
Ուրիշ ասելիք ունե՞ք:

ՎԻՈՂԱ.— Բարի տիրուհի, թույլ տվեք տեսնել ձեր երեսը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Մի՞թե ձեր տերը հանձնարարել է ձեզ իմ երեսի հետ
բանակցություններ վարելու: Դուք ձեր նյութից շեղվում եք:
Բայց մենք մի կողմ կթաշենք վարագույրը և ցույց կտանք ձեզ
նկարը: (Քողը մի կողմ տանելով) Նայեցեք, պարոն, ես այս-
պիսին եմ այժմ. մի՞թե լավ չէ նկարված:

ՎԻՈՂԱ.— Հրաշալի է նկարված, եթե աստվածն է այդ բոլորն
արել:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ներկերը բնական են, պարոն, և կդիմանան անձրևին
ու քամուն:

ՎԻՈՂԱ.— Այն գեղեցկությունն է իսկապես անեղծ,

Որի սպիտակ ու կարմիր գույները,

Համադրված են բնության քնքուշ և ճարտար ձեռքով:

Եվ դուք կլինեք ամենադաժան կինը, տիրուհի,

Եթե գերեզման տանեք այս պայծառ գեղեցկությունը

Իր օրինակը աշխարհին չթողած:

ՕԼԻՎԻԱ.— Օ, պարոն, ես չեմ կամենա այդքան՝ քարասիրտ լինել.
Ես լույս կընծայեմ իմ գեղեցկության ցուցակը: Ես կզրանցեմ
և յուրաքանչյուր մասնիկ, յուրաքանչյուր կտոր կշարադրեմ իմ
կտակի մեջ: Ինչպես օրինակ. առաջին՝ երկու բավական վար-
դագույն շուրթեր, երկրորդ՝ երկու կապույտ աչքեր իրենց ար-
տևանոնքներով, երրորդ՝ մի պարանոց, մի ծնոտ և այլն և
այլն: Մի՞թե ձեզ ուղարկել են այստեղ ինձ գնահատելու:

ՎԻՈԼԱ.— Այժմ ես լրիվ ձեզ ձանաչեցի.— դուք շատ հպարտ եք,
Բայց եթե անգամ դեմը լինեիք, դուք գեղեցիկ եք:
Իմ տերն ու իշխանը շատ են սիրում ձեզ.
Օ, նման սերը լանկարելի է չվարձատրել,
Թեկուզ աշխարհում հուր գեղեցկություն
Թագը դնեիք:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ինչպե՞ս է նա ինձ սիրում:

ՎԻՈԼԱ.— Երկրպագությունք, հորդ լարցունքներով,
Սեր որոտացող հեկեկանքներով,
Եվ հրաբորբոք հառաչանքներով:

ՕԼԻՎԻԱ.— Քո տերը գիտե, որ լանկարող եմ ես նրան սիրել,—
Չնայած նրան ես համարում եմ չափազանց պարկեշտ,
Ազնիվ, վեհաշուք, և թարմ ու անբիծ մի՛ երիտասարդ,
Ամենքից սիրված, խիզախ, լուսամիտ և առփտածեն,
Դեմքով, կեցվածքով գրավիչ մի՛ լանձ,
Բայց անկարող եմ ես նրան սիրել:
Նա կարող էր թաղ վաղուց կռահել:

ՎԻՈԼԱ.— Բոցեղեն սիրով, որով իմ տերն է ձեզ սիրում, ով
կին,

Եթե ինքս ձեզ այդպես սիրեի,
Այդքան մահացու և տառապալիքին,
Ձեր այդ մերժման մեջ ես չէի գտնի և ոչ մի իմաստ,
Անզոր կլինեի հասկանալու այն:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ կանեիք դուք:

ՎԻՈԼԱ.— Ես ձեր դռանը կանաչ ուտենուց հյուղ կշինեի
Եվ ձայն կտայի իր տան մեջ փակված հոգուս հատորին:
Իմ անբախտ սիրուս մասին շարունակ տաղ կհյուսեի,
Եվ այդ տաղերը լուռ գիշերվա մեջ բարձր կխափեի:
Քո անունը՝ ես կորոտայի բլուրներն ի վեր,
Որ լեռների մեջ գիւլ արձագանքեր
«Օլիվիա՛»: Օ, ես երկնքի և երկրի միջև
Չպետք է երբեք ձեզ հանգիստ տայի
Մինչև որ դուք ինձ չկարեկցեիք:

ՕԼԻՎԻԱ.— Դուք կխրող էիք ավելին անել:
Դուք ի՞նչ տոհմից եք:

վիճակ.— Բարձր եմ իմ բախտից—

Թեև վիճակս այնքան էլ վատ չէ,— ազնվական եմ:

Օլիվիա.— Ետ վերադարձեք դուք ձեր տիրոջ մօտ:—

Ես՝ անկարող եմ նրան սիրելու:

Թող նա շուղարկե էլ ոչ մի դեսպան,

Բայց դուք թերևս նորից ինձ մօտ գաք

Տեղեկացնելու, թե ձեր իշխանը

Ինչպես ընդունեց իմ պատասխանը: Բարի ճանապարհ:

Շնորհակալ եմ ձեր գործադրած ջանքերի համար,

Առ, և հիշիր ինձ:

Վիճակ.— Սպասավոր չեմ, վերադարձնում եմ ես ձեր քսակը:

Ոչ թե ես, այլ իմ տերն է, տիրուհի, պարզե՛կ կարոտ:

Եվ թող քարանձաւ այն մարդու սիրտը, ում որ դուք սիրեք:

Եվ ինչ խստութեամբ դուք իմ իշխանի սերը մերժեցիք,

Ձեր սերն էլ մերժվի:

Մնացեք բարով, անգութ գեղեցկուհի:

Գնում է:

Օլիվիա.— «Դուք ի՞նչ տոհմից եք:

«Բարձր եմ իմ բախտից—

Թեև վիճակս այնքան էլ վատ չէ,— ազնվական եմ»:

Երգվում եմ, որ դու ազնվական ես:

Քո լեզուն, դեմքը, քո վառ հասակը, վարմունքը, հոգիդ—

Ահա սրանք են քո հնգապատիկ զինանշանը:

Բայց մի շտապիր, կամաց, Օլիվիա:

Երանի ծառան լինե՛ր իշխանը:

Բայց մի՞թե մարդը կարող է այսքան արագ վարակվել:

Ձգում եմ, որ այս երիտասարդի չքնաղ պատկերը

Անտես և զգուշ մի գողի նման

Աչքիս մեջ սողաց: Թող այդպես լինի:

Ո՛ւր ես, Մալվոլիո:

Մալվոլիոն վերադառնում է:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Այստեղ եմ, տիրուհի, ի՞նչ եք հրամայում:

Օլիվիա.— Վազիր ու հասիր կոմսի ուղարկած

Դու այն կամավոր պատգամխոսին:

Նա այս մատանին մոռացավ այստեղ հակառակ կամքիս:

Ասա դու նրան, քնձ հարկավոր չէ:

Ես չեմ ցանկանում, որ Օրսինոյին նա շողոքորթե,

Ոչ էլ օրորի դատարկ հույսերով—

Օլիվիան երբեք նրան չի՛ լինի:

Սակայն եթե այդ երիտասարդը վաղը այստեղ գա,

Կասեմ թե ինչու կոմսին չեմ սիրում:

Վազիր, Մալվուին:

ՄԱԼՎՈՒԻՆ.— Իսկույն, տիրուհի:

Գնում է:

ՕԼԻՎԻԱ.— Թե ինչ եմ անում, ինքս էլ չգիտեմ, բայց վախենում
եմ:

Իմ աչքը մտքիս համար դարձել է մի մեծ շողոքորթ,

Մենք կամքից զուրկ ենք:

Ով բախտ, դե ցույց տուր քո ուժը հիմի,

Ինչ վճռված է լինել, թող լինի:

Գնում է:

ԱՐԱՐՎԱԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

Տեսարան 6 առաջին— ԾՈՎԱՓ

Մտնում են Անտոնիոն և Սեբաստիանը:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Չե՞ս ուզում երկար մնալ. ոչ էլ ուզում ես որ ես քեզ հետ գա՞մ:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Չնեղանաս ինձանից, չեմ կարող: Իմ աստղերն ինձ վրա մոռյլ են շողում. իմ բախտի շարձվածությունը թերևս կարողանա և քոնը խռովել, ուստի և խնդրում եմ քեզնից թույլ տալ ինձ մեն մենակ կրել իմ դժբախտությունը: Ես վատ վարձահատույց կլինեի քո սիրուն, եթե քեզ մասնակից դարձնեի իմ վշտերից մեկն ու մեկին:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Գոնե ինձ ասա, թե դեպի ո՞ւր ես ուղևորվում:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Ոչ, պարոն: Այն ճանապարհորդությունը, որ ես մտադիր եմ կատարել, դա պարզապես պարապություն է: Բայց ես քո մեջ նկատում եմ համեստության մի այնպիսի սքանչելի գիծ, որ դու չես կամենա կորզել ինձանից այնչ ինչ ես ուզում եմ պահել իմ մեջ—ուստի և դա հարկադրում է ինձ սիրով բացվել քո առաջ: Իմացիր, ուրեմն, Անտոնիո, իմ անունը Սեբաստիան է, չնայած ինքս ինձ կոչում եմ Ռոդրիգո: Իմ հայրն այս մեսսալինցի Սեբաստիանն էր, որի մասին գիտեմ, դու արդեն լսած կաս: Նրա՞ մահից հետո մնացինք ես և քույրս, երկուսս էլ ծնված նույն ժամին: Ինչո՞ւ երկինքը չհաճեց, որ մենք էլ մեռած լինեինք, բայց դու, պարոն, արգելք հանդիսացար դրան, որովհետև ինձ ալեկոծ ծովից փրկելուց մի ժամ առաջ իմ քույրը խեղդվեց:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ի՞նչ դժբախտ օր էր:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Մի օրիորդ, պարոն, որը, թեպետ ասում էին, խիստ նման է ինձ, շատերի կողմից համարված էր գեղեցկու-

հիմ Թեև ես չեմ համաձայնվել այդքան ծայրահեղ գովեստի, բայց համարձակ կ'արող եմ ասել, որ նա օժտված էր այնպիսի հոգով, որ անգամ նախանձը չէր կարող նրան գեղեցիկ չկոչել: Նա արդեն խեղդվել է, պարոն, լաղի ջրերում, իսկ ես նրա հիշատակը խեղդում եմ առավել աղի արցունքների մեջ:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ներիր ինձ, պարոն, իմ քեզ ցույց տված վատ հոգատարության համար:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Օ, բարի Անտոնիո, ներիր ինձ իմ քեզ պատճառած նեղության համար:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Եթե չես ուզում մեռցնել ինձ իմ սիրո համար, թույլ տու՛ր քեզ սպասավոր դառնալ:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Եթե դու չես ուզում կործանել այն, ինչ որ արել ես, այսինքն սպանել նրան, որի կյանքը դու փրկեցիր, ուրեմն մի փափագիր այդ. հրաժեշտ տանք առ միշտ: Իմ կուրծքն այնքան լի է քնքշության, և ես իմ խառնվածքով դեռ այնքան նրման եմ իմ մորը, որ իմ աչքերը պատմում են իմ մասին: Եւ ուղևորվում եմ դեպի կոմս Օրսինոյի պալատը. մնաս բարով:

Գնում է:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Աստվածների շնորհը թող քեզ հետ լինի: Ես Օրսինոյի պալատի մեջ շատ ոսոխներ ունեմ, Թե չէ շատ շուտով կ'արող էի ես քեզ այնտեղ տեսնել: Բայց ինչ էլ լինի, ես քեզ սիրում եմ այնքան կրակոտ, որ վտանգները ոտնատակ տալով կսուրամ քեզ մոտ:

Գնում է:

Տեսարան երկրորդ.— Մի ֆոզոն

Մտնում են Վիոլան, նրա ետեփց՝ Մալվինոն:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Դուք չէի՞ք հենց նոր Կոմսուհի Օլիվիայի մոտ:

ՎԻՈԼԱ.— Ես էի, պարոն: Եվ չափավոր քայլերով հազիվ կարողացա մինչև այստեղ հասնել:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Նա այս մատանին վերադարձնում է ձեզ, պարոն: Դուք կարող էի՞ք ինձ ազատել այս նեղությունից, ինքներդ վերցրած լինելով լայն: Կոմսուհին՝ ավելացնում է նույնպես, որ դուք վճռապես հայտնեք ձեր դուքսին, որ նա մերժում է նրա առա-

ջարկութիւնը: Մի խնդիր ևս, որ դուք առաջիկայում չհամար-
ձակվեք նրան ներկայանալով դուքսի հանձնարարութեամբ, բացա-
ռութեամբ այն բանի, որ գաք և հայտնեք նրան, թե ինչպե՞ս
ընդունեց դուքսը նրա պատասխանը: Վերջորեք ուրեմն:

ՎԻՈԼԱ.— Նա ինձանից մատանի չի վերցրել. ես չեմ ընդունի:

ՄԱԼՎԻՆԻՈ.— Ներեցեք, պարոն, դուք մատանին հանդգնութեամբ
շարժեցիք նրան և նա կամենում է նույն ձևով ձեզ վերադարձ-
նել: Եթե նա արժանի է ցածր կոանալու համար, ահա վասիկ նա
ընկած է ձեր աչքերի առաջ, իսկ եթե ոչ, թող նրան լինի, ով
կգտնի այն:

Գնում է:

ՎԻՈԼԱ.— Ոչ մի մատանի նրան չեմ թողել.

Ի՞նչ է կամենում սրանով արդյոք կոմսուհին ասել:

Միգուցե տեսքս նրան կախարդեց,

Նա այնպե՞ս տարված ինձ վրա նայեց,

Որ նրա աչքը մոռացրեց լեզուն,

Որովհետեւ նա ցրված էր խոսում,

Նա ինձ սիրում է, դա ակնհայտ է:

Եվ նրա սիրո խորամանկ հոգին՝

Այս մոռյալդեմ սուրհանդակին է ինձ մոտ ուղարկել:

Տերս մատանի նրան չի տվել:

Նա ինձ է ուզում. եթե խոյզ ձիշտ է,

Ավաղ, տիրուհի, րավելի լավ է մի ստվեր տիրես,

Քան թե ինձ սիրես:

Ո, տաքաղ— արվեստ խորամանկութեան

Քեզնով է ուժեղ փորձող սատանան:

Սուտ սիրահարի համար ինչ հեշտ է

Կնոջ սրտի մեջ մեղրամոմի պես

Իր կեղծ պատկերը դրոշմել անտես:

Դրա պատճառն է մեր ջնուկութիւնը—

Ոչ թե ինքներս. և մենք այնպես ենք,

Ինչպե՞՛ս ստեղծել է մեզ բնութիւնը:

Ի՞նչ անել այժմ. իմ տերը նրան սաստիկ է սիրում,

Իսկ ես տիրոջս եմ նույն չափով պաշտում.

Եվ սա էլ խաբված ինձ է երազում:

Հետաքրքիր է թե այս բուրդից ինչ է դուրս գալու:
 Որպես տղամարդ, իմ տիրոջ սիրուն ոչ մի հույս չկա,
 Որպես կինարմատ, իմ սիրո համար
 Օլիվիան որքա՞ն զուր պիտ հեկեկա:
 Լսիր ժամանակ, ոչ թե ես, այլ դու
 Պետք է խճճված հանգուցն այս լուծես:
 Դա իմ ուժերից չափազանց վեր է, անկարող եմ ես:
 Գնում է:

Ֆեստաւան երոդ— ՄԻ ՍԵՆՅԱԿ ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՏԱՆԸ

Մտնում են սըր Թոբի Բելչը և սըր Էնդրյու Էյցուշիկը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մոտ եկ, պարոն Էնդրյու: Կես գիշերից հետո անկողնում չլինել, նշանակում է կանուխ վեր կենալ, իսկ diluculo surgere դու գիտե՞ս:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Չէ, աստված վկա չգիտեմ: Գիտեմ միայն, որ ուշ պիտկել— նշանակում է ուշ պառկել:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Սխալ հետևություն. և ինձ համար նույնչափ ատելի, ինչպես դատարկ շիշը: Արթուն մնա՞լ կես գիշերից անց, և հետո զնալ քնելու, դա կանուխ է. այնպես որ անկողին մտնել կես գիշերից անց, նշանակում է կանուխ պառկել: Մի՞թե մեր կյանքը բաղկացած չէ չորս տարերքներից:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ասում են այդպես է, բայց ես կարծում եմ նա բաղկացած է ուտելուց և կոնծեցուց:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դու գիտնական ես, եթե այդպես է, եկ ուտենք և կոնծենք:

Է՛յ, Մարիանա, մեզ մի փարչ գինի բեր:

Մտնում է խեղկատակը:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ահա և ծաղրածուն:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Բարև սիրելիներս: Տեսե՞լ եք երբեիցե «Մենք երեք ենք» ծաղրանկարը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Բարով եկար, ավանակ: Դե՛յ, այժմ խմբով երգենք:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Երգվում եմ, այս հիմարը հրաշալի կոկորդունի: Ես քառասուն շիլինգ կտայի նման սրունքներ և նման քաղցր ձայն ունենալու համար: Ծշմարիտ եմ ասում, երեկ երե-

կոյան դու սքանչելի սրախոսեցիր, պատմելով մեզ Պիգրոզցոմի-
տուաի և Գվեբուաի հասարակածը կտրող վապիանների մասին:
Հրաշալի էր, աստված՝ վկա. քո այդ զվարճության համար ես
քեզ վեց պենս ուղարկեցի, ստացա՞ր:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես քո ընծայիկը բաճկոնազրպանեցի, որովհետեւ
Մալվոլիոյի քիթը խառազան չէ. իմ տիրուհին սպիտակ ձեռք
ունի, իսկ միրմիդոնները դարեջրատներ չեն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Հրաշալի է: Ահա վերջապես ամենալավ կատա-
կը: Դե այժմ երգիր:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Այո երգիր: Ահա քեզ վեց պենս, դե սկսիր:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ահա և իմ վեց պենսը: Երբ մի ասպետ տալիս
է...

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Սիրո երգ եք ուզում, թե՞ խրատակա՞ն:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Սիրո երգ, սիրո երգ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Իմ ինչին են պետք խրատները:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Երգում է: «Օ, տիրուհի սիրասուն,

Ասա, ո՞ւր ես թափառում.

Ես եմ սերդ, քնքուշիկ,

Մի՞ հեռացիր անուշիկ,

Սիրո ճամփին մեկ, երկու,

Կհանդիպենք մեկմեկուս:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Հիանալի է, հավատացնում եմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Լավ է, լավ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— «Ինչ է սերդ, հեռու չի,

Սիրիւ, սերդ չթուշի,

Նա այստեղ է, իմացիր.

Թե դանդաղես՝ կտարվես,

Լավ է հիմա ինձ փարվես,

Մի սպասիր, կթուշի»:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Երգվում եմ իմ ասպետութեամբ, մեղրանման
ձայն ունի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Անտանելի ձայն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Վնտանելի քաղցր ձայն, հավատացնում եմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եթե քթով լսենք, իսկապես անտանելի է: Եկեք
այնպես երգենք, որ երկինքը պար դա:

Դիշերարուին այնպես վախեցնենք, որ մի ջուհակից երեք հոգի դուրս քաշե:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե սիրում եք ինձ, երգենք: Ես գոթի պես սիրում եմ խմբական երգը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Մեր տիրուհին վկա, կան գոթեր, որ լավելի լավ են երգում:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Անշուշտ: Եկեք երգենք «Դու սրիկա ես» երգը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— «Ձայնդ կտրիր,— սրիկա»: Ասպետ, ես հարկադրված եմ երգի մեջ ձեզ սրիկա ասել:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Առաջին անգամ չէ, որ հարկադրում եմ որեէ մեկին ինձ սրիկա կոչել: Դե սկսիր, խեղկատակ: Այս երգը սկսվում է այսպես. «Ձայնդ կտրիր...»:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Եթե ձայնս կտրեմ, նշանակում է չեմ կարող սկսել:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Սրամիտ էր, շատ, հավատացնում եմ: Դե սկսիր:

Երգում են խմբով:

Մտնում է Մարիան:

ՄԱՐԻԱ.— Այս ինչ կատվային մլավոց է: Եթե իմ տիրուհին չըկանչի իր տնտես Մալվուլիոյին և չհրամայի նրան ձեզ դուրս շարտել այստեղից, թող ես Մարիան չլինեմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Իմ տիրուհին տոհմով չինացի է, մենք քաղաքագետներ ենք, Մալվուլիոն խրտվիլակ է. իսկ մենք՝ «երեք ուրախ ընկերներ» ենք: Մի՞թե ես քո տիրուհուն արյունակից չեմ, մի՞թե ես նույն խրյունից չեմ:

Երգում է: Տրա լա լա լա լա. տիրուհի:

«Քաբելոնի մեջ մի մարդ էր ապրում, տիրուհի»:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Վայ ինձ, ասպետը կատարյալ խեղազարվել է:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այո, երբ նրա տրամադրովթյունը տեղն է, լավ է երգում: Ես էլ այդպես եմ: Միայն թե նա ինձնից ավելի շնորհքով է երգում, իսկ իմը ավելի բնական է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— (Երգում է) «Օ դեկտեմբերի տասներկուերորդ օր»:

ՄԱՐԻԱ.— Ի սեր աստուծո լոնցե՛ք:

Մտնում է Մալվովոն:

ՄԱԼՎՈՎՈՒՌ.— Պարոնայք իմ, մի՞թե դուք գտիվել եք: Այս ի՞նչ պատկեր է: Մի՞թե դուք կորցրել եք ձեր գիտակցությունն ու ամոթը, որ թիթեղագործների պես աղմկում եք այսպես գիշերով: Թե՛ կարծում եք տիրուհուս տունը դարեջրատուն է, որ այդպես բղավում եք ձեր դերձակային երգերը, առանց մեղմացնելու կամ ձայնի խայթ զգալու: Մի՞թե դուք կորցրել եք ամեն հարգանք տեղի, մարդկանց և շափի վերաբերյալ:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— Մենք մեր երգում չափը պահում ենք, պարոն:

Զբվիր այստեղից, գրողի տարած:

ՄԱԼՎՈՎՈՒՌ.— Պարոն Թորբի, ես ձեր երեսին եմ ասում: Իմ տիրուհին հրամայեց, ինձ հայտնելու ձեզ, որ չնայած դուք ապրում եք նրա մոտ որպես ազգական, բայց ձեզ անկարգությունները նա այլևս չի ուզում հանդուրժել: Եթե դուք կարողանաք ձեռք բաշել ձեր հիմար վարքից, ապա նա շատ փառանքի կլինի ձեզ պահել իր մոտ, իսկ եթե ձեզ ցանկալի է նրանից բաժանվել, ապա նա շատ սիրով հրաժեշտ կտա ձեզ:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— (Երգում է) «Մնաս բարով իմ թանկագին, բարեկամդ պետք է գնա»:

ՄԱՐԻԱ.— Բավական է, պարոն Թորբի...

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— (Երգում է) «Ի՞նչ աչքերը ցույց են տալիս, որ նա շուտով կմահանա»:

ՄԱԼՎՈՎՈՒՌ.— Մի՞թե հնարավոր է:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— (Երգում է) «Բայց հավիտյան ես չեմ մեռնի»:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Այդ մեկը սուտ ասացիր, պարոն Թորբի:

ՄԱԼՎՈՎՈՒՌ.— Դա մեծ պատիվ է բերում ձեզ:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— (Երգում է) «Զբռնե՛մ սրան արդյոք տանից»:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— (Երգում է) «Իսկ ի՞նչ օգուտ քեզ դրանից»:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— (Երգում է) «Արդյոք ես այս սրիկային դուրս չանեմ շո՛ւտ»:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— (Երգում է) «Օ, ոչ, ոչ, ոչ, ոչ. չես կարող դուրս անել շո՛ւտ»:

ՍԸՐ ԹՈՐԲԻ.— Բարեկամս դու չափը անցար, դու ստում ես:

Եվ ո՞վ ես դու, մի հասարակ սենեկապետ: Չլինի՞ կարծում ես, որ եթե դու առաքինի ես, նշանակում է աշխարհումս էլ ոչ կարկանդակ պետք է լինի, ոչ էլ դարեջուր:

հնչեցԱՏԱԿ.— Երդվում եմ սուրբ Աննայով, որ կոճղապղպեղէ մի'շտ էլ բերան կայրի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դու ճշմարիտ ես, դե այժմ, պարոն, գնա և մեծ-մեծ բրդիր: Մեզ մի փարշ գինի բեր, Մարիա:

ՄԱԿՎՈԼԻՌ.— Միստրիս Մարիա, եթե դու իմ տիրուհու բարեսր-տությունը ավելի գնահատեիր, քան արհամարհեիր, ապա դու չպետք է հրահրեիր այս խայտառակությունը: Երդվում եմ այս ձեռքով, որ նա կիմանա այդ մասին:

Գնում է:

ՄԱՐԻԱ.— Գնա և ականջներդ թափահարիր:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Քաղցած փորով կոնծելու չափ լավ կլինեիր նը-րան մենամարտի կանչել, բայց դրժելով խոստումը թողնել նը-րան իշացած դրություն մեջ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Գործի անցիր, ասպետ: Ես քեզ համար մարտակոչ կգրեմ, կամ թե բանավոր կհաղորդեմ նրան քո ցասումը:

ՄԱՐԻԱ.— Սիրելի պարոն Թորի, այս գիշերը ձեզ հանդիստ պա-հեցեք. ան պահից սկսած, երբ կոմսի ուղարկած երիտասարդը տիրուհուս մոտ էր, նա խիստ անհանգիստ վիճակումն է: Գա-լով Մոնսիոր Մալվոլիոյին. ինձ մենակ թողեք նրա հետ: Թե ես նրան խաղք ու խայտառակ շանեմ, ապա դուք ինձ համա-րեք մի հիմար, որ չգիտե անկողնում ուղիղ պառկել: Վստահ եմ, որ ես այդ կանեմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Պատմիր մեզ, թե ի՞նչ գիտես դու նրա մասին:

ՄԱՐԻԱ.— Երբեմն նա նման է պուրիտանի:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ս, եթե ես իմանայի այդ, ես նրան շան նման կծեծեի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ինչպե՞ս: Պուրիտան լինելով համար: Ինչ առան-ձին հիմք ունես, սիրելի ասպետ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես դրա համար առանձին հիմք չունեմ, բայց բավական լավ հիմք ունեմ:

ՄԱՐԻԱ.— Սատանան գիտե, պուրիտան է նա, թե՞ մի ուրիշ բան. նա պարզապես մի կամեակատար է, մի ինքնահավան ավանակ, որ անգիր է արել վայելչության կանոնները և բուռ բուռ ար-տասանում է դրանք: Մի մթարդ, որ մեծ կարծիք ունի իր մասին և հավատացած է, որ ով իր վրա նայե, իսկույն սիրահարվում

է: Իսկ նրա այդ արատը ինձ կօգնի վրեժխնդիր լինել նրանից: ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ի՞նչ ես ուզում անել:

ՄԱՐԻԱ.— Ես նրա ճանապարհի վրա կենտեմ սիրային մի մշուշապատ նամակ, որի մեջ իր մորուքի գույնից, ոտքերի ձևից, քայլվածքից, աչքերի արտահայտությունից, ճակատի և երեսի գույնի նկարագրությունից նա իրեն լրիվ կճանաչէ: Ես կարող եմ գրել ճիշտ ու ճիշտ իմ տիրուհուն՝ ձեր քրոջ աղջկա նման: Երբ մեր ձեռքն է ընկնում մի ինչ որ մոռացված գրություն, մենք հազիվ ենք կարողանում զանազանել մեր ձեռագրերը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Հրաշալի է: Ես արդեն դրա հոտն առնում եմ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Իմ քթին էլ այդ հոտը զարկեց:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Շամփիի վրա քո նետած նամակից նա կկարծի որ դա իմ քրոջ աղջիկն է գրել, և որ նա սիրահարված է իր վրա: ՄԱՐԻԱ.— Իմ ուզածն էլ իսկապես այդ գույնի ձի թամբելն է:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եվ քո ձին նրան ավանակ կդարձնի:

ՄԱՐԻԱ.— Կատարյալ ավանակ, ես չեմ կասկածում:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Օ, դա սքանչելի կլինի:

ՄԱՐԻԱ.— Արքայական զվարճություն է, հավատացնում եմ ձեզ: Ես դիտեմ, իմ կախարչությունը նրա վրա կներդործէ: Ես ձեզ երկուսիդ էլ— թող երրորդն էլ խեղկատակը լինի,— կթաքցնեմ այնտեղ, որտեղ Մալվոլիոն գտնելու է նամակը: Ուշադիր հետևեցեք թե նա ինչպես խբացատրի այն: Իսկ այժմ գնացեք քնելու և ձեր երազներում տեսեք այդ զվարճալի խաղը: Մնաք բարով:

Գնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Բարի գիշեր, Պենտեղիլեա:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Երդվում եմ, հրաշալի աղջիկ է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Զտարյուն որսի բարակ է, մի աղջիկ, որը պաշտում է ինձ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ինձ էլ մի ժամանակ պաշտում էին:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Գնանք քնելու, ասպետ: Մարդ ուղարկիր, որ նորից փող բերեն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե ինձ չհաջողվի՝ ամուսնանալ քո քրոջ աղջկա հետ, նշանակում է ես կորած եմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դու մարդ ուղարկիր փողի կտիկից, ասպետ, և կը-

տեսնես, որ նա վերջիվերջո՞ քոնը կլինի: Եթե նա քոնը չեղավ,
ինձ անվանիր պոչատ ձի:
ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե նա իմը չլինի, այլևս ինձ վրա հույս մի
ղնիր: Եթե ես քեզ պոչատ ձի չասեմ, արա ինչ ուզում ես:
ՍԸՐ ԹՈՒԻ.— Գնանք, գնանք, ես ուզում եմ բովախմիչք պատ-
րաստել, քնելն արդեն ուշ է: Գնանք, ասպետ, գնանք:
Գնում են:

Ցեաւաւան չորրորդ.— ՍԵՆՅԱԿ ԴՈՒՔՍԻ ՊԱԼԱՏՈՒՄ

Մտնում են դուխը, Վիռլան, Կուրիոն և ուրիշներ:

ԴՈՒՔՍ.— Նվագ եմ ուզում: Բարի առավոտ, իմ բարեկամներ:

Ազնիվ Կեսարիո, երգիր դու նորից

Այն գողտրիկ ու պարզ երգը, հինավուրց,

Որ մենք լսեցինք անցյալ երեկո:

Նա իմ թախիծը կարծես ավելի դյուրին փարատեց,

Քան թե այն զվարթ եղանակներն ու շինծու բառերը,

Որոնք հարգի են մեր թեթևամիտ

Եվ արագաշարժ ժամանակներում:

Երգիր գեթ մի տուն՝

ԿՈՒՐԻՈ.— Ձերդ պայծառափայլություն, այդ երգն ասողը այժմ
այստեղ չէ:

ԴՈՒՔՍ.— Իսկ ո՞վ էր նա:

ԿՈՒՐԻՈ.— Ֆեսթեն,— խեղկատակը,— տեր իմ: Մի հիմար, որ
հաճախ զվարճացնում էր կոմսուհի Օլիվիայի հորը: Նա գտնը-
վում է այժմ այս տան մոտ:

ԴՈՒՔՍ.— Փնտրեցեք նրան. իսկ մինչ գտնելը

Նվագեցեք դուք այդ եղանակը:

Կուրիոն գնում է: Նվագ:

Մոտ եկ, պատանյակ. թե երբևիցե սիրելու լինես,

Քո սիրո քաղցր տանջանքների մեջ

Միշտ հիշիր դու ինձ, որովհետև ես

Պատկերն եմ բոլոր սիրահարների:

Նրանք էլ ինձ պես սրտով հարափոխ և անհաստատ են,

Որոնց սրտի մեջ միայն մի բան է անփոփոխ տիրում—

Սիրած աղջկա պատկերը սիրուն:

Քեզ դո՞ւր է գալիս այս եղանակը:

ՎԻՈՂԱ.— Նա առաքում է իր արձագանքը դեպի այն գահը,
Ուր սերն է իշխում:

ԴՈՒՔՍ.— Դու վարպետորեն արտահայտվեցիր:

Կյանքովս եմ երգվում,

Թեկուզ ջահել ես, բայց քո աչքերը

Արդեն գտել են սիրած աղջկան,

Այդպես չէ՞, տղաս:

ՎԻՈՂԱ.— Այդ մասամբ ճիշտ է, ձերդ բարձրություն:

ԴՈՒՔՍ.— Ի՞նչ տեսակ կին է:

ՎԻՈՂԱ.— Նա ձեզ է նման:

ԴՈՒՔՍ.— Եթե այդպես է անարժան է քեզ:

Ի՞նչ տարիքի է:

ՎԻՈՂԱ.— Մոտավորապես ձեր տարիքին է:

ԴՈՒՔՍ.— Երկինքը վկա, ձեր է չափազանց:

Կինն իր ամուսնուց պետք է փոքր լինի,

Որպեսզի ինքը նրան միանա

Եվ ամուր նստի նրա սրտի մեջ:

Որքան էլ մենք մեզ գովենք, Կեսարիո,

Մեր հակումները փոփոխական են,

Ավելի փխրուն, թույլ ու լանհաստատ,

Քան կանանց սերը:

ՎԻՈՂԱ.— Համաձայն եմ ձեզ, ձերդ բարձրություն:

ԴՈՒՔՍ.— Ուրեմն ընտրիր քեզանից փոքրին,

Այլապես սերը ամուր չի լինի,

Որովհետև կանայք կոկոնած վարդ են,

Հենց որ բացվում են, խամրում են արդեն:

ՎԻՈՂԱ.— Ավաղ, այդպես է:

Ցնդում է կանանց կյանքը անօգուտ,

Երբ պետք է փթթեն, թառամում են շուտ:

Վերադառնում են Կուրիոն և խեղկատակը:

ԴՈՒՔՍ.— Օ, իմ բարեկամ, մի անգամ ևս

Երգիր երեկվա լայն անուշ երգը:

Լսիր, Կեսարիո, թե որքան պարզ ու անպաճույճ է նա:

Գեղջիկուհիները արևի տակ խուրձեր կապելիս
նվ աղջիկները իլիկ մանելիս երգում են նրան:
Նա այնքան էլ խոր և իմաստուն չէ,
Սակայն բուրում է խնամելիկ սիրո անարատությամբ,
Ինչպես հինավուրց ժամանակները:

ԽեղճԱՏԱԿ.— Պատրա՞տ եք, տեր իմ:

ԴՈՒՔՍ.— Սկսիր, խնդրեմ:

ԽեղճԱՏԱԿ.— Երգում է:

Սլացիր, սլացիր երանելի մահ,—
Թախծոտ նոճու տակ բացեք դերեզման,—
Օ, կյանք իմ, թոիր, թոիր հենց հիմա
Մի սիրուն կույս ինձ սպանեց դաժան:
Սպիտակ սավանն կարմիր ներկեցեք,
Սիրուց եմ մեռնում,
Դեռ նման սիրով չի մեռել ինձ պես
Ոչ ոք աշխարհում:

Եվ ոչ մի ծաղիկ, և ոչ մի ծաղիկ
Իմ սև դագաղի վրա շաղ շտաք,
Թող ոչ մի ընկեր արցունք չմաղի,
Թող ես մահանամ լուռ ու միայնակ:
Ինձ աչնպես թաղեք, որ ինձ չհասնի
Արցունք ու երազ,
Եվ ոչ մի սիրող հողս չգտնի,
Չարտասվի վրաս:

ԴՈՒՔՍ.— Ահա քո վարձքը:

ԽեղճԱՏԱԿ.— Վարձքի կարիք չեմ զգում, պարոն, երգելն ինձ
համար հաճույք է:

ԴՈՒՔՍ.— Վերցրու ուրեմն հաճույքիդ համար:

ԽեղճԱՏԱԿ.— Իսկապես, պարոն, վաղ թե ուշ, հաճույքի համար
էլ պետք է վճարենք:

ԴՈՒՔՍ.— Այժմ թույլ տուր ինձ քեզ արձակելու:

ԽեղճԱՏԱԿ.— Թող տրտմության աստվածը, քեզ ախհպանե տեր,
և թող դերձակը երփներանգ կերպասից քեզ բաճկոնակ կարե,
որովհետև քո հոգին նման է իսկական ծիածանաքարի: Քո
հաստատակամությունն ունեցող մարդկանց ես կուղարկեի դե-

պի ծով, որ ամեն ինչով զբաղվեն ոչ մի տեղ նախատակ չգտնելով. որովհետև ոչնչից միշտ լաւ ծովագնացութիւն է ստացվում: Մնացեք բարի:

Գնում է:

ԴՈՒՔՍ.— Մեզ ազատ թողեք:

Կուրիոն և սպասավորները գնում են:

Մեկ էլ, Կեսարիո,

Գնա ինքնիշխան այդ անգուլի մոտ,

եվ ասա նրան, որ սիրուս համար—

Որ գերազանց է արար աշխարհից,—

Ցեխոտ հողերի քանակութիւնը

Ոչ մի գին չունի:

Դու պատմիր նրան, որ բախտի կողմից

Նրան պարգեւած անթիվ դանձեւը

Ինձ չեն կախարդում,

Որ ինձ դյուքում է միայն այդ հրաշք

Թագուհին բոլոր ագամանդների,

եվ նրա թովիչ գեղեցկութիւնը.

Ինչ որ տվել է լոկ բնութիւնը:

ՎԻՈՒԱ.— Իսկ եթե, տեր իմ, անկարող լինի նա ձեզ սիրելու:

ԴՈՒՔՍ.— Ես չեմ ընդունի նման պատասխան:

ՎԻՈՒԱ.— Եթե հարկ լինի, դուք պարտավոր եք:

Ասենք մի աղջիկ շատ է սիրում ձեզ,—

եվ նման աղջիկ գոյութիւն ունի,—

Որ հառաչում է ձեր սիրո համար,

Ճիշտ այնպես, ինչպես դուք հառաչում եք Օլիվիայի համար,

Բայց քանկարող եք դուք նրան սիրել,

եվ դուք այդ մասին հայտնում եք նրան.

Կարող է նա էլ ձեզ նման ասել,

Որ չի ընդունի պատասխանը ձեր:

ԴՈՒՔՍ.— Ոչ մի կնոջ կուրծք չի կարող երբեք

Սիրո այնպիսի հողմին դիմանալ՝

Որից իմ կուրծքն է ուժգին բաբախում:

Կանացի սիրտը նեղ է չափազանց,

Իր մեջ պարփակել այդպիսի մի սեր:

Կանանց սրտերը անհաստատ են շատ
Նրանց սերն, ավաղ, կարող է միայն ցանկություն կոշվել:
Հուզվում է ոչ թե կանխաց լլարդը, այլ նրանց քիմքը,
Որ շուտ հագեցնում և զգվեցնում է:
Իսկ իմ սերը մի ծով է անհագուրդ,
Որ կլանում է:
Մի համեմատիր, ուստի, ինձ սիրող կանացի սերը
Այն զգացման հետ, որ ես տածում եմ
Դեպի Օլիվիան:

ՎԻՈԼԱ.— Բայց ես գիտեմ, տեր...

ԴՈԽՔՍ.— Ի՞նչ գիտես:

ՎԻՈԼԱ.— Ես շատ լավ գիտեմ, թե կանայք, տեր իմ, ինչպես են
սիրում:

Հավատացնում եմ, նրանց սրտերն էլ
Մեր սրտերի պես հավատարիմ են:
Իմ հայրը ուներ մի աղջիկ, տեր իմ,
Որը սիրում էր մի տղամարդու այնպիսի սիրով,
Ինչպիսի սիրով կսիրեի ձեզ,
Թե մի հրաշքով կին լինեի ես:

ԴՈԽՔՍ.— Եվ ի՞նչ պատահեց այդ աղջկա հետ:

ՎԻՈԼԱ.— Ոչ մի բան, տեր իմ,

Որովհետև նա ոչ մի խոսք չասաց իր սիրո մասին:

Նա գաղտնիք պահեց և այդ գաղտնիքը

Ծաղկի կոկոնում թաքնված որդի պես

Սնվեցավ նրա կարմիր այտերով:

Կանաչ և դեղին մեղամաղձությամբ—

Նա լռիկ նստեց իբր Համբերություն

Հուշարձանի վրա վշտից ժպտալով.

Մի՞թե դա սեր չէր:

Տղամարդիկս սիրում ենք խոսել, երգվել մեր սիրով,

Եվ խոստումներ տալ մեր ուժերից վեր,

Մեր երգումներում մենք ահագին ենք,

Իսկ մեր սերերում չնչին գաճաճներ:

ԴՈԽՔՍ.— Եվ քույրդ մեռավ իր սիրո՞ւց, տղաս:

ՎիՈԼԱ.— Ես եմ քույրերը ու եղբայրները իմ հայրական տան...

Թեև այդ մասին ես դեռ չգիտեմ...

Գնալով եմ ես կոմսուհու մոտ, տեր:

ԴՈՒՔՍ.— Այո, գնալու ես: այդ է կարևորը:

Շտապիր իր մոտ, տուր այս գոհարը և ասա նրան,

Որ սիրուց բացի, սիրտս չի ուզում մի այլ պատասխան:

Գնում եմ:

Տեսարան հիմնեւորդ—

ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՊԱՐՏԵԶԸ

Մտնում եմ սրբ Թորի Բելլը, սրբ էնդրյու էգլուչկը
և Ֆարիանը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Այստեղ եկ, հապա, սինյոր Ֆարիան:

ՖԱՐԻԱՆ.— Իհարկե կգամ: Թե ես ձեռքից բաց թողնեմ այդ
զվարճություն մի փշրանքն անգամ, թող ես հավիտյան տառա-
պեմ տխրությունք:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մի՞թե դու չես ուրախանա, եթե այդ քոսոտ, ան-
պիտան գամփուր խայտառակվի ոտքից գլուխ:

ՖԱՐԻԱՆ.— Ես կարող եմ միայն հրճվել դրանով: Գիտեք ինչ, մի
անգամ արջորսի համար նա ինձ զրկեց իմ տիրուհու բարեսըր-
տությունից:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Վրեժխնդիր լինելու համար եկեք կրկին բաց թող-
նենք արջին, որ նրան խենթացնի: Ի՞նչ կասես, պարոն էնդրյու:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե մենք այդ շանենք, նշանակում է ի զուր
ենք ապրել աշխարհում:

Մտնում է Մարիան:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ահավասիկ խոստեղ է գալիս փոքրիկ սատանան:
Հը՛, ի՞նչ կա, գանձ իմ հնդկական:

ՄԱՐԻԱ.— Դուք երեքդ թաքնվեցեք այս տոսախ ծառի ետևում:
Ճանապարհով լանցնում է Մալվուիոն: Նա կանգնել էր այնտեղ
արևի տակ և կես ժամ շարունակ ծամածուծություններ էր անում
իր սեփական ստվերի հետ: Ի սեր զվարճության, դիտեցեք նրան,
որովհետև հավատացած եմ, որ այս նամակը նրան փելիսոփա-
յող ցնդաբան կդարձնի: Լուսթյուն, հանուն զվարճության: Դու

այստեղ ընկիր (վայր է նետում մի նամակ), որովհետեւ մոտե-
նում է տառեխը, որին որսում են կարթով:

Գնում է:

Մտնում է Մալվուիդն:

ՄԱԼՎՈՒԴՆ.— Այս ամենը բախտ է, բախտ: Մարիան մի լանգամ
ինձ ասաց, որ կոմսուհին իմ հանդեպ անտարբեր չէ. ես ինքս
էլ նրանից լսել եմ շատ որոշակի լավնարկ այն մասին, որ եթե
սիրելու լինի, լապա կսիրի այնպիսի մեկին, որը նման է ինձ:
Բացի այդ, նա ինձ հետ ավելի մեծ հարգանքով է վերաբեր-
վում, քան մյուս սպասավորներից որեւէ մեկի հետ: Ի՞նչ է նշա-
նակում այդ:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Ինքնահավան անասուն:

ՖԱԲԻԱՆ.— Սո՛ւա: Այդ ցնդաբանությունը նրան մի հազվագյուտ
հնդկահավ կդարձնի: Եվ տես թե նա ինչպես է սքանչանում իր
արձակած փետուրներով:

ՍՀՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Որքան կուզեմ ես այդ սրիկային մի լավ թա-
կել:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Լո՛ի՛ր, ասում եմ:

ՄԱԼՎՈՒԴՆ.— Դառնալ կոմս Մալվուիդ...

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Օ, սրիկա:

ՍՀՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Գնդա՛կ, գնդա՛կ ճակատին:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Լո՛ի՛ր, լո՛ի՛ր:

ՄԱԼՎՈՒԴՆ.— Եվ օրինակ էլ կա: Սթրեչի կոմսուհին ամուսնացավ
իր սենեկապետի հետ:

ՍՀՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Թո՛ւհ քեզ, Եվզաբել:

ՖԱԲԻԱՆ.— Սո՛ւա: Նա մինչև ականջները կլանվել է իրենով:

Նայեցեք թե երեկայությունը ինչպես է ուռցնում նրան:

ՄԱԼՎՈՒԴՆ.— Մեր ամուսնությունից անցել է երեք ամիս և ես
նստած եմ իմ հոյակապ բազկաթոռի մեջ...

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Օ՛, մի քարաղեղ լինե՛ր մոտս, որ ուղիղ նրա աչ-
քի մեջ նշան բռնե՛ի:

ՄԱԼՎՈՒԴՆ.— Կանչում եմ շուրջս իմ սպասավորներին. թավ-
շյա, ծաղկազարդ խալաթս հագած նստում եմ բազկաթոռին:

հենց նոր քարձրացած իմ գահավորակից, որտեղ թողել եմ Օլիվիային քնած...

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Որո՞տ և կայծքար:

ՖԱՔԻԱՆ.— Օ, լոի՛ր, լոի՛ր:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Եվ ապա իմ իշխանական պատկանելի հայացքով ես ոտքից գլուխ չափում եմ նրանց ասելով—ես տեր եմ, իսկ դուք ծառաներ: Եվ վերջապես հրամայում եմ—որ ինձ մոտ բերեն իմ ազգական Թորբին...

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Շղթա՛ և կապա՛նք:

ՖԱՔԻԱՆ.— Օ, լոի՛ր, լոի՛ր, լոի՛ր: Հետո, հետո:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Իմ սպասավորներից յոթը ստրկական շտապողականություն վազում են նրա հետևից: Մինչ այդ, ես իմ հոնքերը խոժոռում եմ, իբր թե իմ ժամացույցն եմ լարում կամ խաղում իմ ճոխ գոհարի հետ: Թորբին մոտենում է և խոնարհվում է իմ առաջ...

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եվ թույլ տալ, որ այս արարածն ապրի:

ՖԱՔԻԱՆ.— Լուենք, թեկուզ լուսնյունը ձիերով մեզնից դուրս քաշեն:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Եվ իմ ձեռքը ահա այսպես մեկնելով նրան, և իմ սիրավիր ժպտը խեղդելով իմ իշխանական խոտաշունչ հայացքի մեջ...

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եվ Թորբին քո քիթն ու բերանը ջարդ ու փշուր չանի՞:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Ասում եմ նրան. «Ազգական Թորի, քանի որ Հաստազիրը ինձ կապել է քո քրոջ աղջկա հետ, ապա ես իրավունք ունեմ քեզնից պահանջելու...

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ի՞նչ, ի՞նչ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Որ դու ձեռք քաշես հարբեցողությունից:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Կորի՛ր, թշվառական:

ՖԱՔԻԱՆ.— Լոի՛ր, թե չէ գործը կփչացնենք:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Բացի այդ, դու քո թանկագին ժամանակը վատնում ես մի ցնդած ասպետի հետ...

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այդ ես եմ, հավատացնում եմ ձեզ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Մի ինչ որ պարոն էնդրյուի հետ:

ՄԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես գիտեի, որ այդ ես եմ, որովհետեւ շատերն
են ինձ ցնդած: անվանում:

ՄԱԼՎՈԼԻՒՌ.— (Տեսնելով նամակը) Այս ի՞նչ բան է:

ՖԱԲԻԱՆ.— Ահա ցախաքլորը ցանցի մոտ:

ՄԸՐ ԹՈՐԻ.— Սո՛ւ: Թող ուրախության ոգին ներշնչե նրան նա-
մակը բարձրաձայն կարդալու:

ՄԱԼՎՈԼԻՒՌ.— (Վեր փաղելով նամակը) ~ Երդվում եմ կյանքովս, որ
սա տիրուհուս ձեռագիրն է: Սա նրա Ս-ն է, սա նրա Ու-ն է,
իսկ սա էլ նրա Թ-ն է: Նա հենց այսպես էլ գրում է մեծատառ
Փ-ն. և ոչ մի կասկած. սա նրա ձեռքն է:

ՄԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Նրա Ս-ն, Ու-ն և Թ-ն: Ասենք թե նրանն է,
հետո ի՞նչ:

ՄԱԼՎՈԼԻՒՌ.— (Կարդում է) «Այս նամակը և իմ բարի ցանկու-
թյունները ուղղում եմ անհայտ սիրեցյալիս: Սա իսկ և իսկ
նրա շարադրության ձևն է: Բա՛, ահա և նրա կնիքը՝ Լուկրե-
ցիայի պատկերով, որով նա սովորաբար դրոշմում է: Սա իմ
տիրուհին է: Ո՛ւմն է ուղղված արդյոք:

ՖԱԲԻԱՆ.— Հոգով ու մարմնով խճճվեց:

ՄԱԼՎՈԼԻՒՌ.— (Կարդում է).

«Աստված գիտե սիրում եմ,

Ումն եմ սիրում, չգիտեմ.

Սերն իմ գաղտնիք թող մնա,

Թող ոչ մի մարդ չիմանա»:

«Թող ոչ մի մարդ չիմանա»: Շարունակությո՜ւնը:

Չափը փոխվեց: «Թող ոչ մի | մարդ չիմանա»: Օ, երանի այդ
դու լինեիր, Մալվոլիո:

ՄԸՐ ԹՈՐԻ.— Քեզ կախել է պետք, գարշելի:

ՄԱԼՎՈԼԻՒՌ.— (Կարդում է).

«Ես կարող եմ հրամայել,

Ում սիրում եմ սրտով վայել:

Լուսթյունը սակայն հրկեզ

Լուկրեցիական դաշույնի միջոց

Սիրտս է խոցում առանց արյուն

Եվ չի թողնում անունդ տամ,

Օ, պաշտելի իմ Մ, Օ, Ա, Ի,

Դու իմ կյանքի տիրակալն»:

ՅԱՔԻԱՆ.— Անմիտ հանելուկ:

ՍՐՐ ԹՈՔԻ.— Ձէի ասում, հիանալի խղջիկ է:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— «Օ պաշտելի իմ Մ, Օ, Ա, Ի, դու իմ կյանքի տիրակալն»:

Բայց նախ և առաջ թույլ տվեք մտածել, մտածել, մտածել:

ՅԱՔԻԱՆ.— Ահա թե ինչպիսի թունոտ կերակուր է նրան համեցեք արել:

ՍՐՐ ԹՈՔԻ.— Իսկ այս ուրուրն ինչպես է ազահորեն վրան ընկել:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— «Ես կարող եմ հրամայել ում սիրում եմ արտով վայել»։ Ինչո՞ւ չէ, նա ինձ կարող է հրամայել, որովհետև ես նրան եմ ծառայում. նա իմ տիրուհին է, դա պարզ է ամեն մի օրինավոր խելք ունեցողի համար: Անհասկանալի ոչինչ չկա այստեղ: Բայց վերջը, ի՞նչ է նշանակում բառերի այս այբուբենական կարգը: Եթե կարողանայի այս տառերի և իմ միջև որևէ նմանություն գտնել, բայց, սպասիր, Մ, Օ, Ա, Ի:

ՍՐՐ ԹՈՔԻ.— Դե իմացիր, հետքը գտար:

ՅԱՔԻԱՆ.— Շունը հաչեց, կարծես աղվեսի հոտ է առել:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Գտա՛: Մ—այսինքն Մալվոլիո, չէ՞ որ իմ անունը Մ-ով է սկսվում:

ՅԱՔԻԱՆ.— Չասացի՞ որ հոտն առել է, հրաշալի հոտառություն ունի:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Մ,—բայց ոչ մի համաձայնություն չկա հետևյալի հետ: Իսկ դա գովարացնում է վերլուծությունը: Մ-ին պետք է հաջորդի Ա, մինչդեռ հաջորդում է Օ:

ՅԱՔԻԱՆ.— Այդ Օ-ով հույս ունեմ ամեն ինչ կվերջանա:

ՍՐՐ ԹՈՔԻ.— Կամ թե ես այնքան թակեմ նրան, մինչև որ նա ցավից գոռա Օ՜...

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Վերջում գրված է Ի:

ՅԱՔԻԱՆ.— Եթե մեջքիդ վրա աչք ունենայիր, ապա դու ավելի շատ խայտառակություն կնկատեիր քո ետևում, քան թե բախտավորություն քո առջևում:

ՄԱՆԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.— Մ, Օ, Ա, Ի, Սա արդեն այժմ այնպես պարզ չէ, ինչպես սկզբում: Բայց եթե տառերը մի փոքր ետ ու առաջ դնեմ, դուրս կգամ ես, որովհետև այդ տառերից յուրաքանչյուրը կա իմ անվան մեջ: Բայց սպասիր, բանաստեղծություն հետևում է արձակը: (Կարդում է):

«Եթե սա ընկնի քո ձեռքը, խորհիր: Իմ աստղով ես մեծ եմ քեզանից, բայց մի սարսափիր մեծությունից. ոմանք ծնվում են մեծ, ոմանք հասնում են մեծության, իսկ ոմանք վրա էլ մեծությունը շարտում են: Քո բախտը իր ձեռքը մեկնում է քեզ: Հոգով և մարմնով գրկիր նրան, և որպեսզի ընտելանաս այն դիրքին, որ դու պետք է գրավես, դեն շարտիր հնազանդության պատյանը և վերածնվիր: Կոպիտ եղիր ազգականներիս և կրտուռով սպասավորներիս հետ: Քո շրթունքներից թող հնչեն իշխանական ճառեր: Քեզ անսովոր պահիր: Այս խորհուրդը նա է տալիս քեզ, ով հառաչում է քեզ համար: Հիշիր նրան, ով գովեց քո դեղին գուլպաները, ով երազեց քեզ տեսնել միշտ գուլպաներիդ թելերը խաշած և կապած, հիշիր ասում եմ: Եթե ուզում ես մեծ լինել—որին դու կոչված ես,— ապա անվախ առաջ ընթացիր, իսկ եթե չես ուզում, ապա շարունակիր՝ մնալ խղճով սենեկապետ, ծառաների ընկեր, անարժան ղեպչելու Բախտի մատներին: Մնաք բարով: Նա, ով կուզենար իր վիճակը փոխել քո վիճակի հետ,

Բախտավոր—Անբախտը»:

Արևի լույսից էլ պարզ է այժմ ամեն ինչ. դա ակնհայտ է: Ես հպարտ կլինեմ, ես կկարդամ քաղաքական գրքեր: Ես կարհամարհեմ պարոն Թորքին: Ես ինձ կմաքրեմ ստոր ծանոթներից: Ես կլինեմ ճիշտ ու ճիշտ հենց լայպլիսի մարդ: Այժմ ես ինձ չեմ խաբի և չեմ թույլ տա, որ երևակայությունը կուրացնի ինձ, որովհետև ամեն ինչ պարզ ցույց է տալիս, որ իմ տիրուհին սիրահարված է ինձ վրա: Վերջերս նա գովեց իմ դեղնավուն գուլպաները և հիացավ իմ սրունքների խաշած և կապերով: Դրանով նա ցուցադրում է իմ հանդեպ ունեցած իր սերը և նուրբ ակնարկով ստիպում է ինձ հազնվել իր ճաշակի համաձայն: Շնորհակալ եմ իմ լաստղից. ես բախտավոր եմ: Ես ինձ անսովոր կպահեմ և հպարտեմ Կսկեսեմ հազնել դեղին գուլ-

պաներ և խաշած և կկապեմ գուլպաներիս կապերը: Կեցցեն Յուպիտերը և իմ աստղերը: Բայց ահա վասիկ մի հետ գրություն ևս: «Դու չես կարող գլխի չընկնել թե ով եմ ես: Եթե դու պատասխանելու լինես իմ սիրուն, թող այդ պատասխանը երևաքո ժպիտներում: Քո դեմքին ժպիտը սաղում է, ուստի, աղաչում եմ քեզ, ինձ հանդիպելիս մշտապես ժպտա, թանկագին իմ»:
Օ՛, Յուպիտեր, շնորհակալ եմ քեզանից: Ես կժպտամ, ես կկատարեմ այն ամենը, ինչ դու ես կամենում:

Գնում է:

ՖԱԲԻԱՆ.— Ես այս զվարճության մեջ ունեցած իմ բաժինը չէի փոխի պարսից շահի գանձարանից տրվող հազարանոց կենսաթոշակի հետ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Այս հնարագիտության համար ես պատրաստ եմ ամուսնանալ այդ լաղջկա հետ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես էլ կուզենայի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եվ մի այսպիսի զվարճալիքից բացի, ուրիշ ոչ մի օժիտ չէի վերցնի:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես նույնպես:

ՖԱԲԻԱՆ.— Ահա վասիկ և մեր նշանավոր չարաճճուհին:

Մաքիան վերադառնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եթե ուզում ես քո ոտքերը դիր վզիս վրա:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Կամ թե իմ վզի վրա:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Կամ թե հրամայիր ինձ, իմ ազատությունը խաղաթասի վրա դնել և դառնալ քո ճորտը:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես նույնպես:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դու նրան այնպիսի երազական քնիկ մեջ ընկղմեցիր, որ եթե այդ տեսիլքը ցնդի, նա առանց լայլեացության կթռցնի իր խելքը:

ՄԱՐԻԱ.— Ճշմարիտն չսեք, մի՞թե դա ազդեց նրա վրա:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ինչպես օդին տատմերի վրա:

ՄԱՐԻԱ.— Եթե ուզում եք տեսնել մեր զվարճության պտուղները, դիտեցեք, թե նա ինչպես է իրեն առաջին անգամ ներկայաց-

նում իմ տիրուհուն: Նա գալու է նրա մոտ դեղին գուլպաներ հագած, իսկ տիրուհին այդ գույնը ատելով ասում է. խաչածե կապերով, իսկ նա այդ տանել չի կարող: Նա ժպտալու է նրան, մի բան, որն այժմ շափազանց հակառակ է տիրուհու տրամադրո՞թյանը, երբ նա մեղամաղձոտ է, ուստի և հրավիրելու է իր վրա նրա արհամարհանքը: Եթե ուզում եք տեսնել այդ ամենը, հետևեցեք ինձ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մինչև Տարտարոսի դարպասները ես քո ետևից կգամ, ով անզուգական սատանա սրամտությամբ:
ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես էլ ձեզ հետ կգամ:

Գնում են:

ԱՐԱՐԱՎԱՅԻ ԵՐԲՈՐԴ

Տեառան առաջին — ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՊԱՐՏԵՁՐ

Մտնում են Վիոլան և խեղկատակը բմբուկով:

ՎԻՈԼԱ.— Թող աստված պահե քեզ և քո նվագը, բարեկամ: Եվ դու ապրում ես քո թմբուկին կի՞ց:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ոչ, պարոն, ես ապրում եմ եկեղեցուն կից:

ՎԻՈԼԱ.— Դու եկեղեցակա՞ն ես:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես եկեղեցական չեմ, պարոն: Ես ապրում եմ եկեղեցուն կից, որովհետև ապրում եմ իմ տանը: Իսկ իմ տունը կից է եկեղեցուն:

ՎԻՈԼԱ.— Այդ նույն ձևով կարող ես ասել. թագավորն ապրում է մուրացկանին կից, եթե մուրացկանն ապրում է նրա մոտ, կամ թե եկեղեցին կանգնած է թմբուկին կից, եթե քո թմբուկը գտնվում է եկեղեցու մոտ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ճշմարիտ է, պարոն: Տեսնո՞ւմ ես, թե ինչ դարում ենք ապրում: Սրբամիտ մարդու համար յուրաքանչյուր խոսք այժեհու ձեռնոցի նման վայրկենապես շուռ է տալիս իր հակառակ երեսը:

ՎԻՈԼԱ.— Այդ ճշմարիտ է: Նրանք ովքեր թեթևամտությամբ են խաղում բառերի հետ, հեշտությամբ կարող են նրանց խակական իմաստը փոխել:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Դրա համար էլ ես կուզեի, պարոն, որ իմ քույրը անուն չունենար:

ՎԻՈԼԱ.— Իսկ ինչո՞ւ համար:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Նրա համար, պարոն, որ նրա անունը բառ է. իսկ այդ բառի հետ խաղալը կարող է իմ քրոջը կեղծել: Եվ իս-

կապես, այն օրվանից, երբ մարդիկ սկսեցին բառերին շղթաներ հաղցնել, բառերը գնալով կատարյալ սրիկաներ դարձան:

ՎԻՈՒԱ.— Ապացուցիր այդ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ինչո՞ւ չէ, պարոն, միայն թե ես անկարող եմ այդ անել, առանց բառերի, իսկ բառերն այնքան կեղծ են դարձել, որ ես խորշում եմ որևէ ապացույց բերել նրանց օգնությամբ:

ՎԻՈՒԱ.— Ես տեսնում եմ, որ դու զվարճասեր մարդ ես և ոչնչի մասին չես մտահոգվում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Սխալվում եք, պարոն, ես ինչ որ բանի մասին մտահոգվում եմ, բայց խղճով ասած, ձեր մասին չեմ մտահոգվում. եթե այդ նշանակում է ոչնչի մասին չմտահոգվել, ապա ես կուզենայի որ դա ձեզ անտեսանելի դարձներ, պարոն:

ՎԻՈՒԱ.— Դու կոմսուհի Օլիվիայի խեղկատակը չե՞ս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ամենեին ոչ, պարոն: Կոմսուհի Օլիվիան զերծ է հիմարությունից, և մինչև չամուսնանա, նա իր մոտ ոչ մի խենթ չի պահելու, իսկ ամուսինները հիմարներից այնքան են տարբերվում, որքան աղաձկները տառեխներից: Միայն թե ամուսինները ավելի մեծ հիմարներ են: Ես իսկապես նրա խեղկատակը չեմ, այլ նրա բառերն աղավաղողը:

ՎԻՈՒԱ.— Ես քեզ վերջերս տեսա կոմս Օրսինոյի մոտ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Հիմարությունը, պարոն, լարեի պես պտտվում է շրջագծով՝ նա լուսավորում է ամենուրեք: Յավ կլինեք, եթե խենթը ձեր պարոնին նույնքան հաճախ չայցեկեր, որքան իմ տիրուհուն: Կարծում եմ ձեր իմաստությունը ես այնտեղ տեսա:

ՎԻՈՒԱ.— Եթե դու ուզում ես ինձ վրա ծիծաղել, ապա ես քեզ հետ այլևս գործ չունեմ: Ա՛ռ, ահա քեզ ծախսելու փող:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Թող Յուպիտերը քեզ մի մորուք պարզեք իր մագերի հաջորդ փնջից:

ՎԻՈՒԱ.— Ճշմարիտն թասած ես հալ ու մաշ եմ լինում մորուքի համար, բայց չէի ուզենա, որ նա բուսներ կգակիս վրա: Տիրուհիդ տա՞նն է:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Մի՞թե սրանց մի զույգը չէր բազմա՞նա, պարոն:

ՎԻՈՒԱ.— Այո, միայն թե նրանց իրար կցելով և շրջանառության մեջ թողնելով:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես հաճույքով կխաղայի փոյուզիացի Լորդ Պան-

դարոսի դերը, պարոն, Կրեսիդային այս Տրոիլոսի մոտ բերելու համար:

ՎԻՈԼԱ.— Ես հասկանում եմ քեզ, պարոն, դու վարպետորեն ես ողորմություն խնդրում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Կարծում եմ մուրացկանից ողորմություն խնդրելը, պարոն, այնքան էլ մեծ բան չէ: Կրեսիդան մուրացկանուհի էր: Իմ տիրուհին տանն է, պարոն: Ես նրան կզեկուցեմ որտեղից եք գալիս: Իսկ թե ով եք դուք և ինչ եք ուզում—դա արդեն իմ հորիզոնից դուրս է: Ես կբարոզ էի «տարերք» ասել, բայց այդ բառը ջատ մաշված է:

Գնում է:

ՎԻՈԼԱ.— Բավական խելոք է այս էակը

ծաղրածուի դեր խաղալու համար:

Իսկ որպեսզի այդ դերը լավ խաղալ, խելք է հարկավոր:

Նա պարտավոր է ճշգրիտ իմանալ բոլոր բարբերը

Այն մարդկանց, որոնց նա ծաղրելու է,

Նրանց որակը և ժամանակը,

Որ բազեի պես նետովի սրընթաց

Ամեն հանդիպած թռչունի վրա:

Իսկ այս արհեստը հեշտ չէ իմաստուն մարդու արվեստից:

Խելոքությամբ ասված հիմարությունը ավելի լավ է

Հիմարությամբ ասված իմաստությունից:

Մտնում են սրբ Թոբի Բելլը և սրբ Էնդրյու Էգյուշիկը:

ՍԸՐ ԹՈԲԻ.— Աստված պահե ձեզ, պարոն:

ՎԻՈԼԱ.— Ձեզ նույնպես, պարոն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Dieu vous garde, monsieur.

ՎԻՈԼԱ.— Et vous aussi; votre serviteur.

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Հույս ունեմ, պարոն լայդպես է, և ե՛ս պատրաստ եմ ձեզ ծառայելու:

ՍԸՐ ԹՈԲԻ.— Ուզո՞ւմ եք ներս մտնել: Իմ քրոջ աղջիկը փափագում է ձեզ տեսնել, եթե իսկապես գործ ունեք նրա հետ:

ՎԻՈԼԱ.— Ես ուղիղ քայլում եմ դեպի ձեր քրոջ աղջիկը, պարոն: Ուզում եմ ասել, նա է կազմում իմ ճանապարհորդության բուն նպատակը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ուրեմն փորձեցե՞ք ձեր ոտքերը, պարոն, շարժման մեջ դրե՞ք նրանց:

ՎԻՈՂԱ.— Իմ ոտքերն ինձ ավելի լավ են հասկանում, քան թե ինքս եմ հասկանում ձեր արտահայտությունը նրանց փորձելու մասին:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ես ուզում եմ ասել քայլեցե՞ք, պարոն, ներս մտե՞ք:

ՎԻՈՂԱ.— Ես ձեզ կպատասխանեմ քայլելով և մտնելով: Բայց մեզ կանխեցին:

Մտնում են Օլիվիան և Մարիան,

Անզուգական տիրուհի, թող երկինքը անուշաբույր անձրև տեղա ձեզ վրա:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այս պատանին հազվագյուտ պալատական է: «Անուշաբույր անձրև»: Լավ է ասված:

ՎԻՈՂԱ.— Այն պատգամախոսությունը, որի համար ես՝ այստեղ եմ եկել, վերաբերվում է միայն ձեր ամենաբարեհաճ և նրբազգաց ականջներին:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— «Անուշաբույր», «բարեհաճ», «նրբազգաց»... ես մտքումս կպահեմ այս երեքն էլ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Պարտեզի դուռը փակեք և մեզ առանձին թողեք, ես ուզում եմ լսել այս երիտասարդին:

Սըր Թորին, սըր Էնդրյուն և Մարիան դուրս են գնում:

Տվեք ինձ ձեր ձեռքը, պարոն:

ՎԻՈՂԱ.— Ընդունեցե՞ք իմ փարտքը և լամենախոնարհ ծառայությունը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ է ձեր անունը:

ՎԻՈՂԱ.— Կեսաբիո է ձեր ծառայի անունը՝ գեղեցիկ իշխանուհի:

ՕԼԻՎԻԱ.— Բայց մի՞թե, պարոն, դուք իմ ծառան եք.

Աշխատե՞լ տխրեց ճիշտ այն օրվանից,

երբ որ կեղծիքը սկսեց կոչվել սիրալիրություն:

Դուք Օրսինոյի ծառան եք, պարոն:

ՎԻՈՂԱ.— Եվ նա էլ ձերն է, իսկ նրա ծառան պարտավոր է ձեզ հպատակ լինել:

Ձեր ծառայի ծառան, ձեր ծառան է, օրիորդ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ես նրա մասին չեմ էլ մտածում:

Նրա մտքերը ավելի լավ է դատարկ թուղթ լինեն,

Քան ինձնով լցվեն:

ՎԻՈԼԱ.— Սակայն, կոմսուհի, եկա որ ազնիվ ձեր խոհերը ես

Ուղղեմ դեպի նա, ով սիրում է ձեզ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Օ, ո՛չ, ներեցեք,

ես ձեզ ասել եմ, էլ երբեք նրա մասին չխոսել:

Իսկ եթե ունեք մի ուրիշ խնդիր,

ես այն կլսեմ առավել սիրով,

Քան թե երկնային երաժշտությունը:

ՎԻՈԼԱ.— Անդին կոմսուհի...

ՕԼԻՎԻԱ.— Թույլ տվեք խոսել, աղաչում եմ ձեզ:

Երբ անցյալ անգամ ինձ կախարդեցիք, ձեր ետևից շուտ

ես մի մատանի ուղարկեցի ձեզ,

եվ դրանով ես նախ խաբեցի ինձ,

Ապա ծառայիս, անշուշտ նաև ձեզ:

Դուք հավանորեն ինձ կշտամբում եք,

Որ ամոթալից խորամանկությունամբ

Ստիպեցի ձեզ ընդունել մի իր,

Որը ձերը չէ: Ի՞նչ մտածեցիք:

Դուք իմ պատիվը չդարձրի՞ք արդյոք լոկ մի նշավակ,

Շանթելով նրան բռնակալ ոգու անզուսպ մտքերով:

Եվ հենց առաջին մեր հանդիպումից ձեզ համար պարզվեց,

Որ շղարշով է իմ սիրտը պատած

Եվ ոչ թե կրծքով: Այժմ խոսեցեք, ես ձեզ լսում եմ:

ՎԻՈԼԱ.— Ես ձեզ խղճում եմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Մի աստիճան է դա մինչև սերը:

ՎԻՈԼԱ.— Մազաչափ անգամ. պարզ ապացույց է,

Որ մենք շատ հաճախ խղճում ենք և մեր թշնամիներին:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ժամ է, ուրեմն, որ նորից ժպտամ:

Օ, աշխարհ, որքան հեշտ է աղքատի համար պարծենալ.

Թե զոհվել է պետք, երանի նրան,

Ով որ առյուծի երախը կրնկնի՜ քանց գայլի բերան:

Ժամի զարկերը հիշեցնում են ինձ,

Որ ժամանակ եմ ես վատնում այստեղ:

Ով երիտասարդ, դուք չվախենաք,

Նա ձեզ չեմ ուզում:

Սակայն ձեր խելքն ու ջահելությունը երբ հասունանան,

Ձեր կիներ կունենա ընտիր մոռախն:

Իսկ այժմ այս է ձեր ճանապարհը՝ դեպի արևմուտք:

ՎԻՈԼԷ.— Դեպի արևմուտք:

Բախտն ու շնորհքը թող ձեզանից միշտ անսպակաս լինեն:

Իսկ իմ տիրոջը ի՞նչ տանեմ ձեզնից:

ՕԼԻՎԻԱ.— Կաց, երիտասարդ, աղաչում եմ քեզ,

Ասա, իմ մասին ի՞նչ ես մտածում:

ՎԻՈԼԷ.— Որ դուք կարծում եք, թե դուք ուրիշ եք:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նույնը մտածում եմ և ես քո մասին:

ՎԻՈԼԷ.— Դուք չեք սխալվում: Նա այն մարդը չեմ, ինչ երևում
եմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նա կուզենայի դուք լինելիք այն, ինչ ես եմ ուզում:

ՎԻՈԼԷ.— Իսկ դա կլինե՞ր ավելի լավը արդյոք ինձանից,

Բայց կուզենայի, որ այդպես լինեիր,

Որովհետև ես ձեր խեղկատակն եմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Օ, որքան հաճույք և հրապույր կա

Նրա շուրթերի նախատինքների

Նվ բարկության մեջ:

Ոճիրն ավելի հեշտ է թաքցնել,

Քան ծածուկ սերը:

Սիրո գիշերը պայծառ ցերեկ է:

Կեսարիո, երգվում եմ դարնան վարդերով,

Կուսությունը, պատվով և ճշմարտությունը և ամեն ինչով,

Որ քեզ սիրում եմ այնքան կաթոգին,

Որ անկարող եմ թաքցնել իմ հոգին:

Բայց դու կարող ես մտածել այսպես.

«Որ նա սիրում է, ինչո՞ւ սիրեմ ես»:

Սակայն այդ միտքը հերքելու համար

Այս փաստն էլ բավ է,

Որոնած սերը լավ է, Կեսարիո,

Բայց չորոնածը՝ ավելի լավ է:

ՎԻՈԼԱ.— Երդվում եմ անմեղությամբ, և իմ պատանութամբ,

Որ սիրտս ու կուրծքս դեռ չեն լարեցել ոչ մի կնոջով:

Եվ չի տիրելու իմ սիրտն ու հոգին

Ինձանից բացի, ուրիշ ոչ մի կին:

Եվ այսպես ահա, բարի կոմսուհի, մնացեք բարով,

Ես էլ ետ չեմ գա ձեզ մոտ իմ տիրոջ հորդ արցունքներով:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ոչ, դու նորից եկ, գուցե հաջողվի քեզ նման մար-
դուն

Սիրո համարդ տեղ բանալ իմ սրտում:

Գնում է:

Տեսարան երկուրդ — ՄԻ ՍԵՆՅԱԿ ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՏԱՆՐ

Մտնում են սրբ Թորի Բելչը, սրբ Էնդրյու Էգյուշիկը և
Ֆաբիանը:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Չէ՛, երդվում եմ, որ ես այստեղ էլ վայրկյան
անգամ չեմ սպասի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Պատճառը, դու մեզ պատճառն ասա, Թանկագին
ցասում:

ՖԱԲԻԱՆ.— Դուք պարտավոր եք մեզ պատճառն ասել, պարոն
էնդրյու:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Էլ ինչ ասեմ: Ես տեսա, թե ինչպես քո քրոջ
սղջիկը կոմսի սպասավորի հետ ավելի քնքշությամբ է վար-
վում, քան ինձ հետ: Ես այդ տեսա այգում:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Իսկ նա այդ միջոցին քեզ տեսա՞վ, ծերուկ տղա:
Պատասխանի՛ր:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այնքան պարզ, ինչպես ես այժմ ձեզ եմ տես-
նում:

ՖԱԲԻԱՆ.— Դա ամենալավ ապացույցն է, որ նա ձեզ սիրում է:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Գրողը տանի, չլինի՞ դուք ինձ ուզում եք ա-
վանակ դարձնել:

ՖԱԲԻԱՆ.— Ես այդ կապացուցեմ տղամարանորեն, պարոն, երդ-
ման կանչելով դատողությունն ու բանականությունը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եվ դրանք եղեւ են երդվյալ դատավորները, սկսած այն օրից երբ Նոյը դեռը նավաստի չէր:

ՅԱՐԻԱՆ.— Նա սիրաշահել է այդ երիտասարդին ձեր աչքերի առաջ միայն նրա համար, որպէսզի արթնացնէ ձեր քնած արի- ությունը, ձեր սիրտը հրով և ձեր լյարդը ծծումբով լցնէ: Դուք պետք է այդ բոպերին մոտենալիք կոմսուհուն և նրա ներ- կայութեամբ այդ երիտասարդի բերանը ծեփեիք մի քանի ամե- նաւրնտիր նոր թրծված խոցող կատակներով: Ահա թե ինչ էր ձեզանից սպասվում, որը դուք չարիք: Եվ դուք այդ պատեհ առիթը ձեռքից բաց թողիք: Եվ այժմ դուք լողում եք իմ տի- բուհու կարծիքի հյուսիսում, որտեղ կախվելու եք ինչպէս սառ- ցե լույան հոլանդացու միրուքից, եթէ միայն չքավեք ձեր այդ մեղքը խիզախություն կամ ճարպիկ քաղաքականություն ցույց տալով:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե բանը դրան հասավ, ես գերադասում եմ խիզախությունը, որովհետեւ քաղաքականությունն ատում եմ: Ինձ համար բրաունիստ լինել, կամ քաղաքագետ,— միևնույն է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ինչու չէ: Կառուցիր քո բախտը խիզախութեան պատվանդանի վրա: Սուսերամարտի հրավիրի կոմսի պատա- նուն և տփանմեկ տեղով խոցիր նրան: Իմ քրոջ աղջիկը կիմա- նա այդ մասին, և համոզված եղիր, որ աշխարհում ոչ մի հարսնախոսուհի չի կարող քեզ այնպէս լավ երաշխավորել կա- նանց, ինչպէս քաջութեան մասին եղած գեկուցագիրը:

ՅԱՐԻԱՆ.— Դրանից բացի ուրիշ ճանապարհ չկա, պարոն է- դրոյու:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ո՞վ է ձեզանից իմ հրավերը նրան տանելու:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Գնա և մարտական ձեռագրով հրավեր գրիր: Գը- րիր կարճ և կտրուկ: Սրամտութեան մասին մի մտահոգվիր, կարևորն այն է, որ նա պերճախոս և մտքերով հագեցած լինի: Որքան թանաքը ներում է, հայհոյիր նրան: Վատ չի լինի, եթէ մի երեք անգամ էլ նրան «դու» անվանես: Որքան թուղթը նե- րում է, սուտը ստի վրա բարդիր, թեկուզ այդ թուղթը անգլիա- կան Ուերթի մահճակալի սավանից էլ մեծ լինի: Այնպէս արա, թանաքի մեջ շատ մաղձ լինի, թեկուզ և գրես սազագրչով: Բայց այդ կարևոր չէ: Դեպի գո՛րծ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒՆ.— Որտե՞ղ գտնեմ ձեզ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մենք կգանք cubiculo: Դե գնա:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒՆ զնում է:

ՅԱՔԻԱՆ.— Այդ մարդը թանկ է ձեզ համար, պարոն Թորի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Նա էլ նրա վրա թանկ եմ նստել,— մի երկու հազար կամ ալդրան:

ՅԱՔԻԱՆ.— Նա գրելու է մի հազվագյուտ նամակ. բայց դու նամակը չես հանձնի, չէ՞:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Անպայման կհանձնեմ: Իսկ դու ամեն կերպ աշխատիր, որ երիտասարդը մարտահրավերն ընդունի: Նա կարծում եմ, որ նրանց եզներով և պարաններով իրար մոտ չես բերի: Իսկ ինչ վերաբերում է պարոն Էնդրյուին, եթե նրան բանան և այնքան արյուն գտնեն նրա լյարդում, որ լուի ոտքը թրջի, ես պատրաստ եմ ամբողջ անխտոմիան ուտել:

ՅԱՔԻԱՆ.— Նրա ախոյանը, այդ պատանին, նույնպես, արտաքինից դատելով, խիզախության առանձին նշաններ ցույց չի տալիս:

Մտնում է Մարիան:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ահա այստեղ է թռչում իննը սարյակներից ամենափոքրը:

ՄԱՐԻԱ.— Եթե ուզում եք այնքան ծիծաղել, որ ձեր կողերում ծակոցներ զգաք, ուրեմն հետևեք ինձ: Այդ ցանցառ Մալվիլիոն դարձել է կռապաշտ, մի իսկական հավատուրաց, որովհետև ոչ մի քրիստոնյա հանուն իր հոգու փրկության չի հավատա այդ անհնար տխմարություններին: Նա արդեն դեղին գուլպաներ է հագել:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եվ խաչածե կապերո՞վ:

ՄԱՐԻԱ.— Ամենադարձի կերպով: Ինչպես ծխական դպրոցի վարժապետը: Նա մարդասպանի պես կրկակոխ հետևեցի նրան: Նա առնենայն ճշտությամբ կատարում է այն բոլոր կետերը, որոնք հիշատակված են այն նբամակում, որ ես վաղ օրերի ճանապարհին, նրան խթաբելու համար Այնպես է ժպտում, որ

ժպտալիս նրա դեմքի վրա ավելի շատ գծեր են թուաջանում,
քան թե նոր քարտեզի վրա, ներառյալ երկու Հնդկաստաններն
էլ Դուք կյանքում նման ոչինչ չեք տեսել: Ես հազիվ զսպեցի
ինձ ձեռքս ընկածը նրա վրա շարտելուց: Հավատացած եմ, որ
իմ տիրուհին նրան կապտակի. իսկ նա կսկսի ժպտալ, այդ
ապտակն ընդունելով որպես գերազանց պարգև:

ՍԸՐ ԹՈՒԲԻ.— Գնա՛նք, տար, առաջնորդիր մեզ որտեղ նա է:

Գնում են:

Տեսարան երրորդ — ՄԻ ՓՈՂՈՅ

Մտնում են Սեբաստիանը և Անտոնիոն:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Ձեի կամենա քեզ նեղություն տալ,

Սակայն քանի որ վիշտը հաճույք է ծնում քեզ համար,

Ձեմ հանդիմանի այլևս ես քեզ:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ես չեի կարող քեզնից բաժանվել:

Իմ ցանկությունը, որ սուր է անգամ հատու պողպատից,

Մղեցի ինձ առաջ, քո ճանապարհով:

Եվ քեզ տեսնելու միակ սերը չէր—

Թեկուզ և այդ էլ հենց բավական էր

Ինձ նման մեկին մղելու նման ուղևորության,—

Այլ այն մեծ հոգսը, թե դու ինչպիսի

Փորձությունների կհանդիպիր

Քո ճանապարհին այս օտար վայրում,

Որը անընկեր և անուղեկից եկվորին հաճախ

Անհյուրընկալ ու կոշտ է ընդունում:

Իմ սերը և իմ սաստիկ երկյուղը գլխավորապես

Ստիպեցին ինձ հետևելու քեզ:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Բարի Անտոնիո,

Ուրիշ ի՞նչ ասեմ որպես պատասխան,

Եթե ոչ միայն շնորհակալություն:

Շնորհակալ եմ քեզնից համիտյան:

Կավ ծառայությունները վարձատրվում են

Հաճախ այսպիսի չնչին գումարով:

Թե իմ քսակն այնպես լիք լիներ, ինչպես իմ հոգին,

Քեզ առատորեն կվարձատրեի:

Ի՞նչ անել լայժմ: Չգնա՞նք դիտելու

Մենք այս քաղաքի հնությունները:

ԱՆՏՈՆԻՌ.— Այդ թողնենք վաղվան,

Իսկ այժմ փնտրենք մեզ ապաստարան:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Ես դեռ չեմ հոգնել,

Իսկ մինչ գիշերը դեռ շատ հեռու է:

Ես խնդրում եմ քեզ, եկ զմայլեցնենք մենք մեր աչքերը
Դիտելով մեկ մեկ

Այս քաղաքի հին և հռչակավոր հուշարձանները:

ԱՆՏՈՆԻՌ.— Ներիր, չե՛մ կարող:

Այս փողոցներով շրջել ինձ համար վտանգավոր է:

Մի ծովամարտում կոմսի նավերի հետ ընդհարվելիս,

Ես մի այնպիսի արարք եմ գործել,

Որ եթե բռնվեմ, անհնարին է պատժից խուսափել:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Շա՛տ սպանեցիր նրա մարդկանցից:

ԱՆՏՈՆԻՌ.— Իմ արարքն այնքան արյունոտ չէ,

Չնայած նրան, որ մեր ընդհարման վայրն ու բնույթը

Կարող էին գործը հասցնել մինչև մարդասպանություն:

Անշուշտ լայդ բանը կարելի էր հարթել

Մեր խլած ամբողջ ավարի դիմաց հատուցում տալով,

Որ կատարեցին շատ քաղաքացիք առևտրական նպատակներով:

Բայց ես մերժեցի, որի համար էլ, եթե ինձ այժմ բռնեն

փողոցում,

Ես նրանց կտամ շատ թանկ հատուցում:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Ուրեմն պետք է շատ զգույշ շրջես:

ԱՆՏՈՆԻՌ.— Այդպես էլ կանեմ: Դե այժմ, պարոն,

Վերցրու քսակս: Ավելի լավ է մեզ մի օթեան

Փնտրել հարավի արվարձաններում, «Փիղ» հյուրանոցում:

Ես գնամ այնտեղ ճաշ պատվիրելու,

Իսկ դու մինչև այդ ժամանակ վառնիր

Եվ հարստացրու գիտելիքներդ

Քաղաք շրջելով: Ես քեզ կսպասեմ:
ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Իսկ ինչո՞ւ ես քո քրակն ինձ տալիս:
ԱՆՏՈՆԻՈ.— Որ եթե մի բան աչքերիդ դուր գա
 Նեղություն չզգաս դու այն գնելու:
ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Լավ, ես կդառնամ քո գանձապահը,
 Մի ժամով ազատ արձակելով քեզ:
ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ուրեմն կհանդիպենք «Փիղ» հյուրանոցում:
ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Ես այդ կհիշեմ:

Գնում են:

Տեսարան չորրորդ— ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՊԱՐՏԵԶԸ

Մտնում են Օլիվիան և Մարիան:

ՕԼԻՎԻԱ.— Մարդ ուղարկեցի նրա ետեից, շուտով գալու է:
 Ի՞նչպես հյուրասիրեմ, և ի՞նչ նվիրեմ,
 Ջահելությունը մարդիկ շատ հաճախ ոսկով են գնում,
 Քան ողորմությամբ կամ փոխառությամբ:
 Շատ բարձր եմ խոսում.
 Ո՞ւր է Մալվոլինոն: Նա տխրադեմ է և հանդիսավոր
 Եվ բախտիս հարմար մի սպասավոր:
 Ո՞ւր է Մալվոլինոն:
ՄԱՐԻԱ.— Տեսեք, նա գալիս է, կոմսուհի, բայց շատ արտասու-
 վոր կերպարանք ունի: Նա անշուշտ խելքը թոցրել է, տիրուհի:
ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ է պատահել: Չլինի՞ ցնորվել է:
ՄԱՐԻԱ.— Ոչ, կոմսուհի, նա պարզապես ժպտում է: Բայց ձերդ
 բարձրություն, լավ կլիներ, եթե ձեզ հսկող մի պահակ
 ունենա՞ք ձեր կողքին, որովհետև իսկապես նա ցնդել է:
ՕԼԻՎԻԱ.— Գնա և նրան շուտ այստեղ կանչիր:

Մարիան գնում է:

Տխուր և ուրախ խենթությունները թե նման են իրար,
 ես էլ նրա չափ գժված եմ իրավ:

Ի՞նչպես ես, Մալվոլիո:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Հրաշագեղ կոմսուհի, հո՛, հո՛:

ՕԼԻՎԻԱ.— Դույ ժպտո՞ւմ ես. ես քեզ կանչեցի լուրջ գործի համար:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Լուրջ գործի՞ համար: Ես անշուշտ կարող էի լուրջ լինել, որովհետեւ այս խաչածե կապերը մակարդում են իմ արյունը երակներիս մեջ: Ինչո՞ւ համար եք ինձ կանչել, տիրուհի: Եթե դա դուր է գալիս մեկի աչքի համար, ապա ես կարող եմ կրկնել «Մեկին դուր եմ գալիս, ամենքին եմ դուր գալիս» սոնետը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ինչպե՞ս ես, այ մարդ, ի՞նչ է պատահել քեզ:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Իմ միտքը սև չէ, չնայած իմ սրունքները դեղին են: Նա հասել է նրա ձեռքը և հրամանները կկատարվեն: Կարծում եմ, որ մենք ճանաչում ենք այս հոռմեակիան քնքուշ ձեռագիրը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Չե՞ս ուզում անկողնում պառկել, Մալվոլիո:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Անկողնո՞ւմ, այո հոգյակս, ես կգամ քեզ մոտ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Աստված իրեկե քեզ, ինչո՞ւ ես այդպես ժպտում և այդքան հաճախակի համբուրում քո ձեռքը:

ԵՄԻԱ.— Ի՞նչպես եք, Մալվոլիո:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Դո՛ւք եք հարցնում. այո. սոխակները պատասխանում են ագռավներին:

ՄԱՐԻԱ.— Ինչո՞ւ եք դուք այդպիսի ծիծաղելի չանամոթություններ կայանում իմ տիրուհուն:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— «Մի սարսափիր մեծությունից»։ Լավ է ասված:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ ես ուզում դրանով ասել, Մալվոլիո:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— «Ոմանք ծնվում են մեծ»...

ՕԼԻՎԻԱ.— Ա՛:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— «Ոմանք հասնում են մեծություն»...

ՕԼԻՎԻԱ.— Այդ ի՞նչեր ես խոսում:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— «Իսկ ոմանց վրա էլ մեծությունը շարտում են»...

ՕԼԻՎԻԱ.— Երկինքը թող քեզ բուժե:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— «Հիշիր նրան, ով գովեց քո դեղին գուլպաները»...

ՕԼԻՎԻԱ.— Քո դեղին գուլպանե՞րը:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— «Եվ երազեց քեզ տեսնել գուպաներիդ թելերը խաշածե կապած»...

ՕԼԻՒԻԱ.— Խաշածե կապած:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— «Եթե ուզում ես մեծ լինել,— որին դու կոչված ես,— ապա անվախ առաջ ընթացիր»...

ՕԼԻՒԻԱ.— Որին ես կոչված եմ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— «Իսկ եթե չես ուզում, ապա շարունակիր մնալ ծառա»...

ՕԼԻՒԻԱ.— Ոչ, սա կատարյալ խելագարություն է:

Մտնում է սպասավորը:

ՍՊԱՍԱՎՈՐ.— Տիրուհի, կոմս Օրսինոյի երիտասարդ պարոնը վերադարձել է: Ես հազիվ կարողացա նրան պահել: Նա սպասում է ձեր հրամանին:

ՕԼԻՒԻԱ.— Ես հիմա կգամ:

Սպասավորը գնում է:

Սիրելի Մարիա, խնդրում եմ հոգ տարեք այս մարդուն: Ո՛ւր է իմ քեռի Թոբին: Թող իմ մարդկանցից մի քանիսը հատուկ խնամեն նրան: Ես չեի խնայի իմ հարստության կեսը, միայն թե նրա հետ որևէ դժբախտություն չպատահի:

Օլիվիան և Մարիան գնում են:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Օ, հո՛. սրանից էլ ավելի պարզ: Ոչ այլ ոք, բայց պարոն Թոբին է հոգ տանելու իմ մասին: Դա լրիվ զուգահեռակում է կոմսուհու նամակին: Նա դիտմամբ է նրան ինձ մոտ ուղարկում, որ ես կուպիտ վարվեմ նրա հետ, ինչպես այդ մասին գրված է նամակում: «Դեն շարտիր հնազանդության պատյանը», գրում է նա: «Կուպիտ եղիր ազգականներիս և կտրուկ սպասավորներիս հետ: Քո շրթունքներից թող հնչեն իշխանական ճառեր: Քեզ անսովոր պահիր»: Եվ հետևողականորեն ավելացնում է, թե ինչ ձևեր են անհրաժեշտ դրա համար, ինչպես օրինակ մոռյլ դեմք, արժանավայել կեցվածք, դանդաղ խոսակցություն, որ հատուկ է նշանավոր անձանց և այլն և այլն:

ես նրան թափարդել եմ: Անշուշտ դա Յուպիտերի ձեռքի գործն է և ես երախտապարտ եմ նրան: Հեռանալիս ասաց. «Հոգ տարեք այս մարդուն»: Մարդու համար, ոչ թե ինձ՝ Մալվոլիոյիս, ոչ թե սպասավորիս, այլ մարդու համար: Ամեն ինչ զուգադիպում է: Կասկածի նշույլ անգամ չկա, կասկածի կասկած անգամ, ոչ մի արգելք, ոչ մի անհավանական կամ աննպաստ հանգամանք: Ի՞նչ կարելի է ասել: Ոչինչ չի կարող կանգնել իմ և իմ հույսերի հեռանկարի միջև: Ոչ թե ես, այլ Արամազդն է այս ամենը արել և նա է շնորհակալության արժանի:

Վերադառնում է Մարիան սրբ Թորի Բելչի և Ֆարիանի հետ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Աստված սիրեք, մի ասացեք թե ո՞ւր է նա: Թեկուզ դժոխքի բոլոր դեկերը բնակություն հաստատեն նրա մեջ և սատանաների ամբողջ լեգեոնը տիրե նրան, լայնուամենայնիվ ես պիտի խոսեմ նրա հետ:

ՖԱՐԻԱՆ.— Ահա նա, ահա նա: Ի՞նչ է պատահել ձեզ, պարոն, ի՞նչ է պատահել ձեզ, մա՛րդ:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Հեռացե՛ք, ես ձեզ վռնդում եմ: Թողեք վայելեմ իմ մենությունը: Հեռացե՛ք:

ՄԱՐԻԱ.— Լսեցի՞ք թե դեն ինչպես է խոսում նրա մեջ: Մի՞թե ես ձեզ զգուշացրի: Պարոն Թորի, իմ տիրուհին խնդրեց ձեզ հոգ տանել նրան:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Հա, հա, իսկապե՞ս:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Սո՛ւս, սո՛ւս, մենք պետք է նրա հետ քնքշությամբ վարվենք: Ինձ մենակ թողեք: Ի՞նչպես ես, Մալվոլիո, ի՞նչպես ես՝ քեզ զգում: Այ մարդ, դուրս քշիր սատանային, չէ որ նա մարդկության թշնամին է:

ՄԱԼՎՈԼԻՈ.— Դուք հասկանո՞ւմ եք, թե ի՞նչ եք խոսում:

ՄԱՐԻԱ.— Նկատո՞ւմ եք թե փնչպես զայրանում է նա, երբ չաբախոսում են սատանայի մասին: Տա աստված, որ նա կախարդված չլինի:

ՖԱՐԻԱՆ.— Նրա մեզը պետք է կախարդ կնոջ ցույց տալ:

ՄԱՐԻԱ.— Եվ այդ պետք է արվի վաղ առավոտյան, անմիջապես: Իմ տիրուհին ոչ մի գնով չի ցանկանում նրանից զրկվել:

ՄԱԼՎՈՂԻՈ.— Ի՞նչ եք ասում, տիկին:

ՄԱՐԻԱ.— Օ, աստված իմ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Խնդրում եմ լռես: Նրա հետ պետք է այլ կերպ վարվել: Մի՞թե չեք նկատում, որ դուք նրան զրգուում եք: Ինչ մենակ թողեք նրա հետ:

ՖԱՐԻԱՆ.— Քնքշությամբ, միայն քնքշությամբ: Դեռ համառ է և բռնություն չի հանդուրժի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Այժմ ասա տեսնենք, ի՞նչպես է քո առողջությունը, իմ աքլորիկ, ի՞նչպես ես քեզ զգում, ճուտիկ:

ՄԱԼՎՈՂԻՈ.— Պարո՛ն:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դուրս եկ, Բիդդի, ա՛յ մարդ, խելոք բան չէ սա տանայի հետ թռնոցի խաղալ: Թող կորչի անիծյալ սևերեսը:

ՄԱՐԻԱ.— Ստիպեցեք նրան, որ աղոթի: Լավ պարոն Թորի, ստիպեցեք որ աղոթք ասի:

ՄԱԼՎՈՂԻՈ.— Աղոթե՛լ, անզգամ:

ՄԱՐԻԱ.— Տեսա՞ք, որ նա աստծու մասին լսել լանգամ չի ուզում:

ՄԱԼՎՈՂԻՈ.— Ձեզ բոլորիդ էլ պետք է կախել, դուք ծույլ և ստոր արարածներ եք. ես ձեր միջավայրին չեմ պատկանում: Դուք հետո կիմանաք, թե ով եմ ես:

Գնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Հնարավոր է միթե:

ՖԱՐԻԱՆ.— Եթե սա ցուցադրվեր մի բեմի վրա, ես դա է՛համարեի՝ առասպել:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Նրա հոգին վարթակվել է մեր կատակից:

ՄԱՐԻԱ.— Նրանից չհեռանաք, որ մեր կատակը չնվազի և չըրժ-գունի:

ՖԱՐԻԱՆ.— Մենք իրոք նրան կգժվացնենք:

ՄԱՐԻԱ.— Տանը ավելի հանգիստ կլինի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Գնանք կխաղենք նրան և փակենք մի մութ սենյակում: Իմ քրոջ աղջիկը հավատացած է, որ նա արդեն գժվել է, մենք կարող ենք մերժ խաղը շարունակել ի բավականություն մեզ և ի ցավ նրան, մինչև մեր գլխարձությունը շնչասպառ դառ-

նալով, չհարկադրեմ մեզ գթալ նրան, որից հետո մենք գործը կվարենք դատական կարգով, իսկ քեզ՝ կպսակենք որպես խենթեր հայտաբերողի: Բայց տեսեք, տեսեք:

Մտնում է սրբ ենդբյուս եգյուշիկը:

ՅԱԲԻԱՆ.— Լրացուցիչ զվարճություն միայնսյան առավոտի համար:

ՍՀՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ահա մարտահրավերը. կարդացեք: Վստահ եղեք, որ բավականաչափ քացախ և տաքտեղ կա մեջը:

ՅԱԲԻԱՆ.— Մի՞թե այդքան կծու է շարադրված:

ՍՀՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Այո, հավատացնում եմ: Կարդացեք միմյան:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Տուր ինձ: Կարդում է: «Երիտասարդ, ով էլ լինես դու, խնուամենայնիվ դու մի քոսոտ աքարած ես...»:

ՅԱԲԻԱՆ.— Կալ է և համարձակ:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— «Չզարմանաս և չհիանալս քո հոգում, թե ինչու եմ ես քեզ այդպես անվանում, որովհետև միևնույն է, ես քեզ պատճառը չեմ ասի»:

ՅԱԲԻԱՆ.— Փառավոր արդարացում, որ քեզ կիրկե դատարանից:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— «Դու գալիս ես կոմսուհի Օլիվիայի մոտ և իմ աչքերի առաջ նա սիրաշոյում է քեզ: Բայց դու բացարձակ ստում ես, որովհետև դրա համար չէ, որ ես քեզ մենամարտի եմ հրավիրում»:

ՅԱԲԻԱՆ.— Չափազանց հակիրճ և վերին աստիճանի իմաստա... զուրկ:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— «Ես քեզ կհետեմ, երբ վերադառնալու լինես տուն, և եթե դու բախտ ունենաս ինձ սպանել...»:

ՅԱԲԻԱՆ.— Հրաշալի է:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— «...Ապա դու ինձ կսպանես, որպես չավազակի և սրիկայի»:

ՅԱԲԻԱՆ.— Կալ է, բայց դու շարունակում ես օրենքի քամոտ կողմը պահել:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— «Մնաս բարով, և թող աստվածը ողորմի մեկն ու մեկիս) հոգուն: Նա կարող է իմ հոգուն ողորմի տալ, բայց ես ավելի մեծ հույս ունեմ, ուստի զգուշացիր: Քո ընկերը, նայած

Թե դու ինչպես ես ինձ հետ վարվելու, կամ քո երգվյալ թշնամին — էնդրյու էգյուշիկ»:

Եթե այս նամակը նրան տեղից չշարժեց, նրա սրունքները չեն կարող շարժել: Ես այս կհանձնեմ նրան:

ՄԱՐԻԱ.— Տալու համար շատ հարմար խոֆթ կա: Նա այժմ գրուցում է իմ տիրուհու հետ և ջուտով դուրս է գալու նրա մոտից:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Շտապիր, պարոն էնդրյու, և սպասիր նրան պարտեզի անկյունում, ինչպես իսկական որսկան. հենց որ տեսար նրան, սուրբ մերկացրու. հենց որ մերկացրիր, հայհոյանքների սոսկալի որոտով խլացրու նրան, որովհետև հաճախ է պատահում, որ ամենասարսափելի հայհոյանքը երբ որոտալից ձայնով ես ասում, դրանով դու ավելի շուտ ես քաջի համբավի արժանանում, քան իսկական քաջություն ցույց տալով: Դե, առաջ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Թե դործը հայհոյանքի մեջ է, ես հայհոյել լավ գիտեմ:

Գնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ես այս նամակը, իհարկե, նրան չեմ հանձնի: Դատելով այդ երիտասարդի վարքից, կարելի է ասել, որ նա խելոք է և լավ դաստիարակություն ստացած. նրա միջնորդությունը Օրսինոյի և իմ քրոջ աղջկա միջև հաստատում է այդ: Ուստի և այս նամակը լինելով անսահման տխմար, այս երիտասարդին չի սարսափեցնի: Նա իսկույն գլխի կրնկնի, որ նա գրված է մի ավանակի կողմից: Բայց դրա փոխարեն, պարոն, ես նրան հրավերը կհաղորդեմ բերանացի, գովելով էնդրյու էգյուշիկի քաջությունը. երիտասարդին ներշնչելով ահուկի կարծիք նրա կատաղության, ճարպիկության և տաքարյունության մասին: Նա այնքան ջահել է, որ անմիջապես կհավատա: Սա երկուսին էլ այնպես կվախեցնի, որ նրանք արքայածերի նման միմյանց հայացքներով կսպանեն:

ՖԱՐԻԱ.— Ահա նա այստեղ է գալիս քո քրոջ աղջկա հետ. մի կողմ քաշվեցեք, մինչև նա հրաժեշտ տա նրան և խպա իսկույն՝ նրա ետևից:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Մինչև այդ ես կամտամ մի քանի զարհուրելի արտահայտություններ մարտահրավերի համար:

Պարոն Թորին, Ֆաբիան և Մարիան դուրս են գնում:

Մտնում են Օլիվիան և Վիոլան:

Օլիվիա.— Ես քարսիրտ մարդուն շատ բան ասացի,
Իմ պատիվը մեծ անզգուշությամբ նրան հանձնելով:
Սրտիս մեջ մի բան իմ այս արարքը՝ հանդիմանում է,
Բայց իմ հանցանքը այնքան զորավոր և կամակոր է,
Որ նա ծաղրում է իմ կշտամբանքը:

Վիոլա.— Այն կրքերից, որ ձեր տիրտն է մաշվում՝
Իմ տերն է տանջվում:

Օլիվիա.— Հանուն իմ սիրո կրեցեք խնդրեմ այս ակնաքարը:
Սա իմ պատկերն է. շմբոժեք դուք այդ.
Նա լեզու չունի և չի տանջի ձեզ շատխոսությամբ:
Աղաչում եմ ձեզ վաղը նորից գաք:
Ձեր ո՞ր խնդիրը կարող եմ մերժել,
Թե չի անարգում իմ պատիվը նա:

Վիոլա.— Միայն մի բան եմ ձեզանից խնդրում—տիրոջս սիրեր:

Օլիվիա.— Առանց պատիվն իմ ոտնահարելու

Ինչպե՞ս կարող եմ մի բան տալ նրան,
Ինչ ձեզ եմ տվել:

Վիոլա.— Ես թույլ եմ տալիս:

Օլիվիա.— Լավ, վաղը դարձյալ դուք այստեղ եկեք.

Դե՛, մնաք բարով:
Ձեզ նման դեր ինձ ճամփից հանել,
Կարող է դյուրեմ և դժոխք տանել:

Գնում է:

Վերադառնում են սրբ Թորի Բելլը և Ֆաբիանը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Բարե քեզ, երիտասարդ:

Վիոլա.— Ձեզ նույնպես, պարոն:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ի՞նչ զենք ու զրահ ունես շուտ պատրաստ պահիր:
Թե ի՞նչ կարգի վերավորանք ևս նրան հասցրել, չգիտեմ. գի-
տեմ միայն, որ քո հակառակորդը շարությամբ լի, արյուն-
ոռւշտ որսորդի պես սպասում է քեզ պարտեզի վերջում: Մեր-

կացրու ստաներդ և մի դանդաղիր, որովհետեւ քո թշնամին արագաշարժ է, ճարպիկ և մահացու:

ՎԻՈՂԱ.— Դուք սխալվում եք, պարոն. համոզված եմ, որ ես ոչ ոքի հետ չեմ կռվել և իմ հիշողությունը միանգամայն մաքուր է որևէ մեկին վիրավորած լինելու պատկերից:

ՍՐՐ ԹՈՒԲԻ.— Իսկ ես քեզ վստահացնում եմ, որ դու շուտով կհամոզվես հակառակը. ուստի, եթե որևէ չափով կյանքը թանկ է քեզ համար, պատրաստվիր ինքնապաշտպանություն, որովհետեւ հակառակորդը գերակշռում է այն ամենով, ինչ որ կարող են մարդուն տալ երիտասարդությունը, ուժը, ճարպկությունը և ցասումը միասին:

ՎԻՈՂԱ.— Խնդրում եմ ձեզ, պարոն, ասեք ո՞վ է նա:

ՍՐՐ ԹՈՒԲԻ.— Մի ասպետ, որ այդ կոչման է հասել իր չքացած սրով օծվելով գորգի վրա: Մենամարտի մեջ հրեշավոր մի դե է նա: Մինչև այժմ նա հրեք մարդկանց հոգին անջատել է մարմնից: Նրա ցասումն այդ բոլորին այնքան կատաղի է, որ նրան հանգցնել կարող են միայն հոգևարքի հառաչանքները և ցերեզմանը: Նրա ճշանաբանն է—մեկ-երկու, մեծիը կամ մեկուցրու:

ՎԻՈՂԱ.— Ես իվերադառնամ և կոմսուհուց ինձ ուղեկցող կխընդրեմ: Ես մարտիկ չեմ: Լսել եմ, որ կան մարգիկ, որոնք դիտմամբ ուրիշների հետ վեճի են բռնվում նրանց քաջություն աստիճանը փորձելու համար: Միգուցե դա էլ նմաններից մեկն է:

ՍՐՐ ԹՈՒԲԻ.— Ոչ, պարոն. նրա զայրույթը բխում է շատ հիմնավոր վիրավորանքից, ուստի դուք պարտավոր եք մենամարտելու նրա հետ: Դուք չեք վերադառնալ տուն, առանց ինձ հետ մենամարտի բռնվելու, եթե չկամենաք մենամարտել նրա հետ: Ուստի հառաջ, կամ անմիջապես մերկացրեք ձեր սուրբ: Որ դուք պետք է կռվեք այդ արդեն վճռված է, իսկ եթե ոչ՝ պետք է հրամարվեք ձեր կողքից երկաթի կտոր կախելու իրավունքից:

ՎԻՈՂԱ.— Դա նույնչափ անվայելուչ է, որքան և տարօրինակ: Աղաչում եմ ձեզ, նեղություն կրեք իմանալու այդ ասպետից, թե ես ի՞նչ վիրավորանք եմ հասցրել նրան: Եթե որևէ բան պա-

տահած լինի, պատահած կլինի ոչ թե դիտմամբ, այլ իմ անփութությամբ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ես այդ կիմանամ: Սինյոր Ֆարիան, սպասեցե՞ք այս պարոնի հետ մինչև իմ վերադարձը:

Գնում է:

ՎԻՈԼԱ.— Պարոն, խնդրում եմ ասեք, դուք որևէ բան գիտե՞ք այս գործի մասին:

ՖԱՐԻԱՆ.— Ես գիտեմ, որ այն ասպետը ձեզ հետ մենամարտելու է մեռնելու կամ մեռցնելու նշանաբանով: Էլ ուրիշ ոչինչ չգիտեմ:

ՎԻՈԼԱ.— Ասացե՞ք խնդրեմ, ի՞նչ տեսակ մարդ է նա:

ՖԱՐԻԱՆ.— Նրա արտաքինը ոչինչ արտասովոր չի խոստանում, բայց դուք գործով կիմանաք նրա քաջությունը: Ճշմարիտն ասած, պարոն, նա ամենաճարպիկ, արյունոտ և վտանգավոր հակառակորդն է, որի նմանը 'դուք չեք գտնի ամբողջ Իլլիրիայում: Ուզո՞ւմ եք նրան ընդառաջ գնալ: Ես ձեզ կհաշտեցնեմ, եթե կարողանամ:

ՎԻՈԼԱ.— Ես մեծապես շնորհակալ կլինեմ ձեզնից 'այդ բանի համար: Ես պատկանում եմ այն մ'արդևանց { թվին, որոնք 'գերպասում են գործ ունենալ քահանայի, քան թե ասպետի հետ և ամենեկին չեմ մտահոգվում, թե մարդիկ ինչ են մտածում իմ քաջ լինելու կամ չլինելու մասին:

Գնում են:

Մտնում է սրբ Թորին սրբ էնդրյուի հետ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եղբայր իմ, դա մարդ չէ, այլ խսկական սատանա: Ես դեռ չեմ տեսել նման ռազմիկ: Փորձի համար սկսեցի նրա հետ սուսերամարտել, բայց նա սատանայական արագությամբ այնպիսի ճարպիկ հարվածներ էր տեղում, որ անդիմադրելի էր: Հակահարված տալիս ձեզ վրա ուղիղ նշան բռնելը նույնքան

հավանական է, որքան ոտքերի գետնին դիպչելը քայլելիս: Նա,
—ասում են,— պարսից շահի սուսերամարտիկն է եղել:

ՈՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Սատանյան տանի, ես չեմ ուզում նրա հետ մե-
նամարտել:

ՈՐՐ ԹՈՐԻ.— Նա ինքը հիմա չի կամենա ետ կանգնել: Ֆարիա-
նը հաղթվ է կարողանում նրան այնտեղ զսպել:

ՈՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Գրողը տանի նրան. եթե ես գիտենայի՝ նա
այդքան քաջ և հմուտ է սրամարզության մեջ, ապա կուզենայի,
որ նա հրավերից առաջ կորչեր-զնար. թող նա ձեռք քաշի այս
գործից, ես իմ մոխրագույն ձին—Կապուլետը կնվիրեմ նրան:

ՈՐՐ ԹՈՐԻ.— Ես կանեմ այդ առաջարկությունը: Գու այստեղ
սպասիր և քիչ քաջասիրտ ցույց տուր, ամեն ինչ կվերջանա՞
(Մեկուսի): Ես քո ձին կթամբեմ այնպես, ինչպես քեզ եմ
ցամբում:

Մտնում են Ֆարիանը և Վիոլան:

Ֆարիանին: Ես կստանամ նրա ձին, եթե կարողանամ մենա-
մարտին վերջ դնել: Նրան՝ հավատացրի, որ այս երիտասարդը
ինքը դեն է:

ՖԱՐԻԱՆ.— Նա ինքն էլ նույն կարծիքն ունի սրա մասին: Այնպես
է գունատվել և այնպես է դողում, ասես իր ետևից արջ է վա-
զում կրնկակոխ:

ՈՐՐ ԹՈՐԻ.— (Վիոլային): Ոչ մի փրկություն չկա, պարոն: Նա
առանց այլևայլության կամենում է մենամարտել ձեզ հետ, ո-
րովհետև երդում է տվել: Ինչ վերաբերում է կովի պատճառնե-
րին, նա ասում է, որ լավ մտածել է այդ մասին և գտնում է,
որ այդ առթիվ չարժե խոսել, ուստի մերկացրու սուրդ, որ հնա-
րավորություն տա նրան իր երդումն ի կատար ածելու: Նա
հավատացնում է, որ ոչ մի վնաս չի պատճառելու քեզ:

ՎԻՈՂԱ.— (Մեկուսի): Օ, փրկիր ինձ բարեբար աստված: Մի քիչ
էլ, և պատրաստ եմ զսպելու, թե մինչև որ ստտիճան ես տը-
զամարդ չեմ:

ՖԱՐԻԱՆ.— Թե տեսար կատաղած է, նահանջիր:

ՍԷՐ ԹՈՐԻ.— Չի, պարոն էնդրյու, ոչ մի փրկություն չկա: Այս
երիտասարդը հանուն իր պատվի, չի յուզում խախտել մենա-

մարտի օրենքը և վճռել է անպայման մարտի բռնվել: Բայց նա ասպետական և զինվորական խոսք տվեց, որ քեզ չի վնասելու: Դե՛, սկսեցեք:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Տա աստված, որ նա չդրժե իր երդումը: Մերկացնում է իր սուրը:

ՎԻՈՂԱ.— (Մերկացնելով իր սուրը):

Հավատացնում եմ ձեզ, որ դա կատարվում է կամքիս հակառակ:

Մտնում է Անտոնիոն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— (Սուրը մերկացնելով):

Ետ քաշիր սուրդ:

Թե այս պատանին ձեզ վիրավորեց,

Նրա հանցանքը վերցնելով վրաս

Պատրաստ եմ ձեզ հետ մենամարտելու:

Իսկ եթե դուք եք նրան վիրավորել,

Նրա փոխարեն հրավիրում եմ ձեզ մենամարտի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Դուք մենամարտե՞ք: Ո՞վ եք դուք, պարոն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Մի այնպիսի մարդ, որ բարեկամին

Գործով է օգնում և ոչ թե խոսքով:

ԵԸՐ ԹՈՐԻ.— (Մերկացնելով սուրը):

Ձեր դիմաց ես եմ մերկացնում սուրս:

ՅԱԲԻԱՆ.— Օ, կանգ լառ, Թորի: Այստեղ են գալիս ոստիկանները:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ես ձեզ հետ, պարոն, հետո կխոսեմ:

ՎԻՈՂԱ.— Խնդրում եմ, պարոն, սուրդ պատյան դիր, թե ձեզ հաճո է:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ամենայն սիրով, պարոն: Իսկ ինչ վերաբերում է իմ խոստումին, ես այն կկատարեմ: Իմ ձին թեթև է քայլում և քեզ հեշտութեամբ կընտելանա:

Մտնում են երկու ոստիկաններ:

Ա. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Սա է այն մարդը, ձերբակալիր սրան:

Բ. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Անտոնիո, ահա կոմս Օրսինոյի

Հրամանով ձեզ ձերբակալում եմ:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ինչ շփոթում եք ուրիշի հետ, պարոն:

Ա. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Մազաշափ անգամ: Ձեզ ճանաչեցի,
Չնայած այժմ ձեր գլխին շունեք նավաստու գլխարկ:
Բանտ առաջնորդիր: Նա գիտե, որ ես լավ գիտեմ իրեն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Պետք է ենթարկվեմ:
Վիռլայի:

Եվ սա պատահեց քեզ որոնելիս
Փրկություն չկա. ինքս եմ քավելու:
Ի՞նչ պետք է անես. իմ կարիքն այժմ
Ստիպում է ինձ քեզնից ուզելու փողիս քաակը:
Այն մտածմունքը, որ անկարող եմ օժանդակել քեզ,
Առավել շատ է ինձ վիշտ պատճառում,
Քան թե այն, որ ես ձերբակալված եմ:
Դու դարմանո՞ւմ ես. բայց մի՛ վհատիր:
Բ. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Դե՛ղնանք, պարոն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Հարկադրված եմ խնդրելու գոնե,

Որ վերադարձնես փողիս մի մասը:

ՎԻՌԼԱ.— Ի՞նչ փողի, պարոն:

Ինձ ցուցաբերված ձեր այն սիրալիր վարմունքի համար,

Որ պատճառ դարձա՞վ ձեզ կալանիչու,

Պատրաստ եմ ձեզ հետ ես բաժանելու:

Ինձ մոտ ունեցած չնչին գումարը.

Համեցեք խնդրեմ իմ գանձի կեսը:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Մի՞թե ուզում ես

Չճանաչել ինձ: Մի՞թե իմ բոլոր ծառայությունը

Պետք է խոսքերով ես ապացուցեմ:

Մի փորձիր դու իմ թշվառությունը.

Եվ մի ստիպիր ինձ պես լուռ մարդուն

Թվելու բոլոր այն բարիքները,

Որ նա շարունակ ցույց է տվել քեզ:

ՎԻՌԼԱ.— Եվ ոչ մի բարիք

Ձեզնից չեմ հիշում,

Ձեզ էլ տոռաջին անգամ եմ տեսնում:

Ապերախությունը ավելի դարձ է

Մնապարծությունից, ստից, հարբելուց,

Եվ բոլոր տեսակ այն արձատներից,
Որոնք ապրում են մեր արյունի մեջ
Եվ մեզ ավերում:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Օ, արդար աստված:

Բ. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Խնդրում եմ, պարոն, առաջ շարժվեցեք:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Թույլ տվեք գոնե երկու խոսք էլ ասել:

Այս պատանուն, որ տեսնում եք այստեղ,
Ես դուրս եմ քաշել մահվան երախից,
Օգնել այնպիսի անբարատ սիրով
Ու ծունկ եմ չոքել իր այս գեղեցիկ պատկերի առաջ,
Կարծելով, որ նա իր պատկերի պես
Վեհ է և ոգով:

Ա. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Այդ մեր գործը չէ: Օրը թռչում է, շարժվեցեք
պարոն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Օ, այս աստվածը ինչպիսի խնարդ կուռքի փոխվե-
ցավ:

Օ դու Սեբաստիան, քո լուսե դեմքդ ապականեցիր:

Հոգին է եղծում լուկ բնությունը,

Ամենամեծ արատն է ապերախությունը,

Առաքինությունը գեղեցկություն է,

Գեղեցիկ չարը դատարկություն է,

Սատանայական զգեստով պճնված:

Բ. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Այս մարդը լցնում է: Առաջնորդիր նրան:

Գնանք, գնանք, պարոն:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Տարեք ինձ:

Ոստիկանները գնում են Անտոնիոյի հետ

ՎԻՈՂԱ.— Նա կրքոտ խոսեց:

Եվ հավատում է նա իր խոսքերին:

Իսկ ես չեմ կարող նրան հավատալ,—

Իրականացիր, օ, քաղցր երազ, իրականացիր:

Օ, երանի թե, եղբայր սիրելի,

Ինձ քո փոխարեն ընդունած լինի:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Եկ ասպետ, դու էլ եկ, Ֆարիան, ճանապարհին
փոխանակենք մի քանի խմաստուն մտքեր:

ՎԻՈՂԱ.— Սեքսստիան կոչեց ինձ:

Երբ հայելու մեջ ես ինձ եմ նայում, նրան եմ տեսնում:

Եվ շոր է հագնում իմ շորի նման:

Նա սիրում էր նույն գույնն ու զարդերը:

Օ, եթե հանկարծ նա կենդանի է,

Փոթորիկները բարի են եղել,

Իսկ աղի ջրերը գորովագին:

Գնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Անաղնիվ, ստոր կաթնակեր, նասլաստակից էլ վախկոտ: Նրա անաղնիվությունը երևում է քայն բանից, որ նա կարիքի մեջ թողեց և ուրացավ իր բարեկամին: Ինչ վերաբերում է նրա վախկոտությանը, այդ մասին հարցրեք Ֆաբիանին:

ՖԱՐԻԱՆ.— Վախկոտ, ամենամոլեռանդ վախկոտը բոլոր վախկոտների մեջ:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Սատանան տանի, քիչ է մնում վաղեմ և դնգըսեմ նրան:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Հառաջ, մի լավ դնգսիր նրան, բայց սուրդ չմերկացնես:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Թե չդնգսեմ...

ՖԱՐԻԱՆ.— Գնանք դիտելու, թե ինչով կվերջանա այս չամենը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ուղած գումարով գրազ կգամ, որ ոչնչով չի վերջանա:

Գնում են:

ԱՐԱՐՎԱՆ ԶՈՐՐՈՐԴ

Ցեաւաւն առաջի՜ն— ՆՈՒՅՆ ՓՈՂՈՅԸ ՕԼԽԼԻԱՅԻ ՏԱՆ ԱՌԱՋ

Մտնում են Սեբաստիանը և խեղկատակը:

ԽեղկԱՏԱԿ.— Եվ դուք ուզում եք ինձ համատացնել, որ ես ձեր ետեից չեմ ուղարկված:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Կորիր այստեղից, դո՛ւ խելացնոր,
Հեռացիր ինձնից:

ԽեղկԱՏԱԿ.— Աստված վկա, լավ եք թաքցնում ձեր ուժ լինելը: Նշանակում է ես ձեզ չեմ ճանաչում և կոմսուհին ինձ ձեր ետեից չի ուղարկել: Երբ ձեզ հրավիրեմ իր մոտ զրույցի, ոչ էլ ձեր անունը պարոն Կեսարիո է— և ոչ էլ սա իմ քիթն է: Մի խոսքով ամեն բան՝ այն չէ, ինչ որ է:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Խնդրում եմ գնաս և գժությունդ ուրիշ տեղ շալ տաս, դու ամենևին ինձ չես ճանաչում:

ԽեղկԱՏԱԿ.— Շաղ տալ իմ գժությո՛ւնը: Այդ խոսքը լսել է մի ինչ-որ երեկի անձնավորությունից և այժմ գործածում է այն խեղկատակի նկատմամբ: Շաղ տալ իմ գժությունը: Ես վախեցնում եմ, որ աշխարհ կոչվող այս ահագին խրտվիլակը ապացույցի իր տխմարությունը: Խնդրում եմ, այնուամենայնիւ, վերջ դնես քո օտարությանը և հայտնես, թե ես ինչ պետք է շաղ տամ կոմսուհու առաջ. շաղ տա՛մ, որ դու գալիս ես:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Աղաչում եմ քեզ, հեռացիր ինձնից, խելացնոր հույն:

Ահա քեզ դրամ, եթե չգնաս,

Այլ վարձատրություն ինձնից կստանաս:

ԽեղկԱՏԱԿ.— Պատվովս եմ երդվում, որ դու առատաձեռն մարդ ես. այն իմաստուն մարդիկ, որոնք խենթերին փող են տալիս,

բարի համբավ են վաստակում տասնուչորս տարվա ժամկէ-
տով:

Մտնում է սրբ էնդրյուն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Վերջապես, պարոն, դուք նորի՞ց իմ ձեռքն
ընկաք: Առեք ձեզ: Մեծում է Սեբաստիանին:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Առ քեզ փոխարենը: Առ քեզ, առ քեզ:

Չլինի՞ թե մարդիկ խելագարվել են:

Մեծում է սրբ էնդրյուն:

Մտնում են սրբ Թորին և Ֆաբիանը:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Կանգ առ, պարոն, թե չէ քո սուրբ այս տանիքի
վրայով այն կողմ կթռչի:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես այս մասին կոմսուհուն խսկույն իրազեկ կը-
ղարձնեմ: Չէի կամենա երկու զրոշի համար մեկն ու մեկիդ
հետ կաշիս փոխել:

Գնում է:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Վերջ տուր, պարոն:

ՍԸՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Թո՛ղ նրան, Թորի, ես նրա հետ խալ կերպ
հաշվեհարդար կանեմ: Նրան դատարան կկանչեմ և եթե Իլլի-
րիայում օրենքների կլան, թող նա հատուցի, չնայած առաջինը
ես նրան խփեցի, բայց դա կարևոր չէ:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Հեռացրու ձեռքդ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Գնանք, պարոն, ես քեզ բաց չեմ թողնի. գնանք
երիտասարդ ուսուցիչի. քո սուրբ պատյանի մեջ դիր: Չնայած
դու քաջ ես, բայց բավական է...

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Ես կաղատվեմ քեզանից:

Հեռացիր կամ թե մերկացրու սուրդ: Մեղացնում է սուրբ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Ի՞նչ, ի՞նչ: Ուզում ես ասել, որ ես առանց այ-
լապլության մի երկու ունցիա թափեմ քո անպատկառ արյու-
նի՞ց:

Օլիվիան.— Կյանքիդ վրա, Թորի,

Հրամայում եմ, ե՛տ քաշեր սուրբդ:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Տիրուհի՛...

Օլիվիան.— Մինչև ե՛րբ այդպես դու շարունակես, բիրտ թշվառական,

Ստեղծված վայրի քարանձավներում

Եվ լեռների մեջ ապրելու համար,

Ուր որ անտաշ է ամեն ինչ քեզ պես:

Կորի՛ր իմ աչքից,

Մի վըշտացիր, իմ անգին Կեսարիո:

Հեռացի՛ր, հանդուգն:

Սրբ Թորին, սրբ էնդոյուն և Ֆաբիանը գնում են:

Ազնիվ բարեկամ,

Աղաչում եմ քեզ, ոչ թե կըրքերդ,

Այլ թող քո միտքը

Դատավոր լինի խաղաղությանդ

Վրդովող լայս բիրտ ու նենգ հարձակման:

Տուն գնանք ինձ հետ,

Եվ ես կպատմեմ, թե այս համբակը

Որքան անպտուղ խաղեր է սարքել,

Որ նրա վրա կսկսես լանգամ ինքդ ծիծաղել.

Դու պարտավոր ես ինձ հետ տուն գալու:

Խնդիրս չմերժել: Թող անիծվի՛ նա:

Նա քեզ վշտացրեց

Եվ քո սրտի մեջ սիրտս ցավեցրեց:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Օ, այս ինչ բան է,

Հոսանքն ո՛ւր է դնում: Կամ ինքս եմ դժվել,

Կամ թե երազ է սա մի, երևի,

Թվում է լեռա գետումն եմ լողում,

Օ, թե երազ է, թող հավես տելի:

Օլիվիան.— Գնանք, խնդրում եմ, ինձ հետևիր դու:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Միրով, տիրուհի:

ՕԼԻԼԻԱ.— Օ, ինչ որ ուզես, կկատարեմ ես:

Գնում են:

Ցեասաւան երկրորդ.— ՆՈՒՅՆ ՍԵՆՅԱԿՆ ՕԼԻԼԻԱՅԻ ՏԱՆ ՄԵՋ

Մտնում են Մարիան և խեղկատակը:

ՄԱՐԻԱ.— Խնդրում եմ հագնես այս զգեստը, դնես այս մորուքը և հավատացնես՝ նրան, որ դու հայր Թոպասն ես, երեցը:

Շտապիր, իսկ ես մինչ այդ գնամ պարոն Թորբին կլանչելու:

Գնում է:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Լավ, ես կհագնեմ այս ֆարաշան և ինձ կձևացնեմ տերտեր: Ես առաջինը չեմ, որ ծպտվում եմ նման տարազ հագնելով: Ես այնքան էլ բնորոշահասակ չեմ, որ այս պաշտոնը ինձ սազի, և ոչ էլ այնքան նիհար, որ ինձ գիտնական կարծեն. պատվավոր մարդ և լավ տնտես համարվելը նույնքան լավ է, որքան լրջախոհ և իմաստուն մարդ լինելը: Ահա դալիս են իմ մեղսակիցները:

Մտնում են սրբ Թորի Բելչը և Մարիան:

ՍՐԲ ԹՈՐԻ.— Թող Յուպիտերը քեզ փառաբանի, տեր հայր:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Bonos dies, պարոն Թորի: Որովհետև ինչպես Պրագայի ծեր ճգնավորը, որն իր կյանքում ոչ գրիչ էր տեսել և ոչ թանաք, Գորբոդուկ թագավորի քրոջ աղջկան շատ սրամտորեն ասաց՝ «Այն ինչ որ կա—կա»: Այդպես էլ ես լինելով քահանա, ասում եմ. ես եմ քահանան, որովհետև ինչ է նշանակում «այն», եթե ոչ «այն» և ինչ է նշանակում «կա», եթե ոչ «կա»:

ՍՐԲ ԹՈՐԻ.— Դուք նրա հետ խոսեցեք, տեր Թոպաս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Հեյ, ո՞վ կա այնտեղ: Խաղաղություն եղիցի այս բանտում:

ՍՐԲ ԹՈՐԻ.— Այս սրիկան լավ է ընդօրինակում: Ճարպիկ սրիկա:

ՄԱՆՎՈՂԻՈ.— (barricade): Ո՞վ է ինձ կանչում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Երեցը՝ տեր Թոպասը, որն եկել է տեսնելու դի-
վահար Մալվուիոյին:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Տեր Թոպաս, տեր Թոպաս, բարի տեր Թոպաս,
գնացեք տիրուհուս մոտ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Զքվի՛ր, նզովյալ դե, ինչո՞ւ ես փորձում դու այս
մայրդուն: Դու շարունակ տիկիներին մասին ես խոսում:

ՍԸՐ ԹՈՐԻ.— Լավ ասացիր, տեր հայր:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Տեր Թոպաս, դեռ երբեք մարդը այս աստիճան չի
անարգվել: Բարի տեր հայր, մի հավատացե՛ք, որ ես գծվել եմ:
Նրանք են ինձ փակել այս ահավոր խավարի մեջ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Թու՛հ քեզ, խնայատկառ սատանա: Ես քեզ ամե-
նահամեստ անունով եմ կոչում, որովհետեւ ես մեկն եմ այն
աղնիվ հոգիներից, որոնք սատանայի հետ անգամ քաղաքավա-
րի են վարվում: Դու ասում ես, որ կացարանդ խավա՞ր է:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Դժոխքի պես, տեր Թոպաս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Իսկ ինչո՞ւ. չէ որ նա ունի գոգավոր պատուհան-
ներ, նույնքան թափանցիկ որքան պատենեշը, իսկ հյուսիս-հա-
րավային կողմի վրա երեսոսի պես փայլող փեղկեր: Եվ դու
դեռ գանգատվում ես, որ խավա՞ր է:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Ես խելագար չեմ, տեր հայր: Ասում եմ ձեզ, որ
այս սենյակը խավար է:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Անմիտ, դու մոլորված ես: Ես ասում եմ, որ չկա
խավար, բացի տղիտուլյունից, որի մեջ դու ալիլի ես մխրճ-
վել, քան Լզիսլտացիներն իրենց մառախուղի մեջ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Ես ասում եմ, որ այս տունը նույնքան խավար է,
որքան տղիտուլյունը. եթե նույնիսկ տղիտուլյունը նույնքան
խավալ է լինել, որքան դժոխքը: Կրկնում եմ, որ ոչ ոքի այսպիսի
անողորմությամբ չեն վիրավորել: Ես նույնքան եմ խելագար,
որքան դուք: Այդ կարող եք ինքներդ փորձել, ինձ մի լուրջ
հարց առաջարկելով:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ի՞նչ կարծիք ունի Պյութագորասը վայրի Վոչուն-
ների մասին:

ՄԱԼՎՈՂԻՌ.— Որ մեր տատերի հոգիները կարող են բնակվել
թռչունների մեջ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Իսկ դու ի՞նչ ես մտածում այդ կարծիքի մասին:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Ես ամէլի բարձր գաղափար ունեմ հոգու մասին,
ուստի չեմ ընդունում նրա կարծիքը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Մնաս բարի. կաց դարձյալ խավարի մեջ: Մինչև
դու չընդունես Պյութագորասի նկարծիքը, ես քեզ խելացի չեմ
համարի, և զգուշացիր սպանելու ցախաքլորին, որպեսզի քո
տառիկի հոգին անապաստան չմնա: Մնաս բարի:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Տեր Թոպա՛ս, տեր Թոպա՛ս...

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Իմ հիանալի տեր Թոպաս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես կարող եմ լողալ բոլոր ջրերում:

ՄԱՐԻԱ.— Դու կարող էիր այդ անել առանց մորուք դնելու և
ֆարաջա հագնելու: Նա քեզ չի տեսնում:

ՍՀՐ ԹՈՐԻ.— Այժմ խոսիր նրա հետ քո սովորական ձայնով և
ինձ պատասխան բեր նրա վիճակի մասին: Կա՞վ չէ՞ր լինի վերջ
տալ թյա խաղին: Ես ուզում եմ, որ նա սուս ու փուս դուրս
գա այս խավարից, որովհետև հարաբերություններս իմ քրոջ
աղջկա հետ այժմ այնքան վատ են, որ ես վախենում եմ խաղը
մինչև վերջ հասցնել: Դու շտապ իմ սենյակն եկ:

Սըր Թորին և Մարիան գնում են:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— (Երգում է): «Հեյ, իմ Ռուրին, ուրախ Ռոբին,
Ասա ինչպե՞ս է սիրուհիդ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Խեղկատա՛կ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— «Իմ սիրուհին ինձ չի սիրում»:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Խեղկատա՛կ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— «Ավաղ ինչո՞ւ քեզ չի սիրում»:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Քեզ հետ եմ, խեղկատակ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— «Ուրիշ մարդու է նա սիրում».

Ո՞վ է կանչում, հե՛յ:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Բարի խեղկատակ, եթե ուզում ես, որ ես պարտա-
կան մ'ամ քեզ, ճարիր ինձ համար մոմ, գրիչ, թուղթ և թա-
նաք: Աղնվականի խոսք եմ տալիս, իմ ամբողջ կյանքում ե-
րախտապարտ մնալու քեզ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Վարպետ Մալվոլիո՛:

ՄԱԼՎՈՂԻՌՈ.— Լսում եմ, բարի խեղկատակ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ավաղ, պարոն, ինչպե՞ս պատահեց, որ դուք զբերվեցիք ձեր հինգ բանականությունից:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Խեղկատակ, աշխարհում դեռ ոչ ոքի այսպիսի դաժանությամբ չեն վիրավորել: Իմ բանականությամբ ես նույնքան առողջ եմ, որքան դու, խեղկատակ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Որքան ե՞ս: Եթե դու մի խեղկատակից խելոք չես՝ նշանակում է դու իսկապես խելագար ես:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Նրանք ինձ փակեցին այստեղ, պահում են ինձ մթության մեջ, ինձ մոտ են ուղարկում քահանաներին, ավանակներին և ամեն ինչ անում են, որ ինձ խենթացնեն:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Լավ մտածեք, թե ինչեր եք խոսում, տե՛ր հայրն այստեղ է: Մալվոլիո, Մալվոլիո, թող երկինքը ձեզ բուժե: Ստիպեցեք ձեզ քնել և վերջ տալ ձեր հիմարություններին:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Տե՛ր Թոպաս...

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Նրա հետ մի խոսիր, բարի մարդ:— Ո՞վ, ես, պարոն. ես չեմ խոսում, պարոն: Տե՛ր ընդ ձեզ, բարի հայր Թոպաս: Ամեն: Կկատարեմ հայր սուրբ, կկատարեմ:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Խեղկատակ, խեղկատակ, քեզ հետ եմ, խեղկատակ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ավաղ, պարոն, համբերեցեք: Ի՞նչ եք ասում, պարոն. ինձ նախատում են ձեզ հետ խոսելու համար:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Բարի խեղկատակ, ինձ մի քիչ լույս և թուղթ հասցրու: Հավատացնում եմ քեզ, որ ես խելքով նույնքան առողջ եմ, որքան յուրաքանչյուր իլլիրիացի:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Օ, երանի, թե այդպես լիներ, պարոն:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Նրդվում եմ, որ այդպես է: Բարի խեղկատակ, ինձ մի քիչ թանաք, թուղթ և լույս: հասցրու և ինչ որ կդրեմ իսկույն իմ տիրուհուն տար: Դրա համար դու ավելի շատ կվարձատրվես, քան ստացել է. որևէ նամակատար իր կյանքում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես ձեզ կօգնեմ: Բայց ինձ ճիշտն ասացեք, դուք իսկապե՞ս ձեր խելքը թոցրել եք, թե միայն այդպես ձեպացնում եք:

ՄԱԼՎՈԼԻՌ.— Հավատա, ես խելագար չեմ: Ճշմարիտ եմ ասում:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ես երբեք խելագար մարդուն չեմ հավատա, մինչև

չստուգեմ նրա ուղեղը: Հիմա ես ձեզ լույս, թուղթ և թանաք
կբերեմ:

ՄԱԼԻՈՒԻՌ.— Խեղկատակ, ես քեզ առատորեն կվարձատրեմ:
Գնա', խնդրում եմ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Երգում է:

Կսլանամ,

Ետ կդառնամ

Իսկույն ձեզ մոտ կվազեմ,

ափսթարթում

Հին Մեղքի պես

Ձեզ օգնության կհասնեմ:

Փայտե սրով

Հուր ցատումով

Նա գոռում է հա', հա', հա',

Խենթ տղի պես

Եղունգներն է կրծում, տես,

Մնաս բարով, սատանա:

Գնում է:

ՅԵՍԱՐԱՆ ԷՐՐՈՐԳ.— ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՊԱՐՏԵԶԸ

Մտնում է Սերաստիանը:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Սա օդն է, իսկ նա արևն է հոյակապ:

Ահա և ափնաքարը, որ նա ինձ տվեց:

Շոշափում եմ նրան և տեսնում եմ ես այն:

Պարուրված, եմ թեկուզ ես կախարդությանմբ,

Բայց դա գթությանն չէ: Ո՞ւր է Անտոնիոն:

Չկարողացա՞ ես նրան գտնել «Փիղ» հյուրանոցում:

Բայց նա, ասում են, այնտեղ եղել է

Եվ գնացել է ինձ որոնելու:

Նրա խորհուրդը այժմ ոսկու շափ թանկ է ինձ համար:

Չնայած հիմա միտքս վիճում է զգացմունքիս հետ,

Որ սա կարող է մի՞ սխալ լինել և ոչ թե ցնորք,

Բայց այս դիպվածը, բախտի հեղեղն այս

Այնքան անսահման և արտակարգ է,
Որ ես պատրաստ եմ անգամ աչքերիս հավատ չընծայել:
Եվ իմ սեփական մտքի հետ վիճել,
Որն ինձ ասում է, որ մեկն ու մեկը
Խենթ է մեզանից—կոմսուհին կամ ես:
Եթե նա է խենթ,
Ինչպե՞ս կարող է տուն կառավարել,
Իր ծառաներին հրամաններ տալ, և գործեր վարել
Այդքան անխռով, ուշիմ և խելոք, ինչպես ես տեսա:
Ինչ որ խաբուսիկ մի բան կա այստեղ.
Բայց ահավասիկ ինքը գալիս է:

Մտնում է Օլիվիան մի փահեցալի հետ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ներիր, որ այսքան շտապում եմ ես:

Եթե ուզում ես ինձ բարիք անել,
Եկ գնանք այնտեղ, և այն մատուռի կամարների տակ
Այս տեր հոր առաջ հավատարմության սուրբ երդում տուր ինձ,
Որ իմ խիստ խանդոտ, կասկածոտ ոգին խաղաղվի առ միշտ:
Եթե չես ուզում, որ մեր պսակի մասին իմանան,
Նա մեր պսակը գաղտնի կպահի,
Մինչև այն օրը, երբ համաձայնվես
Հայտնե՞լ բոլորին, և մենք կտոնենք մեր հարսանիքը.
Ինչպես վայել է իմ գերդաստանին:
Համաձայն ես դու:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Ես կհետևեմ այս բարի մարդուն և կգամ քեզ
հետ

Եվ հուր հավիտյան անդամաճան քեզ

Հավատարմության երդում կտամ ես:

ՕԼԻՎԻԱ.— Դե առաջնորդիր մեզ այժմ, տեր հայր:

Արևն է շողում

Եվ ամուսնական մեր սուրբ դաշինքը լույսով ողողում,

Գնում են:

ԱՐԱՐՎԱԾ ԷԽԳԵՐՈՐԴ

Յետաւան առաջին — ՕԼԻՎԻԱՅԻ ՏԱՆ ԱՌԱՋ

Մտնում են խեղկատակն ու Ֆարիանը:

ՖԱՐԻԱՆ.— Թե ինձ սիրում ես, ցույց տուր նրա նամակը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Իսկ ես մի ալ խնդիր ունեմ քեզ, բարի վարպետ Ֆարիան:

ՖԱՐԻԱՆ.— Խնդրիր, ինչ որ կամենաս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Մի՛ փափագիր տեսնել այս նամակը:

ՖԱՐԻԱՆ.— Այդ նույն է, թե ինձ մի շուն նվիրես և փոխարենը նույն շունը հապահանջես:

Մտնում են դուբը, Վիոլան, Կուրիոն և սպասավորները:

ԴՈՒՔՍ.— Տիրուհի Օլիվիայի մարդկանցի՞ց եք:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Այո, պարոն, մենք նրա տնտեսութեան մի մասն ենք կազմում:

ԴՈՒՔՍ.— Ես քեզ լավ ճանաչում եմ: Ինչպե՞ս ես, բարեկամ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ծշմարիտ ասած, պարոն, թշնամիներիս հետ շատ լավ, իսկ բարեկամներիս՝ շատ վատ:

ԴՈՒՔՍ.— Դու հակառակն ես ուզում ասել, բարեկամներիդ հետ շատ լավ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ոչ, պարոն, շատ վատ:

ԴՈՒՔՍ.— Ինչպե՞ս կարող է պատահել այդ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ահա, պարոն, բարեկամներս ինձ գովելով կամաց-կամաց իշացնում են, իսկ թշնամիներս ուղղակի ասում են, որ ես էլ եմ: Հետևաբար թշնամիների շնորհիվ ես սովորում եմ ինքս ինձ ճանաչել, մինչդեռ բարեկամներն ինձ բխցնում են: Ուստի եթե եզրակացութուններն նման են համբույրների և չորս ժխտական կազմում են երկու հաստատական, ապա դուրս

է գալիս, որ բարեկամների հետ ինձ համար վատ է, իսկ թըշնամիների հետ՝ լավ:

ԴՈՒՔՍ.— Սքանչելի տրամաբանություն:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Երգվում եմ, պարոն, որ ոչ, թեև դուք կցանկանայիք իմ բարեկամներից մեկը լինել:

ԴՈՒՔՍ.— Իմ բարեկամությունից քեզ վնաս չկա, վերցրու այս ոսկին:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Եթե կրկնավճար չի լինի, տեր իմ, ձեր տվածը կրկնեցեք:

ԴՈՒՔՍ.— Օ, դու ինձ վատ խորհուրդ ես տալիս:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ձեր շնորհը, պարոն, այս անգամ դրեք ձեր գլուխը և թող ձեր մարմինն ու արյունը հնազանդվեն նրան:

ԴՈՒՔՍ.— Լավ, թող ես կրկին անգամ մեղանշեմ: Երկրորդ անգամ վճարելով. լառ այս ոսկին էլ:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Primo, secundo, tertio-ն լավ խաղ է, իսկ հին առածն ասում է երրորդն է վճարում բոլորի համար: Եռյակը, պարոն, լավ շափ է: Սուրբ Բեննեթի զանգերը կարող են ձեզ համոզել դրանում: Նրանք միշտ երեք անգամ են ղողանջում. մեկ, երկու, երեք...

ԴՈՒՔՍ.— Այդ սրամտություններ դու չես կարող երրորդ ոսկին կորզել իմ քսակից: Բայց եթե դու տեղեկացնես կոմսուհուն, որ ես ուզում եմ նրա հետ խոսել, և նրան բերես քեզ հետ, դու դրանով կկարողանաս արթնացնել իմ աղատածեռնությունը:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Լավ, պարոն: Ձեր առատածեռնությանը օրոր ապացեք, մինչև ես վերադառնամ: Ես գնում եմ, պարոն, բայց չմտածեք, որ իմ ոսկի ունենալու փափագը ազահություն է: Թող ձեր առատածեռնությունը մի փոքր ննջե, ես շուտով նրան կարթնացնեմ:

Գնում է:

ՎԻՈՂԱ.— Ահա գալիս է իմ փրկարարը:

Մտնում են Անտոնիոն և ոստիկանները:

ԴՈՒՔՍ.— Ես նրա դեմքը շատ լավ եմ հիշում,

երբ վերջին անգամ այդ դեմքը տեսա:

Նա ռազմի ծխից սևին էր տալիս Վուլկանի նման:
Նա նավապետ էր մի հարթահատակ
Աննշան նավի, բայց այնքան դաժան,
Եվ կործանարար՝ թափով ընդհարվեց
Իմ նավատորմի մամնաընտիր ռազմանավի հետ,
Որ նախանձը և պարտության լեզուն
Նրան հարգանք ու փառք որոտացին:
Ի՞նչ է պատահել:

Ա. ՈՍՏԻԿԱՆ.— Օրսինո, սա ճիշտ այն Անտոնիոն է,
Որը հարձակվեց «Փյունիկի» վրա,
Որ ծանրաբեռնված՝ Կանդիից դեպի մեզ մոտ էր լողում:
Որ իր ճանկի մեջ առավ մեր «Վագրին»,
Որի ժամանակ Տիտոսը՝ ձեր ջահել քեռորդին ոտքից զրկվեց:
Նրան բռնեցինք հենց նոր փողոցում մենամարտելիս,
Ոտնատակ տալով օրենք և ամոթ:

ՎԻՈԼԱ.— Նա նախ իր սուրը մերկացրեց իսկույն ինձ պաշտպա-
նելու,

Բայց վերջում, պարոն,

Սկսեց իմ մասին այնպիսի չեղած բաներ հորինել,

Որ ես զառանցանք համարեցի այն:

ԴՈՒԲՍ.— Հայտնի ծովահեն, օվկիանոսի գող,

Ասա, ի՞նչ անմիտ հանդգնություն է,

Որ քեզ նետել է, ձեռքը այս մարդկանց,

Որոնց դու արյամբ թշնամիներ ես դարձրել քեզ հավետ:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ազնիվ Օրսինո,

Թույլ տվեք բոլոր այդ կոշումները վանել ինձանից:

Անտոնիոն, ոչ գող, ոչ ծովահեն է.

Չնայած այստեղ խոստովանում եմ,

Որ ես բավական հիմք եմ ունեցել

Ձեր հանդեպ լինել անհաշտ թշնամի:

Ինձ այստեղ քշեց կախարդությունը:

Ալեկոծ ծովի փրփրոտ երախից

Փրկել եմ ես այս խիստ երախտամոռ երիտասարդին:

Նա Կարդին դոհ էր դառնալու մահվան,

Երբ կորած կյանքը ետ տվի նրան.

Եվ այդ կյանքի հետ ես ընծայեցի
 Նրան իմ անզուսպ, անսահման սերը:
 Ես ի սեր նրա միայն վճռեցի
 Այս թշնամական քաղաքը մտնել,
 Եվ ի սեր նրա սուրս մերկացրի,
 Կամենալով լուկ նրան պաշտպանել:
 Երբ ինձ բռնեցին, նա — այդ անխորհրդ,—
 Չցանկանալով հավասար կիսել
 Ինձ. բաժին ընկած դժբախտությունը,
 Ինձ ուրանալով թողեց միայնակ:
 Եվ նա այդ պահից դարձավ ինձ համար խորթ ու անծանոթ:
 Նա իմ սեփական քսակն ուրացավ,
 Որ կես ժամ առաջ ինձնից ստացավ,
 ՎԻՈԼԱ.— Զրպարտություն է:
 ԴՈՒՔՍ.— Ե՛րբ է՞ ժամանել նա այս քաղաքը:
 ԱՆՏՈՆԻՈ.— Հենց այսօր, տե՛ր իմ:
 Եվ երեք ամիս գիշեր ու ցերեկ
 Մենք միասին ենք հղել շարունակ:

Մտնում է Օլիվիան իր շֆախմբով:

ԴՈՒՔՍ.— Ահա այստեղ է գալիս կոմսուհին.
 Երկինքն է քայլում երկրի վրայով.
 Իսկ դու, բարեկամ, այստեղ խոսում ես ինչպես խելագար:
 Այս պատանին ճիշտ երեք ամիս միշտ ծառայել է ինձ:
 Այդ մասին սակայն հետո կխոսենք:
 Հեռացրե՛ք սրան:
 ՕԼԻՎԻԱ.— Ասացեք տե՛ր իմ, ի՞նչ եք կամենում:
 Օլիվիան՝ պատրաստ է ամեն ինչ անել — բացի մի բանից:
 Կեսարիո, դրժեցի՞ր դու քո երդումը:
 ՎԻՈԼԱ.— Տիրուհի՛...
 ԴՈՒՔՍ.— Չքնաղ Օլիվիա...
 ՕԼԻՎԻԱ.— Ի՞նչ ես ասում, Կեսարիո... սիրելի տե՛ր իմ:
 ՎԻՈԼԱ.— Երբ տերս է խոսում, իմ պարտքն է լսել:

ՆՆԻՒԻԱ.— Տեր իմ, թե նորից հին երգը երգեք,

Ապա իմացեք, որ իմ ականջին՝

Դա նույնքան խորթ ու անտանելի է,

Որքան ոռնոցը նվագից հետո:

ԴՈՒՔՍ.— Միշտ՝ այդպես դաժան:

ՈՆԻՒԻԱ.— Եվ անդրդվելի առաջվա նման:

ԴՈՒՔՍ.— Համառությա՞ն մեջ: Բիրտ գեղեցկուհի,

Ձեր այդ ապերախտ և շարաբաստիկ զոհասեղանին

Դեռ ոչ մի մարդու կողմից չզոհված

Հոգիս՝ սրբազան զոհ՝ իր մատուցեց,

Եվ սակայն ի զուր. ինչ անեմ ես այժմ:

ՈՆԻՒԻԱ.— Ինչ որ կամենաք, կամ գտնեք հարմար:

ԴՈՒՔՍ.— Էլ ինչո՞ւ հապա այն եգիպտացի լավագույն պես,

Որ մահվան ժամին սպանեց սիրուհուն,

Չսպանել նրան, որին սիրում ես:

Ամենավայրի խանդի մեջ անգամ

Նշույլ կա երբեմն մեծահոգության:

Լսեցեք դուք ինձ. այնքան որքան դուք

Արհամարհեցիք սերն իմ անձնվեր,

Եվ քանի որ ես գիտեմ այն մարդուն,

Որը ինձ կորզեց ձեր սրտի միջից,

Ապրեցեք, ուրեմն, ով մարմարակուրծք բռնակալուհի:

Բայց ահավասիկ ձեր այս սիրածին,

Որին երգվում եմ երկնքով, որ ես

Անսխաման սիրով սիրում եմ նույնպես,

Ես դուրս կկորզեմ ձեր այդ անողորմ աչքերի միջից,

Ուր բազմել է նա ի ցավ իր տիրոջ:

Գնանք, պատանի, իմ մտքերն այժմ

Հասունացել են վրեժի համար:

Սիրած գառնուկիս կզոհաբերեմ

Աղավնու կրծքում նստած ագռավից վրեժ լուծելով:

ՎԻՈՂԱ.— Տեր իմ, որպեսզի ձեզ մխիթարեմ

Ես հազար մահով պատրաստ եմ մեռնել:

ՈՆԻՒԻԱ.— Ո՞ւմ ետեից է գնում Կեսարիոն:

ՎԻՈՂԱ.— Նրա ետեից,

Որին սիրում եմ աչքիս լույսից շատ,
Կյանքիցս առավել, և ավելի շատ—
Քան թե կարող եմ ես սիրել կնոջ:
Եյնե կեղծում եմ, ով բարձրյալ վկա,
Քեզ խնդիր կանեմ,

Պատժիր ինձ, եթե սերն իմ եղծանեմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Վայ. ինձ, դժբախտիս. ինչպե՞ս ինձ խաբեց:

ՎԻՈԼԱ.— Ո՞վ է ձեզ, խաբել, ո՞վ է վշտացրել:

ՕԼԻՎԻԱ.— Դու քեզ մոռացա՞ր. չէ՞ որ բիշ առաջ...

Կանչեք տեր հորը:

ԴՈՒՔՍ.— Ե՛կ իմ հտեից:

ՕԼԻՎԻԱ.— Այդ ո՞ւր ես գնում, կա՛ց, ամուսինս:

ԴՈՒՔՍ.— Ամուսի՞ն:

ՕԼԻՎԻԱ.— Այո, ամուսին: Կարո՞ղ է ժխտել:

ԴՈՒՔՍ.— Նրա ամուսի՞նն ես:

ՎԻՈԼԱ.— Ոչ, ես չեմ, տե՛ս իմ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ավաղ, այդ ստոր վախն է քո սրտի

Ստիպում, որ դու ինձնից բաժանվես:

Մի վախենար դու, սակայն, Կեսարիո, տեր դարձիր բախտիդ:

Եղիր ինչ որ ես և նրա շափ էլ

Դու մեծ կգառնաս, որից դողում ես:

Մտնում է ֆահաճան:

Բարի դալուստ, հայր.

Աղաչում եմ քեզ հանուն քո կոշման,

Բանալ գաղտնիքն այն, որ մենք քիչ առաջ

Ուղեցինք ծածուկ պահել լամենքից,

Եվ որը այժմ իրերի բերմամբ բացվում է արդեն

Չհասունացած:

Ի՞նչ է կատարվել այս պատճանու և իմ միջև հենց նոր:

ՔԱՀԱՆԱ.— Հավիտյան սիրո դաշինք է կնքված

Իմ ներկայությամբ երկուսիդ միջև,

Որն ամրացված է ձեռքի միացմամբ,

Եվ դրոշմված է ձեր սուրբ համբույրով,

Եվ հաստատված է մատանիների փոխանակությամբ:

Ի՞նչ լայդ ամբողջ արարողութիւնը
Իմ ձեռքով է կնքված, իմ վկայութեամբ:
Ժամացույցն ինձ ասում է, որ այդ ըրպեից
Երկու ժամով եմ մոտեցել շիրմիս:

ԴՈՒԲՍ.— Օ, դու նենգ լակոտ,

Ի՞նչ ես դառնալու,՝ երբ ժամանակը

Դորշագույն փոշի ցանի մազերիդ:

Թե՛ նենգութիւնդ արագ աճելով

Դու ինքդ կընկնես քո թակարդի մեջ:

Դե՛ մնաս բարով, նա քոնն է ահա, կարող ես հրճվել,

Բայց զգուշացիր դու ինձ հանդիպել:

ՎԻՈՒԱ.— Տեր իմ, երգվում եմ...

ԴՈՒԲՍ.— Օ, մի երգվիր դու,

Ամենաերկշուտ մարդն էլ իր սրտում

Պետք է ունենա քիչ ազնվութիւն:

Մտնում է սրբ Էնդրյու Էգյուշիկը:

ԱՐԸ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ի սեր աստծու, բժշկի ետևից մարդ ուղարկեցեք, պարոն Թոբիին էլ օգնութեան հասեք, շո՛ւտ:

ՈՒՎԻԱ.— Ի՞նչ է պատահել:

ԱՐԸ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Նա իմ գլուխը մեջտեղից ճեղքեց, իսկ՝ պարոն Թոբիին էլ արյունով ներկեց: Ի սեր աստծո օգնեցեք, քառասուն ոսկի կտամ, միայն թե շուտ տուն՝ հասնեմ:

ՈՒՎԻԱ.— Այդ ո՞վ արեց, պարոն Էնդրյու:

ԱՐԸ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Կոմսի ազնվականը, մի ինչ որ Կեսարիո, մենք կարծեցինք թե նա վախկոտ է, բայց պարզվեց, որ մի կատարաւ դե է:

ԴՈՒՐՈ.— Իմ ազնվականը, Կեսարիո՞ն:

ԱՐԸ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Հրա՛շք. ահա վասիկ նա այստեղ է: Պարո՛ն, դուք իմ գլուխը ի զուր տեղը կտրեցիք. ա՛յն ամենը, ինչ որ ես արի, սովորեցրեց ինձ պարոն Թոբին:

ՎԻՈՒԱ.— Ինչո՞ւ եր ինձ դիմում, եմ ձեզ չեմ խփել:

Առանց պատահաւի դուք ձեր սուսերը վրաս մերկացրիք,

Իսկ ես, փոխանակ դարկելու սրով,

Պատասխանեցի խաղաղ խոսքերով:

ՍՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Եթե գլխի ճեղքվածքը վերք է կոչվում, նշանակում է դուք ինձ խփել եք. բայց ինչպես տեսնում եմ, դուք գլխի ճեղքվածքը ոչինչ բան եք համարում:

Մտնում են սրբ Թորի Բելլը և խեղկատակը:

Տեսեք այստեղ քի գալիս պարոն Թորի Բելլը կաղալով:
Նա ձեզ ավելին կպատմի: Եթե նա հարբած չլիներ, ձեզ մի լավ խոստուտ կաներ:

ԴՈՒՔՍ.— Պատմեցեք, շատե՛տ, ի՞նչ է պատահել,

ՍՐՐ ԹՈՐԻ.— Էլ ի՞նչ պետք է պատահի. նա ինձ ջարդ ու փրշուր արեց: Խեղկատակ, դու տեսե՞լ ես վիրաբույժ Դիկին:

ԽԵՂԿԱՍԱԿ.— Արդեն մի ժամ է ինչ նա հարբած է, պարոն Թորի: Նրա աչքերը մայր մտան առավոտյան ժամը ութին:

ՍՐՐ ԹՈՐԻ.— Նշանակում է նա սրիկա է և անասուն: Ես տանել չեմ կարող հարբեցող սրիկաներին:

ՕԼԻՎԻԱ.— Հեռացրեք նրան. ո՞վ է սրանց արյունով ներկել:

ՍՐՐ ԷՆԴՐՅՈՒ.— Ես քեզ կօգնեմ, պարոն Թորի, որովհետև մեզ միասին են վիրակապելու:

ՍՐՐ ԹՈՐԻ.— Դու ուզում ես ինձ օգնե՞լ. ախ դու իշու գլուխ, ինքնահավան սրիկա, խաբեբա, բարակազեմ ստրուկ:

ՕԼԻՎԻԱ.— Նրան պառկեցրեք անկողնում և կապեցեք վերքը:

Խեղկատակը, Ֆաբիանը, Էնդրյուն և սրբ Թորին դուրս են գնում:

Մտնում է Սեբաստիանը:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՆ.— Ազնիվ տիրուհի,

Ցավում եմ, որ ես վիրավորեցի ձեր ազգականին.

Բայց եթե անգամ նա իմ հարազատ հղբայրը լիներ,

ես չէի կարող ուրիշ կերպ վարվել

Հանուն խոհեմության և պաշտպանության:

Ձեր տարօրինակ հայացքն ասում է,

Որ դուք ինձանից վիրավորված եք.

Ներեցեք սակայն, ով իմ թանկագին,

Թեկուպ մեկմեկու քիչ առաջ տված մեր ուխտի համար:
ԴՈՒԹՍ.— Մի երես, մի ձայն, միևնույն տարազ և երկու հոգի

Մեկը, պատկերն է կարծես մյուսի, որ կա և չկա:
ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Անտոնիո, օ, իմ անգին Անտոնիո,

Այն պահից ի վեր, երբ բաժանվեցինք,

Այդպիսով, որքան են ժամերն ինձ տանջել:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Դու Սեբաստիանն ես:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Կասկածո՞ւմ ես միթե:

ԱՆՏՈՆԻՈ.— Ինչպես պատահեց, որ երկուս դարձար,

Կիսված խնձորի երկու մասերը այնքան նման չեն,

Ինչպես այս երկու արարածները.

Ո՞րն է Սեբաստիանը:

ՕԼԻՎԻԱ.— Խելքից, մտքից դո՛ւրս:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Այդ ե՞ս եմ այնտեղ: Ես եղբայր չունեմ:

Եվ ոչ էլ իմ մեջ այն աստվածային զորությունը կա,

Որ այստեղ լինեմ և ռամենուրեք: Ունեի մի քույր,

Որին կույ տվին ծովի կատաղի ալիքները կույր:

Օ, գթացեք ինձ, ասացեք խնդրեմ, ազգականներ չե՞նք,

Որտեղացի՞ եք, ինչպե՞ս եք կոչվում,

Ի՞նչ ծագում ունեք:

ՎԻՈԼԱ.— Մեսսալինցի եմ: Եվ Սեբաստիան էր իմ հայրը կոչվում:

Այդպես էր կոչվում և իմ եղբայրը.

Նա ճիշտ այսպիսի մի զղեստ հագած

Սուզվելով ծովի հատակը գնաց՝

Թե ոգիները կարող են ձև ու կերպարանք առնել,

Ապա ուրեմն դու մի ոգի ես,

Հայտնվել ես, որ մեզ ահաբեկես:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Ոգի եմ իրոք,

Բայց մարմնավորված իմ մոր արգանդում:

Թե կին լինեիր, ես քո այտերը

Իմ արցունքներով կողողեի, բացականչելով

«Խեղդված վիռլա, քույր իմ, երիցս բարի գալուստ քեզ»:

ՎԻՈԼԱ.— Հանդուցյալ հայրս իր հոնքի վրա մի նշան ունեի:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Իմ հայրն էլ ունեի:

ՎԻՈԼԱ.— Նա մեռավ այն օր, երբ Վիոլայի ծննդյան օրից
Բոլորեց լրիվ տասներեք տարի:

ՍԵՐԱՍՏԻԱՆ.— Օ, անջնջելի է այդ պահն իմ հոգում:
Իրոք նա կնքեց իր մահկանացուն
Հենց՝ այն նույն օրը, երբ որ իմ քույրը
Լրիվ տասներեք տարեկան դարձավ:

ՎԻՈԼԱ.— Տղամարդու այս տարազն է միայն
Խանդարում, որ մենք առաջվա նման
Երջանիկ լինենք: Դեռ մի գրկիր ինձ, մինչ ժամանակը,
Հանգամանքներն ու տեղն ապացուցեն,
Որ Վիոլան է քո առաջ կանգնած:
Այդ հաստատելու համար եկ հիմա
Գնանք ինձ ծանոթ նավապետի մոտ:
Նրա մոտ է իմ կանացի շորը.
Նրա օգնությամբ ես ազատվեցի
Եվ ծառայության համար մտա այս լազնիվ կոմսի մոտ.
Եվ այն օրվանից իմ ամբողջ բախտը
Կապված է եղել թայս իշխանի և այս տիրուհու հետ:

ՆԵՐԱՍՏԻԱՆ.— (Օլիվիային) Ուրեմն տիրուհի դուք սխալված եք:
Բայց ձեզ չի խաբել բնության՝ ձայնը,
Աղջկա հետ եք պսակվել ուղեղ,
Բայց երգվում եմ ես,
Որ ամենևին դուք չեք սխալվել:
Միաժամանակ նշանվել եք դուք
Մի տղամարդու և մի կույսի հետ:

ԴՈՒՔՍ.— Չգարմանաք դուք: Նրա արյունը ազնիվ արյուն է:
Թե այս ամենը իրոք այսպես է
Եվ հայելին էլ ճիշտ է ցույց տալիս,
Նշանակում է, ես էլ այս ուրախ նավաբեկումից
Բաժին կստանամ:

Վիոլային.

Ոչ թե մի՛ անգամ, այլ հազար անգամ
Ասել ես դու ինձ, որ ոչ մի կնոջ
Դու չէիր սիրի այնպիսի սիրով,

Ինչպիսի սիրով կսիրեիր ինձ:

ՎԻՈԼԱ.— Եվ իմ այդ բոլոր ասածները ես
Հաստատել կարող եմ նոր երդումներով,
Որոնց պահում եմ իմ սրտի խորքում,
Ինչպես երկինքն է պահում կրակը,
Որ տարբերում է ցերեկը գիշերից:

ԴՈԽՈՒՄ.— Տուր ինձ քո ձեռքը:

Եվ թույլ տուր տեսնել

Քեզ քո կանացի զգեստը հագած:

ՎԻՈԼԱ.— Ես իմ կանացի զգեստը, տեր իմ,

Այն նավապետի մոտ եմ պահ տվել,

Որն ինձ առաջին անգամ ափ հանեց այս կղզու վրա:

Տիրուհու ծառա և մատակարար

Մալվոլիոյի բողոքով նա կալանված է:

ՕԼԻՎԻԱ.— Բա՛ց թողեք նրան:

Մալվոլիոյին էլ այստեղ կանչեցեք:

Այժմ հիշեցի. առում են, որ այդ խեղճ ողորմելին

Խելագարվել է,

Իմ սիրով տարված այնքան խենթացա,

Որ խենթությունը նրա մոռացա:

Վերադառնում են խեղկատակը և մամակով, և Ֆաբիանը:

Ասեք, ինչպե՞ս է նա:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ժշմարիտն ասած, կոմսուհի, նա իր կարողություն
շահով կոպում է Բեհզեբուղի հետ: Նա մի նամակ է գրել ձեզ:
Իս պետք է այդ նամակ ձեզ հանձնեի առավոտյան, բայց քա-
նի որ խելագարների թղթերը ավետարաններ չեն, ուստի հոգ
չէ. թե երբ կհանձնվեն:

ՕԼԻՎԻԱ.— Բաց արա նամակը և կարդա:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Չափազանց ուսանելի է, երբ խենթը կարդում է
խելագարի նամակը: «Վկա է աստված, կոմսուհի...»

ՕԼԻՎԻԱ.— Ցնդեցի՞ր, ինչ է:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ոչ, կոմսուհի, ես կարդում եմ ցնդաբանություն:
Ձերդ պայծառափայլություն, եթե ուզում եք, որ ես այն կար-

դամ ինչպես հարկն է, ուրեմն թույլ տվեք որ կարդամ զգաց-
մունքով:

ՕԼԻՎԻԱ.— Խնդրում եմ քեզ կարդալ այնպես, որ իմաստ ստացվի:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ես այդպես էլ կարդում եմ, մաղոննա: Բայց նրա
իսկական իմաստը հասկանալու համար հարկավոր է հենց
այսպես էլ կարդալ: Ուստի համբերություն ունեցեք և ականջ
դրեք, իմ իշխանուհի:

ՕԼԻՎԻԱ.— (Ֆաբիանին) Դու կարդա:

ՖԱԲԻԱՆ.— «Վկա է աստված, կոմսուհի, որ դուք ինձ վիրավո-
րեցիք և աշխարհը կիմանա այդ մասին: Չնայած դուք ինձ փա-
կեցիք խավարի մեջ և ինձ հանձնեցիք ձեր հարբած քեռու իշ-
խանությանը, բայց և այնպես ես նույնքան ողջամիտ եմ, որ-
քան դուք: Իմ ձեռքումն է գտնվում ձեր գրած նամակը, որը
դրդեց ինձ այդպես վարվելու: Եվ հավատացնում եմ ձեզ, որ ես
այդ նամակով կարող եմ ինձ արդարացնել, իսկ ձեզ՝ խայտա-
ռակ անել: Ինչ ուզում եք մտածեք իմ մասին. մի առժամանակ
ես մոռանում եմ. անհրաժեշտ հարգանքը և խոստով եմ որպես
անարգված:

Խելագարի տեղ ընդունված Մալվոլիոն:

ՕԼԻՎԻԱ.— Այդ նա՞ է գրել:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Այո, կոմսուհի:

ԴՈՒՔՍ.— Դա նման չէ խելագարության:

ՕԼԻՎԻԱ.— Ազատ արձակիրդ դու նրան, Ֆաբիան,
եվ շուտ այստեղ բեր:

Ֆաբիանը գնում է:

Տե՛ր իմ, եթե ձեզ հաճո կլինի

Այն բոլորից՝ հետո ինչ որ պատահեց,

Համարեցեք ինձ ոչ թե կին, այլ քույր:

Արտոնեցեք ինձ իմ պալատի մեջ

Նույն օրը երկու հարսանիք սարքել սեփական ծախսով:

ԴՈՒՔՍ.— Ես համաձայն եմ այդ առաջարկին:

Վիճակներ.

Տերդ քեզ այժմ՝ արձակում է ազատ:
Այն ծառայութեանդ համար դժվարին,
Որ հրկառակ է կանացի սեռին;
Որոնք սովոր են քնքշություններին,—
Եվ քանի որ դու երկար ժամանակ
Ինձ ճանաչել ես որպէս քո տերը,
Ահա իմ ձեռքը. դու այսուհետեւ
Քո տիրոջ վրա տիրուհի եղիր:

Օ՛ղի՛հԱ.— Իսկ ինձ քույր եղիր:

Վերադառնում է Ֆարիաճը Մալվուխոյի հետ:

ԴՌԻՔՍ.— Սա՞ է խելագարը:

Օ՛ղի՛հԱ.— Այո , իշխան իմ, հենց սա է որ կա:

Ի՞նչպէս ես, Մալվուխո:

ՄԱԼՎՈՒԽՈ.— Տիրուհի դուք ինձ շատ եք վիրավորել,
Սոսկալի շատ:

Օ՛ղի՛հԱ.— Ե՛ս, օ՛, քավ լիցի:

ՄԱԼՎՈՒԽՈ.— Վիրավորել եք: Կարդացեք այս նամակը:

Չեք կարող ժխտել, որ սա ձեր ձեռքն է,

Ինչքան կարող եք, այլ կերպ գրեցեք և շարադրեցեք,

Ասացեք, որ սա ձեր կնիքը չէ, ձեր մտքերը չեն,

Այդ միկնույն է, դուք անկարող եք:

Ապացուցեք, որ սա դուք չեք գրել:

Ապա, ուրեմն, խոստովանվեցեք

Եվ ասացեք ինձ, ի սեր ձեր պատվի,

Թե ինչո՞ւ համար չափազանց հստակ

Արտահայտեցիք ձեր սերն իմ հանդեպ:

Հրամայեցիք, որ ձեզ երեսմ անվերջ ժպտալով,

Եվ անվերջ դեղին գուլպաներ հագած,

Գուլպայի թելերը խաշած և կապած.

Որ խոժոռ նայեմ պարոն Թոբիին և ծառաներիդ:

Եվ երբ այս բոլորը ես կատարեցի,

Էլ ինչո՞ւ հասկա դուք հանդուրժեցիք, որ ինձ բանտ նետեն,

Որ փակեն խովար մի նկուղի մեջ, քահանա կանչեն,

Եվ ինձ, դարձնելով մի զարհուրելի ծաղրի առարկա,

Անդադար տանջեն՝ ասացեք ինչո՞ւ:
ՕլիվիԱ.— Ավաղ, Մալվոլիո, սա իմ գիրը չէ,
Չնայած նրան, որ շատ նման է:
Անվիճելի է, որ այս նամակը Մարիան է գրել:
Այժմ հիշում եմ: Նա առաջինը
Հայտնեց ինձ, որ դու խելագարվել ես:
Հետո հայտնվեցիր դու քո ժպտով,
եվ այն տարագով, որ մանրամասն
Շարադրված է այս նամակի մեջ:
Բայց հանգստացիր, քեզ ձեռք են առել մի շար կատակով:
Սակայն, երբ պարզենք
Ուղքեր են սրա հեղինակները,
եվ ակունքները ո՞րն են այս խաղի,
Ինքդ կդառնաս այն ժամ հայցվորը
եվ դատավորը սեփական դատիդ:

ՖԱԲԻԱՆ.— Հարգո կոմսուհի, թույլ տվեք խոսել:
Այս ժամն լայնքան՝ վեհ և լուսավոր է,
եվ այնքան ուրախ, ուստի թույլ չտաք,
Որ ոչ մի կռիվ, բողոք կամ թե վեճ
Տրամոթյան քողով միջադեմ նրան:
եվ հուսալով, որ դա չի լինելու,
Խոստովանվում եմ՝ ես ազատորեն,
Որ ինքս ու պարոն Թոբին ենք սարքել
Այդ ամբողջ խաղը Մալվոլիոյի դեմ,
Մեզ հետ կոպտաբար վարվելու համար:
Մարիան է այս ողջ նամակը գրել,
Պարոն Թոբիի թելադրությամբ,
Որը խոստացավ այդ բանի համար
Նրան կին առնել:
Սակայն այս խաղը այնքան զվարթ է, որ խաղի վերջում
Ավելի լավ է պոռթկալ ծիծաղից, քան վրեժ լուծել:
եվ եթե ճշգրիտ քննելու լինենք,
Երևու կողմերն էլ հավասարաչափ տուժել են խաղից:
ՕլիվիԱ.— Ավաղ, դու խեղճ մարդ,
Ինչպե՞ս պատահեց, որ քեզ հասցրին խելագարության:

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Ինչո՞ւ. «ոմանք ծնվում են մեծ, ոմանք հասնում են մեծության, իսկ ոմանց վրա էլ մեծությունը շարտում են»։
Ես այս միջնախաղի մեջ, պարոն, խաղացի ոմն Թոպաս քահանայի դերը։ Բայց միենույն է։ «Խեղկատակ, խստված է վկա, ևս խելագար չեմ»։ Բայց դուք հիշո՞ւմ եք։ «Տիրուհի, զարմանում եմ թե դուք ինչպես եք բավականություն գտնում այս լապաշնորհ սրիկայի կատակների մեջ, եթե դուք չծիծաղեք, նա կպապանծվի»։ Եվ այսպես, ժամանակի պտտվող անիվը միշտ հատուցում է բերում։

ՄԱՆՎՈՂԻՈ.— Ես ձեր այդ սրիկայական կատակը ըստ արժանվույն կհատուցեմ։

Գնում է։

ՕՂՈՒԻԿ.— Օ, ինչպե՞ս նրանք ծաղրեցին նրան։

ԴՈՒԻՔՍ.— Գնացեք ետևից և համոզեցեք, որ նա հաշտվի։

Նա դեռ չի պատմել նկավապետի մասին։

Երբ այդ էլ պարզվի, այն ժամ կհասնի

Ո՛ր դույզ սրտերի միություն ցնծուն ժամն երանելի։

Իսկ մինչ այդ պահը, քույր իմ թանկագին,

Կմնամ քեզ մոտ։

Գնանք, Կեսարիո.

Լկյոպես կկոչեմ ես քեզ, քանի դեռ

Հագած ունես դու տղամարդու շոր,

Իսկ երբ որ փոխես այդ հագուստը հին

Ես քեզ կկոչեմ սրտիս թագուհին։

Բացի խեղկատակից բոլորը գնում են։

ԽԵՂԿԱՏԱԿ.— Երգում է։

Երբ մանուկ էի փոքրիկ ու անբան,

Հե՛յ հո՛յ, հողմով ու անձրևով,

Խաղալիք էր թվում ամեն հիմար բան

Եվ անձրև էր մխղում ամեն օր։

Մանկության օրերն երբ որ զնացին,
Հե՛յ հո՛յ հողմով ու անձրևով,
Գողերի գեմ դռները մարդիկ փակեցին,
Եվ անձրև էր մաղում ամեն օր:

Բայց երբ որ, ավաղ, ես ամուսնացա,
Հե՛յ հո՛յ հողմով ու անձրևով,
Իմ կնոջ ձեռքին ես գերի դարձա
Եվ անձրև էր մաղում ամեն օր:

Իսկ երբ որ եկան ծերության օրեր,
Հե՛յ հո՛յ հողմով ու անձրևով,
Գլուխս սկսեց զինույց օրորվել
Եվ անձրև էր մաղում ամեն օր:

Աշխարհը վաղուց, վաղուց սկսվեց,
Հե՛յ հո՛յ հողմով ու անձրևով,
Բայց միևնույն է, մեր խաղն ավարտվեց,
Ձեզ զվարճացնել կուզենք ամեն օր:

Գնում է:

